

נעזרת השם יתברך

**שאלות
ותשובות
בענייני
חֶלֶב טָרִיפָה**

יצא לאור על ידי
"וועד הכשרות דהתאחדות הקהילות"
בנשיאות הנאון הצדיק מהאלמין שליט"א

שנת תש"ס

פה ברוקלין נוא יארק

בדיעבד. ואם יתברר שהיו יותר טריפות מבהמות שנעשו להם ניתוח ואין כאן ששים, א"כ החלב והגבינות שנעשו למפרע הם טריפה, ועיין ש"ך (שם סק"ז) ומן הסתמא אמרין שחלב כולם שוות, אם לא שנדע שבהמה זו נותנת יותר חלב מכל שאר הבהמות אז ליכא ס' וטריפה אפילו יש ס' בהמות כשרות נגדה, וכח"ג גם הכלים צריכים הכשר.

ולברר דבר זה הוא דבר קל מאד, שידוע כהיום שיש לכל בהמה בעדר תיק אשר שם כתוב וחתום כל הרפתקאות של בהמה מיום לידתה עד היום והוא גם ע"פ חוקי המדינה, ולכן יש לברר גם אם ה' טריפה כזה לפני שנה או שנתיים ויש להשוות את זה ולחשוב על הכל ולדעת, כי יש נפ"מ אפי' היום לא נמצא טריפה בעדר אבל לפני שנה היו טריפות אז הגבינות שנעשו אז היו טריפות, ונפ"מ אם יש עוד מגבינה כזו במקרים שכעת מחזיקים לשנה ויותר, ודברים אלו קלים הם לעבור על המחשוב שיש היום לכל קאמפ' ובעל משק (פארמער בלע"ז).

אמנם נראה שהרוחות לא מתיישרות בזה, וגם מעל"ת אין כוונתו לשאול על הלכה מפורשת בש"ע, ולכן אמרתי להאריך קצת בפלפולא הגם כי להלכה הוא כמו שהעלתי כאן. וזה החלי: (א) השאלה מכאן ולהבא היא להתיישר עם בהמות כאלו. (ב) החלב שיש כבר לפנינו. (ג) גבינות, ותרובות חלב זה במאכלים כגון טשקלאדים וכיוצא בו מיני מאכלי חלב הרבה שמונחים והוא הפסד מרובה גדול להקאמפאניס. ויש טוענים שהתורה וזה על ממונם של ישראל והפסד מרובה להמייצרים, ויש אומרים שאין כאן איסור כלל ויאכלו עניים וישבעו ועושים מספק איסור דאורייתא ספק איסור דרבנן, ומלכתחילה דיעבד, וממילא בהפסד מרובה דיעבד מותר ואין לעשות רעש, ונפשו בשאלתו מה דעתי העני' בזה.

ולפענ"ד גם כי אין אני מן הנותני הכשרים ולא ה' לי להתערב, מ"מ לידידות מעל"ג ארשום כמה עניינים בזה. וראשונה כי לא נחא לי' למרייהו להקל בדברי סופרים שחמורי מדברי תורה, וזה ה' ח"ו דרך המתחדשים מאז ומלפנים שזלזלו ולעגו על דברי חז"ל ומה יצאו וקראים ושאר מינים, ובתורה אדרבה חבבו אלו את דברי אלו דכתיב ויאמינו בה' ובמשה עבדו. ובדברי קבלה (קהלת י"ב) ובגמ' חגיגה ג' (ע"ב) כשנחלקו ר"ג ורבי יהושע והעמידו ראב"ע לנשיא ופתח ודרש דברי חכמים כדרבנות וכמסמורות נטועים בעלי אסופות נתנו מרועה אחד, למה נמשלו דברי תורה לדרבון לומר לך מה דרבון זה מכין את הפרה לתלמיה להוציא חיים לעולם אף דברי תורה מכוונין את לומדיהן מדרכי מיתה לחיים וכו' בעלי אסופות אלו ת"ח שיושבין אסופות אסופות ועוסקין בתורה הללו מטמאין והללו מטהרין הללו אוסרין והללו מתירין הללו פוסלין והללו מכשירין, שמה יאמר אדם היאך אני לומד תורה מעתה ת"ל כולם נתנו מרועה אחד א"ל אחד נתן פרנס אחד אמרן מפי אדון כל המעשים ברוך הוא דכתיב וידבר אלקים את כל הדברים האלה, אף אתה עשה אצק כאפרס וקנה לך לב מבין לשמוע את דברי מטמאים ואת דברי מטהרים את דברי אוסרין ואת דברי מכשירין. ופרש"י עשה אצק כאפרס מאחר שכולן לבן לשמים עשה אצק שומעת ולמוד ודע דברי כולן וכשתדע להבחין אי זה יכשר קבע הלכה כמותו, ע"ש.

וכבר אמרו חז"ל (עירובין כ"א ע"ב) דרש רבא מאי דכתיב ויותר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבה וגו'

ד' לסדר ונתנו ה' אלקיך בידך התשנ"ד
בני יצ"א

מחיי חיים יכתב ויחתם לחיים, את מע"כ
יד"נ הרב הגאון המפורסם כגן הדסים כו'
כש"ת מוה"ר יחזקאל גרובנער שליט"א

גאב"ד בדעטרויד ומנהל ועד הרבנים דעטרויד
אחדשכ"ג בידידות נאמנה,

בדבר השאלה בנדון המכשלה הגדולה אשר בעונ"ה נכשלו רבבות מישראל ר"ל לאכול ולשתות חלב וגבינות ושאר מאכלי חלב אשר יש בו ספק דאורייתא ואולי דאורייתא ודאי ליבא לפומי לא גליא, ולא זכינן להיות אפי' כגמלים של א"א אמרו גמליו של א"א לא נכנסו לבית שיש בו עו"כ, ולא כחמורו של רחב"ד שאפילו על ספק איסור דמאי החמירה על עצמה לאחר ג' ימים שלא אכלה עיין חולין ז' ואדר"נ פ"ח ח"ח כשם שהצדיקים הראשונים היו חסידים כך בהמתן היו חסידות כמותן.

ולעצם השאלה אשר לאחרונה נתברר שבעדריס ומחלבות שחולבים פרות רבות ונמצא שם משגיח תמיד על יד החליבה משום איסור של חלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו ונעשה הכל על צד ההלכה, אמנם לאחרונה יצא קול אשר בין הבהמות הכשרות יש אחוז מסוים [בין חמש לחמש עשרה אחוזים] בהמות אשר לסיבת מחלה עשו להם ניתוח ע"י רופא בהמות והניתוח הוא על הכרס והקבה, והרופא נוקב את הקבה לצורך רפואה ואח"כ תופר את הקבה כולה על דופן הבהמה, באופן שעושה הבהמה טריפה, וחוזרין ומכניסין בהמה זו בין שאר הפרות וחולבות אותן ומעריבים חלב זו עם חלב שאר בהמות, והמציאות שעושין ניתוח כזה נתברר בבירור גמור ע"י דיני וגדולי רבנים שהאמת כן הוא, ונפשו בשאלתו כדת מה לענות ולעשות כי שמע קול במחנה הללו בוכים על המכשול שבא לידם והללו צועקים שאינו מכשול ובעלילה באו עלינו והללו שמחים ועל"פ קול ענות במחנה.

ולפענ"ד הנה באמת לא ידענא מאי קול רעש והלא מפורש בטש"ע (י"ד ס' פ"א ס"א) דחלב בהמה או חי' טמאה או טריפה אסורים כבשרה [דלא כמהרש"ם שהביא שיטות דחלב טריפה הוי רק בעשה] (ס"ב) גבינות שנעשו מחלב בהמה ונמצא טריפה אם הוא טריפות שאפשר שלא אירע אלא עתה מותרות, אבל אם ידוע שקודם שחלבה נטרפה כל הגבינות שנעשו מחלבה אסורות, ואם היתה בעדר עם בהמות אחרות ונתערב חלבה עם חלב האחרות הולכים בו אחר שיעור ששים, תג"ה ואם יש ס' בהמות בעדר ולא ידעין בודאי שחלב מן הטריפה הוא יותר מחלה אחת האחרות אמרין מסתמא דאיכא ששים ומותר וכו' ע"ש.

ולפ"ז הרי ההלכה פשוטה שיש לברר בכל עדר ועדר שחולבין בו חלב בין לשתי' ובין לעשות גבינה או יאגארט אם יש שם פרות שעשו להם ניתוח זה או ניתוח אחר שעושין כהיום שעושה טריפה בבהמה או אפילו ספק טריפה ולחשוב כמה אחוזים הם, ואם יש ששים נגד הטריפות א"כ הכל כשר אלמפרע בין החלב ובין הגבינות והמאכלים שנעשו מהם, אלא שמכאן ולהבא צריך לדקדק ולהוציא הטריפות דעד עכשיו הו"ל מבטל איסור בדיעבד ומעכשיו הו"ל כמבטל איסור לכתחילה, ולכן כתב המחבר ואם היתה בעדר עם בהמות אחרות ונתערב חלבה היינו

יש בפאדעם כשני אחוזים בהמות טריפות אז ה"ל איסור גמור וכל החלב אסור וכמבואר בש"ע י"ד (סי' פ"א ס"ב) שאם היתה בהמה טריפה בעדר אם בהמות אחרות ונתערב חלבה עם חלב האחרות הולכים בו אחר שיעור ששים, וכאמור דניתוח זה שנתברר עכשיו לאו דוקא אלא ה"ה שאר ניתוחים כגון ניתוח לידה [קייזערשניט בלע"ז] או נכלל בזה, וכל זה כיון שאפשר לברר הרי על הבעל המכשיר לברר, וכאמור שגם זה רק כשבדיעבד נתערב החלב כבר וכמ"ש המחבר בלשונו הטהור ונתערב חלבה, כלומר בדיעבד ולא לערב לכתחילה חס מלהזכיר. ולכן אפי' נגיד למשל שכהנים אין לו אלא טריפה אחת והחלב כשר וה"ל לו יותר לפני זה שנה או שנתיים אז ה"ל החלב טריפה, ואם מי שהוא אכל מחלב זה או שיש עוד נשאר מגבינה כזו, הרי אכתי נשאר האיסור אף שאין עוד עכשיו בהמה טריפה להטריף, וזה פשוט דלא שייך בזה ספק.

שנית נראה לפמ"ש הד"מ (ס"ס צ"ז הובא בש"ך י"ד סי' ק"י אות י"ט), על מה שהביא הב"י (סי' ג"ז) בשם מ"כ שהקשה אמאי דאסר ר"י ספק דרוסה שנתערבה בתערובות כל התערובות דאמאי אין התערובות מותר מכח ספק דרבנן לקולא דהרי אפילו ודאי דרס לא היה התערובות אסור רק מדרבנן וז"ל ולא קשה דודאי היכא דעיקר הספק באיסור עצמו ומצד עצמו הוא דרבנן הולכים לקולא אבל כאן דמצד האיסור עצמו הוא ספק איסור דאורייתא אלא שמצד אחר בא לו שהוא מדרבנן הואיל ונתערב ומדאורייתא חד בתרי בטל אלא דרבנן גזר בד"ח שלא להתבטל זו לא מקרי ספ"ד לילך בה להקל, וכ"כ באו"ה (כלל כ"ה) דכל מקום שיש חשש איסור דאורייתא לא אמרינן ביה ספיקא דרבנן לקולא עכ"ל ד"מ, והש"ך כתב דאין להקשות אמ"ש הר"ב דהיכא דמצד האיסור עצמו הוא ספק איסור דאורייתא ומצד אחר בא לו שהוא דרבנן לא אמרינן סד"ר לקולא דהא לקמן (סי' ק"א) אמרינן בא"ד וכו' שאני התם דאין הספק מצד עצמו אסור מן התורה וכו' ע"ש, והכי נמי הרי אפי' לשיטתם מצד האיסור עצמו הוא ספק איסור דאורייתא א"כ לא שייך כאן בכלל דין דס"ד לקולא.

ועוד בו שלישיה דנלפענ"ד בעצם היסוד נראה דיש כאן עכ"פ ספק איסור דאורייתא אם לא איסור דאורייתא ממש, שהרי עיקר ההיתר של חלב בהמה צריך לימוד שהרי קיי"ל בהמה בחי' בחזקת איסור עומדת עד שיועד לך במה נשחטה ונשחטה הותרה עד שיועד לך במה נטרפה, (חולין ט' ע"א טו"ש"ע י"ד סי' כ"ה) וברש"י באיסור אבמה"ח ללקות עליו ועיין פמ"ג בפתיחה בביאור לשון רש"י ושאלו על זה בגמ' ותי' דמבואר בתורה ארץ זבת חלב ודבש, ועיין ריש בכורות (ו' ע"ב) מדכתיב ארץ זבת חלב ודבש או חרוצי חלב ע"ש, ואכתי קשה הגם שהחלב התורה התירה מ"מ שמא הבהמה טריפה היא ואפשר שלא התירה תורה אלא לאחר שנברר שהבהמה כשרה וכגון שלאחר שיחלוב הפרה ישחוט אותה וכיוצא בו, ואי משום דאמרינן רוב בהמות כשרות הן וסמכינן ארוב ושותין החלב, הרי הא גופא קיי"ל דהיכי דסמכינן ארוב או אחזקה אם אפשר לברר מברירין, ועיין פסחים (ד' ע"ב) ובשור"ת הר"ן (סי' ס"ו) וברישב"א (פסחים ה"ל בשם יש למדין) ובפנ"י שם ומשמע דמה"ת אין סומכין על החזקה במקום שאפשר לברר. ועיין משכנות יעקב (י"ד סי' י"ז) שהביא כעין קושין מהגרא"ז מרגליות זצ"ל פ"ן יצא מגדר רוב ונחש לחלב ולגבינות, ומ"ש לו הגאון בעל משכנ"י שם שציין לתש' רש"י וחי' הרשב"א [ומיהו מה שכתב עוד הבעל משכנ"י דהדבר מוכרח דאל"כ למה לא מוכחינן בגמ' דאזלינן בתר רובא ממה דשרינן חלב בשתי' שהוא הוכחה ברורה, ולפענ"ד אין כאן הוכחה שהרי אפשר התורה התירה לאחר שישחוט ואכתי ליכא ראי'

(קהלת י"ב) בני הזהר בדברי סופרים יותר מדברי תורה, שדברי תורה יש בהן עשה ולא תעשה וד"ס כל העובר על ד"ס חייב מיתה. ופרש"י עשה ולא תעשה, יש בהן שאין בהן חיוב מיתה, אבל דברי סופרים חייבין על כולן דכתיב (קהלת י') ופורץ גדר ישכנו נחש. ולהג הרבה יגיעת בשר א"ר פפא וכו' מלמד שכל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת, מתקיף לה רבא וכו' אלא כל ההוגה בהן טועם טעם בשר, עוד שם אמר רב המנונא מאי דכתיב (מלכים א' ד') וידבר אלי שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף, מלמד שאמר שלמה על כל דבר ודבר של סופרים חמשה ואלף טעמים, ועיין תוס' (שם ד"ה מפני) דגם בהלכה למשה מסיני לא ניתנו ד"ס כדי שלא ישתכחו.

ב) ובדבר הצפוף דבהפסד מרובה אפשר להתיר איסור דרבנן, חס מלהזכיר דבשביל הפסד מתירין דברי סופרין ועוברין עליהן, והא דקיי"ל בספק דרבנן להקל היינו בספק דרבנן דכן הוא המדה ספיקא דאורייתא לחומרא וספיקא דרבנן לקולא והוא הדין בספק להקל בלי הפסד מרובה, ואדרבה יסד לן הר"י בן עראמה זצוק"ל (בעל העקדה בספרו עקדת יצחק) דלהתיר איסור דרבנן לרבים גרע משיחידים יעברו על איסור דאורייתא, והמהרש"ם ז"ל הביאו גם כן לפסק הלכה בדעת' שלו. ואולי הוא על דרך שביאר רבינו יונה (שע"ת ש"ג ס"ה) בטעם שחמורין דברי סופרים גם במשל מחוט דק וכופלו כמה פעמים הוא יותר חזק מחוט אחד עב והכ"נ להתיר לרבים ח"ו שרבים עוברים, ומה לן לפלפל בדבר והלא אמרו חז"ל חמורין ד"ס וכו', ובשור"ת רדב"ז (ח"א סי' קמ"ה) מי שהוא בין ע"כ ואינו מוציא לאכול עד כמה יוציא מממונו למצוא דברים מותרים והשיב דמחוייב ליתן כל ממנו ואפי' היכא דאיכא רק איסור דרבנן כגון חלב שחלבו עכ"ס או שמנו של גיד וכו', ועיין שור"ת ח"י (סי' קפ"ג) דפשיטא ליה נמי דאפי' באיסור דרבנן צריך לפזר כל ממנו, והרי דבחלב עכ"ס שלא לאכול פעם חלב עכ"ס חייב לפזר כל ממנו וכ"ש שלא נתיר חלב ספק טריפה דאורייתא ועכ"פ איסור דרבנן משום הפסד ממון ח"ו. ועיין רמ"א (סי' קנ"ה בסופו) ובלבד שלא יאכל ולא ישתה האיסור הואיל ואין בו סכנה, וכ"כ הר"ן (פ"ב דע"ז) וברמב"ם (פ"ב מה' יסוה"ת ה"ה) ובש"ך (סי' פ"א סק"א) ועיין משנה הלכות (ח"ג סי' ק"ט ק"י).

ג) גם לעצם הענין שנידון דידן לא היה אלא דרבנן וספיקא דרבנן, והטעם כי מדאורייתא אפי' לח בלח בטל ברוב ומדרבנן הוא דבעינן ששים וכיון שיש כאן רוב בהמות כשרות ורק מיעוט טריפות מדאורייתא בטל ברוב וממילא לא היה אלא איסור דרבנן. ומדרבנן בעינן ס' דשיעור ס' הוא דרבנן וכמ"ש בס"י צ"ח ס"ב במין במינו שנספך, ועיין י"ד (סי' פ"א ס"ב ובט"ז סק"ד ובש"ך סק"ה).

ולפענ"ד נראה בס"ד חדא דכאן לא היה ספק כלל דכל בעל (העדר) הפאדעם שמחזיק בהמות לחליבה הנה יודע כמה הותרה יש לו בפאדעם ויש לו תעודה מלידתה עד היום הזה וכל מה הנעשה עם בהמה זו זה המחויבים וחוקי הממשלה, ולכן בעל המשק שיש לו אלף בהמות יודע כמה מהם עברו ניתוח, ולא דוקא ניתוח זה שאנחנו עכשיו דנין עליו אלא יש כמה ניתוחים אחרים שכהיום עושים על הבהמות, ולכן אפשר לברר כמה בהמות טריפות יש בפאדעם ולכן לא היה כאן ספק דרבנן אלא צריך לברר כמה יש וגם על לשעבר נמי יכול לברר את כל זה וכל היכא דאיכא לברורי מברירין.

ולכן אם בפאדעם שאמרנו דרך משל שיש להם אלף בהמות ואין להם אלא אחוז אחד או אחוז וחצי בהמות טריפות אז איכא ששים ובדיעבד כשר על למפרע ועל להבא ה"ל בגדר דאין מבטלין איסור לכתחילה ליקח חלב בהמה טריפה ולערב עם חלב בהמה כשרה ע"מ לבטל, ואם

דאזלין בתר רובא, וגם לר"מ שיצא לדייק יש לישב כן והבן. וע"כ משום דכאן א"א לברר א"כ ישחוט הבהמה וכה"ג לא מקרי אפשר לברר וסמכין ארוב וחזקה.

אלא אכתי יש לדייק לטעם זה דאף דקיי"ל רוב בהמות כשרות הן מ"מ לענין הכשר אכילה לא סמכין ארוב זה לכתחילה, שהרי תקנו לבדוק את הריאה לאחר שחיטה ואם לא בדק ואכל הרי הוא פורץ גדר וישכנו נחש משום דה"ל מיעוט המצוי ולא סמכין בזה על רוב בהמות כשרות. וא"כ כיון דגזרו חז"ל על הרוב משום מיעוט המצוי שלא לאכול הבשר, מ"ש לענין שתיית חלבה לא חיישין למיעוט זה ואזלין תרתי דסתרי בבהמה אחת, דלענין שחיטה אמרינן בחזקת איסור עומדת ואין סומכין לאכלה עד שיבדוק הריאה משום מיעוט טריפה המצוי, א"כ לגבי חלב נמי הגם שהתורה התירה משום אבמה"ח מ"מ קודם בירור נימא דלא אזלין בתר רוב בהמות כשרות עד לאחר שנברר שבהמה זו אינה מן המיעוט כיון שיש מיעוט המצוי להטריף וחששו לה חז"ל בבהמה זו גופה לאכילה, אמאי נתיר בשתי'.

וצ"ל דאף דתקנו במיעוט המצוי לברר הרוב משום דהיכא דאפשר לברר מבררין, ומיהו זה דוקא כיון ששחטו כבר הבהמה ובאנו לאכול מבשרה ואפשר לברר לא סמכין ארוב בהמות כשרות כיון דבחייה בחזקת איסור עומדת, אבל לשתיית חלב לא תקנו לשחוט הפרה לברר ולא מקרי כה"ג אפשר לברר וע"כ נסמך על רוב בהמות כשרות אפילו דאיכא מיעוט בהמות טריפות וה"ל מיעוט המצוי, ולאכילה תקנו בדיקת הריאה אבל לשתיית חלב כיון דא"א לא תקנו. ואפילו לדעת רבינו הגדול הבה"ג שכתב בנאבדה הריאה טריפה ואפי' בדיעבד וחששו לה כמה מהפוסקים, מ"מ לענין חלב לא חששו לה דדוקא בנאבדה חש לה רבינו הבה"ג משום דהי' לו להזהר שלא ליאבד, אבל כה"ג שא"א בכל אופן והעמידה על הדין כעין נטלה כלב או עכ"ל (סי' ל"ט ס"ב) ולכן אם עשה במזיד שהשליכה או איבדה דינו כמבטל איסור דרבנן בידים (ש"ך בס"ק בשם הריב"ש סי' תצ"ח). ועיין ביאור הגר"א שם ובהגרע"א במי שאינו בקי בבדיקת הריאה ובקי לשחוט במסוכנת אי מתירין לו לשחוט ולאכול בלא בדיקה בשביל הפסד ממון. ואף דנראה כעין תרתי דסתרי כיון דאכתי בהמה בחייה ובחזקת איסור עומדת עכ"פ איסור אבמה"ח או אינו זבוח, מ"מ כיון דא"א לברר סומכין על הרוב ולא ניכר הסתירה. ולפ"ז היכא דחלבו הבהמה והחלב אכתי לפנינו ושחטו הבהמה כה"ג לא יאכל ולא ישתה מן החלב עד שיברר כשרות הבהמה, דכיון דאפשר לברר מבררין ולא נטריף הבהמה ונשתה חלבה.

איברא דדבר זה במחלוקת שנוי, דהר"ן פ"ק דחולין כתב דבהמה בחזקת היתר עומדת לחלב, וכתב ומעשה בא לפני רש"י ז"ל והתיר והשיב לפני רבותיו שהיו מחמירין בדבר אתמול אכלנו מחלבה ועכשיו נחזיקנה בטרפה ע"ש, וע"ש מש"כ בשם התוס' ורבינו שמשון. והמרדכי פא"ט (סי' תרל"ה) הביא דעת התוס' בחלב שעשה מיני' כמכא ושחט העזים ונמצאו טריפה דלא אמרינן דבחזקת כשרה היתה ועכשיו הוא דנטרפו, ור"י התיר הגבינות משום דאמרינן בהמה בחייה בחזקת היתר עומדת והיינו לחלב. ודעת המהרש"ל בתשו' לענין כבוד שבת דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת, וכן נראה לכאורה עוד שיטת ראשונים ורבינו הב"ח בתש' (סי' קכ"ז) תמה על הרש"ל ז"ל, ובאמת כי לפענ"ד הרש"ל לאו יחידאה הוא בזה.

ומיהו אפי' לשיטתו כתב הב"ח שם בטבח ששחט ויש לו חלב ממנה אם יכול לכתחילה לומר לגוי שיטול הריאה ממנה ולהשליכה לכלבים והבשר ימכור לגוים ולסמוך על החזקה דכשירה היא ולאכול הה"ב ממנה,

והשיב ז"ל דאם יש לו חלב שנחלב תוך ג' ימים אסור אפי' בדיעבד דחיישין לסירכא, אבל אם אין לו רק מה שנחלב קודם ג' ימים מותר לעשות כן. ואין להתיר של תוך ג' ימים ע"י השלכת הריאה ולסמוך על החזקה מידי דהוי אחלב שאוכל בחיים ולא חיישין לסירכא, דשאני התם דא"א למבדקי בחיים וכן בפרה אדומה מה"ט סמכין ארובא, והיכי דא"א לבדוק בחייה סמכין אחזקה, אבל כשהיא שחוטה לפנינו לא סמכין אחזקה דאפשר למבדקה ע"ש, הביאה הפמ"ג שכתב (סי' פ"א שפ"ד סק"ו) שאם לאחר שחלבו פרה שחטו אותה אסור לו לשתות מחלב זה עד שלא יבדוק הריאה ע"ש ובמש"ז (סי' ל"ט סק"א) דכיון דמעיך דינא הרי ה"ל מיעוט המצוי אלא שא"א לברר אבל לאחר ששחט הפרה ויש עוד מחלבה דכיון דחייב לברר ואפשר לברר אסור לו נמי לשתות מהחלב עד שלאחר שיבדוק הריאה ויברר מיעוט המצוי ואח"כ ישתה. מבואר מדברי רבינו הב"ח ז"ל דחלב שנחלב ואח"כ שחטו הבהמה הכ"נ דאסור לשתותו כמו שאסור לאכול מבשרה אלא דקודם שחיטה ע"כ התירה התורה כיון שא"א לברר. ועיין ירושלמי שנחלקו ר"י וכו' אי יכול לברך על השחיטה עובר לעשייתו כיון שבחזקת איסור עומדת הבהמה, ועיין רוקח ותש' הב"ח הנ"ל.

ולפ"ז נראה להוסיף כיון דההיתר שתי' אפילו מבהמות בחייהן בלי בדיקה אינו אלא מדין רוב בהמות כשרות הן והיינו רובא דעלמא ומשום דא"א לבדוק בחי', הגם שהרי ברור דבין בהמות כשרות איכא מיעוט טריפות בעולם ואפי' סומכין על החזקה הגם דאיכא מיעוט המצוי והי' לן לחוש כמו שחוששין לענין אכילת בשר בהמה זו עצמה ולא לשתות, אלא דא"כ לא היינו יכולין לשתות חלב רק לאחר שחיטת הבהמה ואין לו דרכי גועס, וע"כ כיון שהתורה אמרה אחרי רבים להטות שהוא מ"ע שותין. וידוע מה שכתב הב"י ועוד הרבה אחרונים דבזמנה"ז לא הוה רוב בהמות כשרות וא"כ איך שותין חלב, ות"י דהני טריפות הם רק מפני שאנן מחמירין מחמת שאין בקיאי, אבל מדת רוב בהמות כשרות והולכין בתר הרוב מדין תורה, ודברי רבינו הב"י צ"ע וכבר הארכתי בתשובה.

ואמנם מה שאמרו רוב בהמות כשרות היינו כשאין ידוע להם בהמה טריפה בעדר והולכין בתר רוב בהמות דעלמא אז כיון דאזלין בתר רובא דעלמא רוב בהמות כשרות הן, ואף אם נמצאת אחת טריפה דיש מיעוט המצוי אזלין בתר רוב דעלמא, אבל אם יש לפנינו עדר של מאה בהמות ועשרה או חמש עשרה מהן טריפות ידועות וחלבו יחד כולם וצריכין לבטל חלב הטריפות, אז לא נכללו הרוב בהמות של כל העולם לבטל ולהכשיר חלב זה שבאותו עדר אלא צריכין ששים בעדר זה לבטל הטריפה, ואם אין כאן ששים אז החלב אסור הגם שאכתי רוב בהמות כשרות הן בעולם אבל בעדר שלנו כיון שהוא מובדל מן הרוב שבעולם ויש לפנינו טריפות ודאי לא מועיל הרוב דעלמא לבטל הטריפות שלנו אלא בעינן ששים בעדר כאן לבטל. א"כ יש כאן חילוק בין רוב מבהמות כשרות, דמה שנוגע לענין רובא דעלמא חושבין רק משמונים וחמשה בהמות שבעדר שאותן כולן נכנסין ברוב בהמות דעלמא לענין מה שנוגע לרוב בהמות דעלמא והחמש עשרה טריפות הם טריפה ודאי ולא מתבטלין ברוב דעלמא אלא בעי ביטול בעדר זה, ואם אין ששים בעדר זה הכל אסור הגם שיש רוב בהמות כשרות בעולם, והיכא דלא ידוע לנו טריפה ודאי הגם שבמציאות יש מיעוט המצוי, הכל כשר דהולכין אחר הרוב. מיהו עכשיו שיש טריפה ודאי הידוע לנו מהעדר הזה שיש לפנינו יצאו מרוב בהמות בעולם שאין לפנינו טריפות ודאי שנוכל לבררם.

הלכות ח"ז סי' ק"ג) דאפילו למ"ד דאין מבטלין איסור לכתחילה הוא מדרבנן היינו דוקא באקראי בעלמא ובידיעבד, אבל המבטל איסור בתמידות לל"ע אין מבטלין איסור דאורייתא הוא, והכא הרי הבהמות הטריפות החולבות בכל יום ומבטלין אותו החלב בחלב היתר הרי איכא איסור דאורייתא לבטל. ובתש' הרדב"ז (ח"ג סי' תקמ"ז וקצ"ע מה שכתב בסי' תקפ"פ וד"ק) דהלוקח איסור מעכ"ל לא נתבטל אצלו דכיון שאינו בר מצות ליכא דין ביטול אלא כשבא ליד ישראל הרי הוא נתבטל ונמצא עובר הישראל על אין מבטלין איסור כיון שברשותו הוא שהאיסור מתבטל אלא שיש בזה חולקין, ועיין שו"ת מהר"ם מלובלין (י' ק"ד) בספרי הג"ל באריכות.

(ה) דעת הרשב"א בתשו' (ג' סי' י"ד) הובא בב"י יו"ד סי' קל"ד) דמה שמתירין לפעמים בדיעבד ובהפסד מרובה לא אמרו אלא באקראי בעלמא וכל שנתערב דרך מקרה לא החמירו בו עד שיהא בו בנותן טעם, אבל מי שמבטל וחוזר ומבטל ודרכו לעשות כן וסומך על בדיעבד אסור ואינו בטל והרי נשאר באיסורו דרך בדיעבד התירו, והארכתיו גם בזה בס"ד.

(ו) עוד יש להעיר מדין תשע חנויות מוכרות בשר כשר ואחד בשר טריפה דאמרינן כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, והנה בדין שהבהמות קבועות בעדר אחד נמצא דה"ל קבוע והחלב שם שנמצא ה"ל קבוע וה"ל כאיתחזק איסוריה, ועיין שו"ת (י"ד סי' ק"א סק"ד) בשני תרנגולות אחת כשירה ואחת טריפה ואם הביצים אינם נכרים הוי איתחזק איסורא ובאם נכרים כל אחת ואחת נראה מדעתו דלא מקרי איתחזק, והפ"ח השיג עליו ממשנה מפורשת כריתות דאשתו ואחותו עמו בבית ומ"מ בדין לל"ע אינו ניכר והוי איתחזק איסורא אם לא ידע מאיזה בהמה לקח וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי ואין לומר דעכ"פ החלב ה"ל פרוש דכיון דאיבקע האיסור בעדר זה לא מהני אפילו דניכבשינהו ועיין טור סי' ק"י ובש"ע שם סי' ומשמע שכן סובר הש"ך שם סק"ו דאסור אפי' בפישר ממילא וי"ל.

ומעתה לעצם האיסור, הנה בטוש"ע (יו"ד סי' מ"ח) כתב קיבה שנקבה טריפה והוא משנה (פ' א"ט חולין מ"ב ע"א) ואם החלב שעל היתר סותם הנקב כשירה, ובגמ' שם (דף מ"ט) תרי לישני איכא וכתב הטור (סי' ס"ד) דרש"י והרא"ש פסקו הלכה כלישנא קמא דשניהם אסורין לדין בני בבל ואפ"ה שעל היתר סותם כדאמר ר"נ אינהו בני אר"י מיכל אכלי ליה לדין מסתם גמי לא סתים בתמיה, ועיין ב"י שם וכרס הפנימי שניקב כ"ש טריפה ונחלקו איזהו כרס הפנימי ע"ש ובש"ע שם בבשר החופה את רוב הכרס. והנה לכל הפשטים והקולות שיש שם מ"מ בנידון הנתוח בהמות דידן לל"ע הרי הוא אסור כפי שנתברר שנוקבין הקיבה ואח"כ תופרין אותה לדופן הבהמה וגם נוקבין הכרס הפנימי וגם חותכין בידיהם, ובפרט שראו הרופא בהמות אומן שלפניהם עשה ניתוח וראו שעשה נקב גדול בכרס ואח"כ נקב הקבה ואף לא השגיח בפנים מה שהוא עושה ושוב תפר את הקיבה לדופן הבהמה פשוט שניתוח כזה עושה טריפה ודאי, ואין לזה שייכות מה שמצדד המהרש"ם (דעת תורה קונט"א להל"ט אות קמ"ג) והארכתיו בזה במקום אחר. ופשוט נמי שאלו שמצדדין להתירא מודים שאם ישחוט פרה זו שעשו עליה ניתוח שאסורה לאכול ולא ימכרנה לבשר כשר, א"כ מ"ש שתיית חלבה מאכילת בשרה, ועיין שו"ת מהרש"ג (יו"ד ח"ב סי' קע"ג) ודין כ"ש משם, ולא רציתי להאריך בדברים כי כבוד ה' הסתר דבר.

ושמעתי טועים שטוענים כיון שהרופא עושה הנקב בקיבה בכדי לרפאות הבהמה והרי הבהמה חיה אח"כ ממילא אין זה בכלל טריפה שהרי הרופא בא לרפאות וגם

ובמקום אחר הסברתי קצת כך, דכל בהמה בחזקת כשרות משום דכל בהמות שוות בטבע הבריאה ובמציאות שכן טבע הקב"ה בכל בהמות שבעולם, ורובם מהם כשרים שרוב בהמות נולדו בטבע הבריאה בריאים בלי סירכות הריאה האוסרת וכ"ש לא שאר טריפות מ"ח טריפות, וכל שאנו רואין בהמה אנו אומרים שהיא מן אותו הרוב בטבעה בריאה כרוב בהמות שבעולם. אבל אם ראינו במקום שיוני בבהמות אותו המקום מרוב בהמות שבעולם, אפילו לא ראינו שהמקום הזה מופרש ומובדל מכל העולם וגם לא ידענו הסיבה, מ"מ כיון שראינו שהבהמות נטרפות אותו מקום נעשה מובדל ומופרש מרוב בהמות שבעולם, והסיבה או סיבת המקום והאוויר או סיבה הבאה בידי אדם כגון ניתוחים או כיוצא בזה.

אלא דאכתי אפי' לא אזלינן בתר רוב העולם ניזל בתר רוב אותו המקום ולמה צריכין ששים, וצ"ל כיון שיש לפנינו טריפה ודאי, תו לא סמכו חכמים על החזקה והרוב אלא בעי ששים. ומעתה נראה לחדש עוד כיון דגם ברוב העולם איכא מיעוט המצוי וכמ"ש לענין בדיקת הריאה וגם יש עוד מיעוט של י"ח טריפות שהוא מיעוטא דמיעוטא אלא דחכמים לא חשו לה היכא דא"א לברר, אבל עכשיו שנתוסף עוד טריפה ודאי שהוא מובדל מהרוב וע"כ צריך לדון על טריפה זו ולבטלה בששים מתוך העדר הזה, וכיון דבעדר הזה שרוצין לבטל בו ג"כ יש בו מיעוט המצוי שהוא טריפה אלא שעד עכשיו מחמת שאינו ראוי לברר סמכנו על הרוב ולא חשו להמיעוט, אבל כיון דעכשיו ע"כ צריכין לברור או לביטול עכ"פ מדרבנן ונכנס כל העדר בספק ה"ל אמרינן סמוך מיעוט המצוי, והאינו מצוי כ"ח טריפות למיעוטא דודאי טריפה וה"ל כמחצה על מחצה וה"ל ספיקא דאורייתא עכ"פ. ועיין שו"ת הריב"ש (סי' קצ"ג) שכתב דמיעוט המצוי ר"ל שהוא קרוב למחצה ורגיל להיות דומיא דמיעוט מצוי כסדרות הריאה ע"ש, ומבואר דס"ל דטריפות המצוי בבהמה הוא קרוב למחצה. א"כ אם נצרך מיעוט המצוי שהוא קרוב למחצה מהבהמות הכשרות מכח רוב כשרות למיעוט טריפות ודאי שיש לפנינו, א"כ יהי' רוב טריפות ואסור מה"ת מטעם רוב טריפות כל זמן שאין כאן ששים לפנינו, ועיין פמ"ג (שפ"ד סק"ד) וד"ק היטב כי הוא נקודה נפלאה.

ולפ"ז בצירור שיש לפנינו חמש אחוז או עשרה או חמש עשרה אחוז בהמות טריפות ודאות ע"י ניתוח, נשארו פ"ה בהמות שסומכין בהו על הרוב, וכיון שכתב הריב"ש דמיעוט המצוי הוא קרוב למחצה נמצא דבפ"ה בהמות מיעוט המצוי לטרופ הוא קרוב למחצה מ"א מ"ב, ונוסיף על אלו הטרופות ודאות נמצא חמשים ושש או שבע טריפות - חמש עשרה ודאות והשאר ממיעוט המצוי, וכיון שכולם עכשיו פה בעדר אחד נוסף ומ"ג או מ"ד כשרות נמצא כאן כבר רוב בהמות טריפות הן והחלב מהן טריפה דאורייתא, דכמו דלענין הכשר אזלינן בתר רובא ואמרינן כיון דרוב בהמות כשרות הן מותר לשתות, הכ"נ נהפך הדבר כשיש לן לחשוב רוב בהמות טריפות דאזלינן בתר רובא והחלב טריפה מדאורייתא ועכ"פ ספיקא דאורייתא לל"ע והבן. וממילא למדנו בנידון דידן שטוענים דל"ע אין זה רק איסור דרבנן כיון שמן התורה בטל ברוב, אדרבה כאן ליכא ביטול ברוב מה"ת ויש לפנינו איסור דאורייתא או עכ"פ ספק איסור דאורייתא. ועיין משכנות יעקב (יו"ד סי' ט"ז) דאחד מעשרה מקרי מיעוט המצוי ועיין שו"ת ב"א (סי' ו') ועיין שו"ע יו"ד (סי' ל"ג) דנהגו לבדוק הושט, ועיין משנה (ח"ז סי' צ"ט).

(ד) עוד יש בזה כיון שיש לפנינו איסור ודאי אפילו בהמה אחת וה"ל בכלל אין מבטלין איסור לכתחילה וכבר הבאתי בשם מרן כק"ז הבי"ש ז"ל א"ח סי' פ"ט (במשנה

ואפשר שתחי' מהן, אין לך אלא מה שמנו חכמים שנאמר
ע"פ התורה אשר יורוך עכ"ל.

וכבר אמרתי שהרי גמ' מפורשת שחט בו שנים או
רוב שנים חי הוא וסופו למות (עיי' יבמות ק"כ ע"ב) וע"ש
במגויד שיכול לכוות ולחיות ועיין תוס' (שם ד"ה למימרא)
דמגויד חי ותלוי ב"ב תירוצים ועיין (חולין ל"ג) דלב"נ
מפרסת אסורה דחי הוא והנה כתבו ז"ל דשחט בו רוב
שנים אפשר לבדר לו סמים שיחי' ואפ"ה לכ"ע טריפה הוא
ומבואר דגם בזמן חז"ל היו יודעים לעשות טרופות שיחי'
אלא שאין זה מעלה לכשרות. ופשוט דבכל הני טריפות
שקיי"ל הלכה למשה מסיני הם חלק מתורתנו הקדושה
ואפי' כל רוחות שבעולם לא יוכלו לשנות ואפי' יבאו ויעידו
שנשנתו הטבעים או כיצא בו כמו בכל התורה שאין
לשנות והכ"נ כן הוא ועכ"פ רבינו הריב"ש כתב כן מפורש
וגדולה מזו, וכן מצאתי גם בשו"ת משכנות יעקב י"ד סי'
ז'. ולכן דברים אלו הם לפענ"ד דברים בטלים לא קיימין
ולא שרירין כלל, ולא שבקינן הודאי של כל הני ראשונים
ואחרונים מפני ספיקתו שהעלה הנאות דשא הגם שהי'
גדול בישראל כבודו במקומו מונח אבל בעצמו סיים שאין
בידו להכריע ואנן יש לן הכרעה מראשונים ואחרונים ואין
בזה כדי סמיכה כלל.

ומה שטוענים משום שהתורה חסה על ממונם של
ישראל ונראה פשוט דאפילו בדיני ממונות שאין הולכין
בתר רוב דקיי"ל דיכול לומר קים לי כה"ג דדעה יחידה
היא וסיים רק בצ"ע שאין לו הכרעה לא הי' יכול לטעון גנד
כל הני פוסקים שהכריעו ואפילו לא הביאו שיטת הרא"ה
ה"ל לצירוף בעלמא, וכ"ש שנצרך זה ולהתיר לרבים איסור
מפורש לכל הפוסקים מכח ספק אחרון אחד ולהכשיל רבים
באכילת איסור ואפילו ספק איסור וגם להוציא ממון
מרבים בשביל שחש על ממון יחיד ח"ו והרי הא פשיטא
דבאיסורין אזלינן בתר רוב.

ולפענ"ד כי זה קשה מכולם שמהפכים דברי אלקים
חיים ומנצלים אותם לטובתם, וכמה השוחד יעור עיני
חכמים, ובמקום להתחשב עם רבבות מישאל ולהצילם
מנדנד איסור חושבים שיהי' הפסד ליחיד בכמה אלף
דאללאר ולכן יתירו ספק איסור לרבים, וגם על זה החשבון
יפקירו ממון רבים ולהוציא ממון מרבים [שלא חשו
שהתורה חסה על ממונם של ישראל] שמשלמין עבור גבינה
שאפילו מתירים רק מספק ודוחק גדול אפי' לפי דעתם
ולוקחים מרבים כסף מלא כמו שמשלמין על מהדריו מן
המהדרין אוי לה לאותה בושה ואוי לה לאותה כלמה והלא
קיי"ל דלצורך רבים מפקירין ממון יחיד והפקר ב"ד הי'
הפקר וכ"ש שלא להתיר איסורים או ספק נדנד איסור
בשביל ממון יחיד וזה ברור.

ובכלל יש להעיר ולהתריע על שנכנס רעיון פסול
ומחשבה פסולה זו בעניני הלכות איסור והיתר דבשביל
כמה פרוטות ליחיד מפקירין את הרבים בעונ"ה להכשיל
ח"ו באיסור או ספק איסור והוא היפוך ממה שכתב הבעל
עקדה הנ"ל דלהתיר איסור דרבנן לרבים הוא גרוע מיתוידם
העוברים על דאורייתא, והתחיל הדבר בהפקעת שערים
שהתירו להפקיע שערים והוא בגדר גזל הרבים והמסייעים
לדבר ג"כ דינם כותיהו שהרי הוא חולק עם הגזלו או
המפקיע שער אוי לי אם אומר אוי לי אם לא אומר. ולכן
להלכה למעשה לפענ"ד ח"ו לאכול מהגבינות או החלב
שנעשו קודם שנודע האיסור אם לא שנברר שלא היו שם
בהמות טריפות בעדר, או שהיו אלא שהי' ששים נגדם ואם
חוששין להפסד מרובה באמת שזה דבר גדול והתורה חסה
על ממונם של ישראל, אבל יותר חסה התורה על נפשות
ישראל וכל אשר לו יתן בעד נפשו.

ראינו שחי' אח"כ, ולדעתו כל הטריפות הם רק בזמן חז"ל
שלא חיו ועכ"פ לדעתם במחלוקת שנוי' והו"ל כל הטריפות
דחז"ל רק ספק טריפה, ור"ל מהאי דעתא שח"ו מהפך
הקערה על פיה ועושה מאיסור היתר ומהיתר איסור וכבר
ניבא על זה רבינו יונה את אשר אסרתה התרתי ואת אשר
התרת אסרתי, והגם שנמצא באחד מהאחרונים (שו"ת
נאות דשא סי' קכ"ז) שעלה ונסתפק באותן טריפות שמנו
חז"ל שאינן חיות ואם הדרו וחיו שדעת הרא"ה דחזרו
לכשרותם דאיגלאי מילתא למפרע שלא היה טריפה
מעולם, ושאר ראשונים חלקו על זה והעלה שאין מי
שיכריע בזה, ולזה רוצים לצרף לסניף. ואני אומר ח"ו
לסמוך על זה ואפי' לומר כן כי זה נותן יד להרעפארמער
שמעולם אמרו שהתורה נשתנית לפי הזמן וחכמי הטבע
בזמן הזה בקיאים יותר, ופשוט דהטריפות שנאמרו הם
הלכה למשה מסיני וכמו בכל הלכה למשה מסיני אין ברי'
ונברא ואפי' מלאכים אין בידם לשנות כן בכל ההלכות
ואפי' ירבה כחול ימים וכמ"ש הרשב"א ויבואו לאלפים
רופאים זאת התורה לא תשתנה ולא ישונה.

ועל מה שכתב הנ"ל הגם שאין בנו מי שיכריע אפילו
נאמר ונסכים לו שאין בנו מי שיכריע אבל לא ראה שכבר
הכריעו בזה גדולי הראשונים, ואעתיק כאן לשון רבינו
הגדול הריב"ש ז"ל בתש' (סי' תמ"ז) וז"ל, בדבר השאלה
ידעת האדון נ"ר שאין לנו לדון בדיני תורתנו ומצותיה על
פי חכמי הטבע והרפואה, שאם נאמין לדבריהם אין תורה
מן השמים חלילה כי כן הניחו הם במופתיהם הכוזבים,
ואם תדין בדיני הטריפות ע"פ חכמי הרפואה שכר הרבה
תטול מן הקצבים כי באמת נהפכו רובם ממות לחיים
ומחיים למות ויחליפו חי במת כי אין ספק בנטלה הכבד
ונשאר בה כזית שאנחנו מכשירים הם יאמרו שימות
לשעתה, והן בחרותה בידי שמים ואחרים וכמה וכמה
אחרים שאנחנו אוסרים כמו כל הסרכות וכל המדאות
הפסולים בריאה וכן בדיני הדרוסה ואחרים שאין ספק
שהם מלעגים בנו עליהם יוצק זהב רותח לתוך פיהם,
והרב רבינו משה בן מיימר ז"ל כששנה מעט ואמר שצומת
הגידין הם בעצם התחתון בעופות לא הודו לו אחרי שלפי
סוגית הגמ' נראה שהוא בעצם האמצעי וכו' ואע"פ שהי'
הרב ז"ל חכם בחכמת הרפואה והטבע ובקי בגיתוח כי לא
מפי טבע והרפואה אנו חיינ' ואנחנו על חכמינו ז"ל נסמוך
אפי' יאמר לנו על ימין שהוא שמאל שהם קבלו האמת
ופירושי המצות איש מפי איש עד משה רבינו ע"ה לא
נאמין אל חכמי היונים וכו' כמוזכר בפ' המפלת אני מביא
ראי' מן התורה ואתם מביאין ראי' מן השוטים, ע"ש מה
שהארץ בדבר. עכ"פ אפי' לסניף לא צרפו דעה זו כלל
וישתקע הדבר.

וכ"כ מרן החזו"א ז"ל (יר"ד הל' טריפות סי' ה' אות ג'
ד"ה ואף) מן הטריפות מן הארכובה ולמעלה שנמסר
לחכמים לקבוע הטריפות ע"פ רוח קדשם שהופיע עליהם
והי' צריך לקבוע דיני הטריפות לדורות, ואין לנו תורה
חדשה לאחריהם והיו קבועות הטריפות כפי השגחתו ית'
בזמן ההוא שלא נתן הקב"ה לברואיו רפואות תעלה להן
המה הטריפות שאסרתן התורה בין בזמן ההוא ובין בזמן
של דורות הבאים שמסר הקב"ה את משפטי התורה שלהן
לחכמי הדורות ההם, ואפשר עוד שגם בשינויי הגופים
החיים כמו שינוי מיעוטי הדם שהראשונים הוכרחו להקזה
והאחרונים הקזה סכנה להם, וכן בשינוי האקלימים
ורפואות ושאר עניני הטבע ואפשר דהגיתוחים שבזמננו לא
היו מועילים בימים הראשונים וכו' וז"ל הרמב"ם (פ"י
מה"ש ה"ג) וכן אלו שמנו ואמרו שהן טריפה אע"פ
שיראה בדרכי הרפואה שבידינו שמקצתן אינן ממייתן

תשובות בענייני חלב

1

הכשרות. ובגמ' יומא (ל"ח ע"ב ודף פ"ג ע"א) אמרו שבתאי
אצר פירי והפקיע שערים וקרא עליה ר' חנינא זורו רשעים
מרחם ואין מסיקין בשמיה.

אלו דברי ידידו דושל"ת המצטער בצערן של ישראל
ומצפה לראותן בנחמתן, ובברכת כוח"ט בסשצ"ג הנני עבד
נרצע לאדוניו בלב ונפש,

מנשה הקטן

בס"ד

מע"כ ידידי ור"ח הרה"ג כו'

כש"ת מוה"ר י' שיין שליט"א

לייקווד נ"י.

אחדשכ"ת בידידות,

קבלתי הפאקס כו' .. ובדבר שאלתו בהני משגיחים
על חלב ישראל שמצאו בעדרם בהמות טריפות והם לא
הודיעו על זה וכנראה שזה זמן רב שנמשך כן וי"א לערך
שש או שבע שנים או יותר ועכשיו כשגילו על זה ברבים
מנסים לחפות על העבר בעמתלאות ומבטיחים על להבא
שמהיום והלאה הכל יהי' בלי שום חשש תעורבות חלב
טריפה ושיעקרו כל שורש בהמה טריפה או ספק טריפה
מהעדר אם יש לסמוך עליהם מהיום והלאה או כיון שיצאה
מכשלה מתחת ידיהם וגם לאחר שמצאו ניסו לחפות ה"ל
דין טבח שיצאה טריפה מתחת ידו שאינו נאמן ואבד חזקת
כשרות שלו עד שיעשה תשובה וילך למקום שאין מכירין
אותו (כבגמ' חולין צ"ג ג' ורמב"ם פ"ז מהל' מ"א ובש"ע יו"ד
ס' ס"ד), ותמה שלא כתבתי מזה כלום בתשובה שכתבתי
בענין הנ"ל.

ולפענ"ד הנה בגמ' שם ובש"ע יש חילוקים בין בטבח
שדרכו לנכר לעצמו או לאחרים ע"ש ובח"מ ס' ל"ד וציין
עליו הש"ך ובי"ד שם מיירי דאינו חשוב כמזיד אלא כפושע
ולכן כתב הרמ"א דחזרתו לכשרותו ותשובתו הכל לפי
ראות עיני הדיין אם עבר בשוגג או במזיד ועיין גליון
מהרש"ל שם דכל שיש שם חומור ממון כגון שנוטלין
הכשרות או שאם הוא כשר בעל הבהמה מוכר לו הבשר
ומשתכר בו אינו חוזר עד שיהא התשובה ג' כ בממון ע"ש
ובתש' מים עמוקים ס' כ"ד לר"א מזרחי.

ובדין מיהו כיון דלא ראינו שום פשיעה מצד
המשגיחים לפי ידיעתי הגם שהי' להם לכאורה להשגיח
שלא יביאו בהמות טריפות בעדר ואם יביאו שלא יחלבו
אותם בין הכשרות שבודאי זה ההשגחה שלהם שהרי עיקר
שאסור חז"ל חלב שחלבו עכ"ל ואין ישראל רואהו משום
שלא יעורבו בו חלב טמאה ופשוט דחלב טריפה נמי בכלל
זה הוא אלא שע"פ רוב לא נמצאים טריפות בעדר בהמות
כשרות שנחלבים אבל פשוט שגם בהמה טריפה אם יש שם
צריכים להשגיח וצ"ל דע"כ לא עלתה על דעתם או שבאמת
העלימו מהם האמת שיש שם בהמות טריפות בכל אופן לא
ראינו בזה שום פשיעה אלא אפשר חסרון בהשגחה מ"מ
אם מהיום והלאה ישגיחו יותר ויותר וודאי שאין לומר
שאין להם נאמנות מהיום והלאה,

ומיהו אם נראה איזה התרשלות וכיוצא בו מהיום
והלאה ודאי שלא יהיו נאמנים על החלב וכבר כתב מרן
הח"ס יו"ד ס' כ"א במשגיח על חלב ישראל שאם לא
השגיח על רושם ההקזה בבהמה והיומפרסמים הדבר
לעומדים על החליבה אז היו משגיחים על רושם ההקזה
ג"כ ולא נחשדו להאכילנו איסורא דא"כ אהחלב גופי' לא
מהימנו ע"ש ולכן בדין נמי אם יהי' איזה חשש שלא
משגיחים על בהמות עם ניתוח לא נאמין להם כלום על
החלב אבל עד התם לא ראיתי חשש לזה.

בקיזור מה שעולה לפענ"ד: א) הפארעם (עדר)
שלא הי' שם מהבהמות שעשו להם ניתוח זה או שאר
ניתוחים או שאר טריפות מלידה או אפי' היו ורק באופן
שהי' ששים נגדם, שבדיעבד בטל כמבואר בש"ע יו"ד ס'
פ"א אין חשש על החלב או מאכלי חלב שנעשו שם והכל
כשר על למפרע ויש לסמוך על הביטול על העבר, ומיהו
מהיום והלאה יש לתקן שלא נצטרך לביטול בששים שהוא
רק בדיעבד שכבר נתערב חלב טריפה וכלשון הש"ע ולא
לכתחילה.

ב) מקום שהיו שם בהמות טריפות בעדר, וטריפות
אלו צריך לחשוב בין מניתוח זה הידוע ובין משאר ניתוחים
שעושים טריפה או טריפה מלידה או שנטרפה אח"כ ע"י חי'
הדורסת, וכיוצא בו, באופן שלא הי' בעדר ששים נגד
הטריפות, כה"ג כל החלב והגבינה טריפה למפרע ואסור
לשתות החלב כמבואר בש"ע ס' פ"א ואם יש גבינות
שנעשו מחלב זה אסור לאכלם ומותר למכור החלב או
הגבינה לעכ"ל אלא שיקחו הקופסאות של אחרים או
ירקנו באופן שלא יבאו בני ישראל לידי מכשול כמו
דמבואר בהאי ערבא ובכוחת שלשים יום קודם הפסח,
ואפשר דכה"ג יש כאן איסור תורה ומ"מ לענין סחורה יש
להקל ככל איסורי דרבנן שמותר לסחור בהם, ובפרט כי
כה"ג מקרי נזדמן שמותר אפילו באיסורי דאורייתא למכור
לעכ"ל במקום שאין חשש לטעות והבן.

ועיין בשו"ת מהר"י אסאד (יו"ד ס' ס') בסוף דבריו
שכ' וז"ל, ולפ"ז כיון דהתורה אמרה אחרי רבים להטות
קיי"ל הלכה כרוב הפוסקים הכרס הפנימי שניקב כל הכרס
כולו בכלל ה"ל בנ"ד ודאי טריפה ולא מהני ל' שהיי' י"ב
חודש וגם לא הלידה שילדה וכו'. ועוד שם (ד"ה גם) גם
סברת מעלתו נ"י אם נעשה הדקירה בשיפוע תוך הכרס עד
שע"י כן הקרעים שוכבין זה על זה ה"ל כמו סתימה
דמיעקרא וכו' הנה בהדא כ' הרשב"א בתשו' (ס' שפ"ג)
וז"ל, כל שנקבו הדקין בין בנקב שוה בין בנקב משופע
טריפה וכו' באופן שנידן השאלה ה"ל בהמה זו אסורה היא
וחלבה מעיקר הדין וכו' ע"ש.

ג) ולענין הכשר כלים במקום שנתברר שלא הי'
ששים צריך להכשיר הכלים וישאל לרב מובהק על זה.
ובמקום שלא נתברר האיסור שאין כאן ששים אולי יש
לסמוך על חזקת כשרות ועכ"פ אם יחכו מע"ל ויהיו הכלים
אינו בן יומן שוב מצאתי בתשו' הב"ח הנ"ל שכתב אכן
הכלים ששנשמשו בה קודם א"י לאסור כל שאינם בן יומן
מאחר שאיסור נטלפ"ג דרבנן אין לאסור אלא באיסור
שהוא ברור כמו בטריפות מן הבטן ככה"ג ע"ש ומיהו היכא
שברור שהיו טריפות שאין ששים גם הכלים צריכים הכשר.

והנני חוזר מה שבעלי ההשגחה דואגים על הביזנס
של הסוחרים וחסים על ממונם שלא יפסידו אפי' כשנתודע
שמכרו איסור, מצדדים מכח הפסד מרובה ואיסור דרבנן
אולי יש להקל וכיוצא בו, ובאמת כי מן הנכון לדאוג על
ממון חבירו ולפעמים יותר מעל שלו ומיהו כשנוגע ליחיד
נגד רבים יותר יש לדאוג על בני ישראל ששלמו ארבע ידות
עבור גבינה שאמרו שהיא כשרה למהדרים והם אכלו
גבינות וחלב של ספק כשר ולמה לא יחושו על נפשות בני
ישראל, וגבינות כאלו שמכרו לישראל מוכרין העכ"ל
ברבע המחיר, ואדרבה יש לדאוג שיחזירו לבני ישראל
הגוילה אשר לקחו מאתם משפחות גדולות רבת הילדים
שעלה בידם הון רב על לא דבר, חוץ מהאיסור שנתפסמו
הם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם על ידם, ואם א"א על
העבר וכמ"ש בח"מ דעל איסור דרבנן שאכלו אין מחזירין
לו הכסף עכ"פ ידאגו מהיום והלאה לכה"פ שלא יעלו
המחיר על מאכלי חלב מאותם של ער"כ להבדיל, שהרי
אפשר בפרוטות הבדל ליתן הגבינות כידוע וכן בכל עניני

תשובות בענייני חלב

ז

בדבר כאילו כביכול לא ראה מואמה ולכן כל הסומך על זה בלא דרישה וחקירה ובשט נפש אוכל שם אינו אונוס כלל וה"ל להאוכל לדעת ולברר קודם ולא לסמוך עליו לגמרי ע"ש,

וכתב שם ראיות להלכה למעשה א"כ בכל ההכשרים אשר המשגיח הוא נשכר מהבעלי בתים הרי הוא פועל שלהם ויד פועל כיד בעלים דמי ולפעמים יותר מסתם פועל, ובאמת כי ראינו כשקרא מה שקרא עמדו בעלי משגיחים על צד הבעלי בתים ולחוס על ממונם ועשו כמה דברים כדי להתיר את הפראדוקטאן בשביל הפסד ממונם ולא חששו על הפסד ממון ישראל שיתנו עבור גבינה שבקושי אפי' לדעתם התירו וישלמו על זה כסף מלא כגבינה של מהדרין מן המהדרין, והלואי שיעמדו אנשים רחבי לב ויארגנו וועד חזק והם יקחו משגיחים יראי ה' וישלמו הכסף להמשגיחים והמשגיח יהא אחראי לאותו הוועד ולא להבעלי בתים, אבל כל זמן שהמצב כמו שהוא אין בידי ח"ו להטיל דופי במשגיחים אלא צריך כל בר דעת לשקול בדעתו על מי לסמוך, ופעם אמרתי על שאלה על איזה רב יש לסמוך בהשגחה, והשבתי ע"ד חצי בדיחותא שאם ה' נותן לו הלואה של חצי מיליאן דאללאר בלי עדים והי' סומך עליו יש לסמוך עליו גם בזה דאז נראה דס"ל שאינו נמכר בשביל בצע כסף.

ועד התם הנני ידידו דושכ"ת מברכו בברכת כוח"ט בלב ונפש,

מנשה הקטן

ובדבר אשר שאל היות כי המשגיחים מקבלים שכר מהבעלי בתים ולא מן הוועד הכשרות א"כ אפשר שהמשגיחים ה"ל נוגעים בדבר,

הנה כאן נגע בנקודה מכאבת מאד ומיהו אין זה דבר חדש שיי לו שייכות עם המעורא שלנו עכשיו, וכבר האריכו בזה רבותינו האחרונים ז"ל דמשגיח שמקבל שכר מהטבח או בעל הבית הרי הוא כפועל שלו ויד פועל כיד בעה"ב והרבה כרכורים כרכרו על זה וכבר ראיתי תשובה אחת מידידי הרב הגאון הג' כו' כש"ת מהר"מ שטערן שליט"א גאב"ד דעברעצין (שנדפס בשנת תשל"ז לפ"ק בירחון ח' תורה והלכה ט) שנשאל באחד שאכל במסעדה מוחזק בכשרות עם משגיח ומצאו אח"כ טריפה במסעדה אי כה"ג ה"ל שסמך על המשגיח ה"ל אונוס ואין צריך כפרה ותשובה או שחייב לשוב לה' כשווג קרוב למזיד שהי' לו לבדוק.

והשיב דלא מקרי האוכל אונוס לענין תשובה ואדרבה קרוב לפשיעה או שווג יותר מלאנוס, כי אחרי מאורעות רעות בעינינו אלו היה לו לדקדק יותר, ובאותו שם כתב דבימים קדמונים שהי' בעל הבית איש מהימן ראוי לסמוך עליו ונוסף לזה נתנו לו משגיח בעל המכשיר והבעל מכשיר מעולם לא קיבל שכרו מבעל המסעדה אלא מקהל העיר, אבל עתה כיון שהמשגיח מקבל שכר מהמסעדה וירא לנפשו להטיל עול על בעל המסעדה פן ואולי יחליפנו באחר או לא ישלם לו שכרו משלם, וגם בעל המסעדה אינו לעולם בר סמכא בעצמו, א"כ ה"ל המשגיח נוגע בדבר דכמו הבעל מסעדה נוגע בדבר להכניס במסעדה מאכל בזול וסוגר עיניו גם בעל המכשיר והמשגיח נוגע

בס"ד

ב'דסליחות התשנ"ד ב"י יצ"א
להסיר מכשול מאחינו בני ישראל הקדושים

היות שראיתי שיצאו אנשי בליעל לשלוח יד בתורת משה רבינו ח"ו ולהתיר איסורים וחלב טריפה בכשרות ברבים, ואם הי' ליחיד ג"כ הי' גדול עון מנשא וכ"ש לרבים ולפרסם בעתונם לרבים כי הוא לבד האיסור חילול השם ואם נעמוד מן נצד אז ח"ו יש לנו חלק במעשיהם ולכן אין עת לחשות ואכתוב בקיצור.

(א) היות כי נתברר שבפארעם ישנם בהמות שעושים עליהם ניתוחים שונים ואחד מה שנתברר כעת הוא מין ניתוח (אינטסטינאל טארזיאן) ובלשון הקודש הוא נקבת הקיבה ונתברר בבירור גמור שהניתוח שעושין מצד הימין הוא טריפה ודאי שעושין נקב בהקבה ואח"כ כמה נקבים עוד במה שתופרין את הקיבה לגב הבהמה.

וכפי שנתברר מ ה סטאטיסטיקא בכל מדינת אמעריקא יש מן המחלה זו בין כל הבהמות במדינת אמעריקא בין עשר לחמש עשרה אחוז אלא דמ"מ אין בכל פארעם לפי האחוזים אלו ותלוי בכל פארעם ופארעם יש שיש יותר ויש שיש פחות מזה והכל תלוי בבעלים ובהתנהגותם כמה רוצים לעשות ניתוח או לשחטם וגם תולה במקום ובמה שאוכלים הבהמות.

והנה היות כי היו רבנים ואנשים נאמנים ושררר הדבר עם רופא מומחה שעושה הניתוחים אלו ולאחר הבירור ושאלות ותשובות נתברר שכשעושה הניתוח הוא עושה נקב בקבה וחותר הכרס באופן שבלי ספק ע"פ ש"ע הוא טריפה כמבואר בש"ע (יו"ד סי' מ"ח קיבה שנקבה טריפה והוא משנה פא"ט חולין מ"ב ע"א), וכרס הפנימי

שניקב בכ"ש טריפה, ונחלקו איזהו כרס הפנימי. ואם חלב טהור סותם הרי זה כשר. והנה כל השבוע הרבנים והמשגיחים חפשו דרך להנעשה למפרע ושאו"י ה' ששים שלא היו רק מיעוט בהמות עם הניתוח הזה וכיוצא בזה התירים שגם מזה נדבר עוד (ובאמת כי לא דברו כלל שיש עוד לערך עשרה מיני ניתוחים שעושים לבהמות בפארעם שרובם ג"כ מטריפין את הבהמה ופלא שלא דברו מזה דא"כ יש הרבה יותר בהמות טריפות וכיוצא מזה ומזה עוד נדבר) אבל על להבא כ"ע מודה דאסור לשתות החלב.

אבל ראיתי בעתון (אלגעמיינער זשורנאל) בשבוע העברה תשובה מאת הרב טענדלער שבאמת לולי ראיתי לא האמנתי ואיני מאמין שרב בישראל יכתוב כן ואם אמת שכן כתב אז כל הפסקים שלו צריכים בדיקה ועכ"פ אין לסמוך על פסק כזה כלל וכלל לא.

והנה זה לשונו של הרב הנ"ל

ולכן יש להתיר החלב מכמה טעמים

(א) שמא אין זה נקב המטריף שאין זה בכרס הפנימי כשדוקר בין הצלעות.

(ב) אפילו אם הוא נקב המטריף הרי ודאי נסתם הנקב בחלב או בבשר דאל"כ היתה מתה מדלקת בחלל הגוף,

(ג) יש להתיר מהטעם שכתב מ"ח באגרות משה יו"ד א סי' כ' דאין לחוש לכלום דכל דפריש מרובא פריש.

ואבא על סדר הנ"ל (א) הנה על מה שכתב שמא אין זה נקב המטריף וכו'

תשובה) כבר הבאתי שנתברר ע"י הרופא המומחה שכן דוקרין הקבה וגם חותרין הכרס התחתון ועכ"פ לגבי

ספק טריפה הוה מדאורייתא והקיבה ודאי נקב הרי יש כאן ודאי דאורייתא בקבה וספק דאורייתא בכרס.

(ב) ומ"ש אפילו אם הוא נקב המטריף וכו'

תשובה) אין זה אמת ומעולם לא שמענו דבר כזה שאם יבא אדם וידקור מחט או יתד או קוץ בבהמה או יחתוך בסכין ויעשה נקב בבני מעים או בהמסת או בכרס או בכל הדין של נקובה שהוא במשהוא (אחד משמנה מיני טריפות מהלכה למשה מסיני) שכשר והטעם שהרי הבהמה לא מתה, וזה היפוך תורתנו הקדושה. (ומיהו גם זה אמת שמה שכתב שודאי נסתם שחלב ובשר סותם, פשוט שמה שחלב או בשר סותם היינו כשהחלב או הבשר דבוק שם מתולדה כמבואר ברא"ש (חולין מ"ט ע"ב) אמר רב חלב טהור סותם פי' חלב הדבוק לאחד מן האיברים וניקב אותו אבר חלב הגדול עליו סותמו משום דמיהדק, (פי' לפירושו דכיון שיש עוד חלב שלא נקב והוא סותם הנקב מקרי שעדיין לא ניקב) וכ"פ הרמ"א יו"ד סי' מ"ח ס"א וז"ל "ואינו סותם אלא באותו אבר שהשומן דבוק בו בתולדתו" ועיין ט"ז ושי"ך שם סק"ד ובצבי לצדיק שם אבל כאן שאין לנו שום חלב ובשר בתולדה ואדרבה הרי הוא עושה נקב אפילו לו נימא שאח"כ יסתום לא מהני אבל בכלל הם דברי נביאות או בורות לומר שכיון שהבהמה חיה ודאי נסתם הנקב.

(ג) ומ"ש יש להתיר מטעם מש"כ הגרמ"פ זצלה"ה

וכו'

תשובה) באמת כי או שטעה או לא עיין או במזיד דבר לתלות באותו זקן הוראה רשכבה"ג מה שלא אמר מעולם. והגאון מוהרמ"פ זצלה"ה כתב שם מפורש היפוך דבריו והענין שם בשואל ששאל היאך נאכל בשר בכל המדינה שמא בהמה זו טריפה היתה ע"י ניתוח וע"ז כתב הגרמ"פ שכל דפריש מרובא פריש היינו מרוב המדינה, אבל הוסיף שם הגרמ"פ זצלה"ה וכתב וז"ל.

"רק אם ידוע שאצל פארמער זה שמגדל בהמות יש בהמה כזו שדקרו הכרס ואינו מכירה עתה יש לאסור לילך לשם לקנות אף ע"י ניכבשינהו ואפילו פירש ממילא כשיטת הרא"ש, (שבטור ושכן סובר הש"ך בס"ק ל"ו דאוסר אפילו בפירש ממילא אחר שנודע שנתערב שם טריפה) ואם אומר הפארמער העכ"ם שמכירה כלומר הבהמה הטריפה שנתערבה, אם הוא מסל"ת נאמן דבאיסור דרבנן נאמן מסל"ת, ואם אינו באופן מסל"ת אם כל הידיעה שהיתה בהמה כזו בעדר הוא ע"י שהוא אומר זה נאמן אך אם ידוע שלא על פיו שיש שם בפארעם בהמה שנדקרה בכרס הרי אסור לקנות משם בהמה אפילו לשחטה ולאכול הימנה בשר ע"ש.

הרי כתב מפורש מרן זצוק"ל היפוך ממה שכתב חתנו בשמו ולמדנו מדבריו ג' דברים (א) שהרי הוא כותב

בפירוש שכל שנודע שיש בהמה טריפה בפארעם לא מהני טענת פריש מרובא פריש ואפי' ניכבשונוהו דניידי לא מהני ואפילו ממילא פריש לא מהני, (ב) מבואר עוד בדברי מרן זצ"ל שבהמה שדקרו את הכרס שלה הרי היא טריפה וכו' ש הבהמות שאנו מדברים מהם שדקרו הקרס ונקבו הקבה שהוא טריפה ולא כמו שחתנו אומר שהוא כשרה, (ג) וגם הוסיף שאם נדע שיש שם בהמה טריפה ונודע לנו בלי שאמר הפארמער העכ"ם אף אינו מהימן לומר איזה בהמה היא ואסורין כל הבהמות בפארעם הזה וא"כ אדרבה עלתה חומרא גדולה מדברי הגרמ"פ זצ"ל שהפארמער שיש להם בהמות שעשו ניתוח בכרס ובקבה או בשאר מיני ניתוח וטריפה ונתערבו בין בהמות אחרות נאסר כל הפארעם כולו ואין ליקח משם בהמות לשחיטה וגם לא החלב מהם כי העכ"ם אינו מהימן להכיר, וא"כ אדרבה מה שהביא דברי הגאון רמ"פ הרי הביא הלכה מפורשת שבפארעם שיש שם בהמה שדקרו אותה ועשו לה ניתוח הרי החלב אסור ואין להוסיף על זה. (ולדין צ"ע אי מקרי שנודע לנו בלי ידעתו א"כ לא מהימן אפי' להכיר הבהמות הטריפות אם לא מטעם שצריך לציין ולשלוח להממשלה פרטי הבהמות כאלו שעברו ניתוח, ועיין מנחת יצחק ח"ד שאוסר בכה"ג, ומי לא יחוש לפסק הגאונים הצדיקים הקדושים ז"ל.

והנה כל מה שכתבנו הוא רק בשביל הניתוח הנ"ל המדובר אבל כפי מה שאמרנו נתברר שיש עוד מיני ניתוחים שעושים לבהמות ויש עוד מיעוט משאר ניתוחים שצריך להתחשב גם עם הניתוחים האלו, שגם יש טריפות ואולי אם נצרף גם טריפות אלו וגם מה שנתונים זריקות ואנטי ביאטיקא ועוד רפואות לבהמות יהי' טריפות יותר ויותר וצריך לחוש לכל זה ולהזהיר המשגיחים, ולא כמו שראיתי מקילים בזה כל אחד וכל המרבה בקולות הרי זה מסובב בסבוכים וכן ראיתי באחד מהקול קורא שכתב שדנו על ניתוח הבהמות ויצא להיתר שזה מעולם לא הי' ולא דנו להתיר הניתוח, ועוד כיוצא בזה כל אחד במודעות השם יצילנו אמן.

ועתה ירא הקהל וישפוט על ההיתר הזה שעל זה סומך לכלל ישראל לשתות חלב מבהמות טריפות, ומאחורי הפרגוד שמעתי שאחיו של הרב טענדלער הוא איזה בעל הבית בענייני הכשרות של מאכלי חלב.

בברכת כוח"ט לכל ישראל,

הק' שלום יודא גראס

אבדק"ק האלמין

RABBI RAFAEL BLUM

100 KASHO DRIVE

BEDFORD HILLS, N.Y. 10507

(914) 666-5626

רפאל בלום

ראבי"ד דקיק קאשוי יע"א

בעדסארג וויללם, ניו יארק יע"א

ב"ה

רבי'ס זאם זי קלא ווערן און

אכצור וואסו אריינן אלא ביי, וואסו'ס זיט און ווערן
זאט דאס אדאס אכצורס, ביי'ס אלא, וואסו'ס זאט אלא און אכצורס
און וואסו'ס אלא, ביי'ס אלא און אכצורס, וואסו'ס זאט אלא און אכצורס
און אלא אכצורס און אלא, וואסו'ס זאט אלא און אכצורס
און אלא אכצורס און אלא, וואסו'ס זאט אלא און אכצורס
און אלא אכצורס און אלא, וואסו'ס זאט אלא און אכצורס

וואסו'ס זאט אלא און אכצורס

וואסו'ס זאט אלא און אכצורס

RABBI RAFAEL BLUM
100 KASHO DRIVE
BRIDGEHILLS, N.Y. 11717
814-661-8885

רפאל בלום
ראבי רפאל קאשוי הי"ד
במחנה חלל, 70 יאר י"ד

כ"ה

ר"ה אס' א תל' תל' אס'

אכאז מל' קרייטן קל' הי', וואר' זיג מל' אס'
זאג דאס אהר' אכאז, נ"ס אס', וואר' אס' אס' אס' אס'
אין אהר' אס', ר' אס' אס' אס' אס' אס' אס'
אס' אס' אס' אס' אס' אס' אס' אס' אס' אס'
אס' אס' אס' אס' אס' אס' אס' אס' אס' אס'
אס' אס' אס' אס' אס' אס' אס' אס' אס' אס'

ואר' אס' אס' אס'

ה"ק רפאל בלום

ב"ה יום ד' תצא תשנ"ד לפ"ק
לכבוד תושבי קרייתנו קאשוי הי", ומתפללי בית מדרשינו.
באתי בזה להודיע את כבודם, כי כל החלב, ומאכלי חלב, אשר ישנם עוד
ברשותינו אין לשתותם ולאכלם, רק החלב החדש מפרות הכשדות בלא
שום ריעותא, וכן חלב העצים מותרים, כשידוע שאין בהם ריעותא.
הכלים של חלב שהשתמשו בהם כולם צריך להכשירם על ידי הגעלה כמו
כל הגעלות בימות השנת.
ולרא' בעד"ח בדשח"ט
הק' רפאל בלום

Rabbi Yidel Gruber

164 Penn Street
Brooklyn, New York 11211

יהודה ירחמיאל הלוי גרובער

שפיק בזקלין, נ.י. ע"א
גבר ב"ר המנוח אצט"ל בלח

בס"ד

מוצ"ה

הנני בזה אהקיד שאין לי אחריות מהיום
על מאכלי חלב ואבינה - אבד ממך של הכירמא
לאאדן פלאו (GOLDEN FLOW) -
אנאלו הנמכרים בחנויות האמפאג תחת השלחת
ב"ר המנוח אצט"ל בלח של האמפאג הרבנים

במח"ה יואל ושל
יחזקאל אהרן

היום מוצ"ה 15 עב אהרנס שפדא ש"ל בזה

Rabbi Yidel Gruber

148 Penn Street
Brooklyn, N.Y. 11211

יהודה ירחמיאל הלוי גרובער
תע"ס ברוקלין, נ.י. יע"א
חבר ב"ד המיוחד לענייני כשרות

בס"ד

מודעה

הנני בזה להודיע שאין לי אחריות מהיום על
מאכלי חלב וגבינה - לבר מחלב של הפירמא גאלדען
פלאו (GOLDEN FLOW) - אפילו הנמכרים בחנויות
העומדות תחת השגחת ב"ד המיוחד לענייני כשרות
שע"י התאחדות הרבנים

באעה"ה י' אלול תשנ"ד

יהודה ירחמיאל הלוי גרובער

תוקף מודעה זו עד שאפרסם שנעשה שינוי בזה

סדר הגעלה

וואס מען דארף יא כשר'ן - און וואס נישט.

- (א) קיין שום גלאזענע כלים ברויך מען נישט כשר'ן, אין דעם זענען נכלל אלע קארע"ל געשיר.
- (ב) מען דארף נישט כשר'ן קיין שום געשיר אדער טעפ נאר וואס מען האט גענוצט אויף'ן פלאם אלס כלי אשון, למשל א טאפ אדער א מיש לעפל, אויך אויב מען האט ארויף געגאסן אויף א כלי גלייך פון טאפ (עירוי שלא פסק הקילות), אנדערע כלים וואס מען נוצט נאר אלס כלי שני און מען האט נישט ארויף געגאסן דערויף קיין ייסע מילכיגס גלייך פונם טאפ דארף מען נישט כשר'ן.
- (ג) מען דארף נישט כשר'ן קיין שום כלי נאר אויב עס איז זיכער אדער כמעט זיכער אז מען האט דאס גענוצט אויף מילכיג. טאמער עס איז א ספק, אדער אויב א כלי האט זיך אויסגעמישט צווישן אנדערע כלים צום ביישפיל עפלעך וכדו', וואס הגם מען נוצט דאס צו מישן דעם טאפ אבער דאס ווערט נאכדעם אויסגעמישט צווישן אנדערע געשיר און מען קען נישט אנווייזן וועלכע לעפל מען האט גענוצט אויף מילכיג, דאס דארף מען נישט כשר'ן.
- (ד) אזא טאפ וואס נאכן קאכן דערין מילכיג האט מען שוין געקאכט דערין עטליכע מאל נישט מילכיג, דארף מען נישט כשר'ן, (ווייל כל בישול נעשה גיעול לחבירו), וכמובן אז עס האט געמוזט דורכגיין כאטש איין מאל 24 זעה וואס מען קאכט נישט אין טאפ, אזוי ווי עס שטייט ווייטער.
- (ה) ערדענע כלים (אין דעם פאל) קען מען אויך כשר'ן.

סדר פון כשר'ן

פאלגענד זענען בקיצור די הלכות פון כשר'ן

- (א) די כלי וואס מען דארף כשר'ן מוז מען גוט אויסוואשן און רייניגן עס זאל זיין אינגאנצען ריין.
- (ב) מען טאר עס נישט נוצן אויף הייס 24 שעה פארן כשר'ן, כדי עס זאל ווערן א אינו בן יומו, (אויב עס איז יוין דורך איינמאל 24 שעה וואס מען האט עס נישט גענוצט זייט מען האט דאס גענוצט דעם לעצטען מאל אויף זיכטיג, מוז מען נישט ווארטן נאך אמאל 24 שעה).
- (ג) א טאפ וואס מען נוצט אויפן פלאם (אזוי ווי רוב טעפ), דארף מען לייגן אויפן פלאם און אויפקאכן דערין וואסער ביז עס קאכט (באבעלט), און דערנאך רוקט מען דאס אהער און אהין אז עס זאל אריבער גיין אויף די ברעגען, אדער דארף מען איינטינקען דעם טאפ אין אן אנדערע כלי ווי די וואסער קאכט אויפן פייער.
- (ד) אזא טאפ, געשיר, וכדומה, וואס מען נוצט נאר מיט עירוי, דאס הייסט אז מען גיסט ארויף דערויף פון א כלי דאשון, איז יעצט אויך גענוג אז מען קאכט אויף א טאפ וואסער און מען גיסט ארויף דערויף די הייס וואסער.
- (ה) נאכן כשר'ן דארף מען דעם כלי אפגיטן מיט קאלט וואסער.
- (ו) מען מעג אפילו לכתחילה כשר'ן נאר א חלק פון די כלי אויף אמאל און נאכדעם די אנדערע חלק אדער זלקים, (עס איז נישט אזוי ווי טובל'ן וואס די גאנצע כלי מוז זיין אויף אמאל).
- (ז) א טאפ וואס מען נוצט צו פרעגלען דערין לאטקעס, בלינצעס, וכדו', זאל מען ארויף לייגן אויפן געז רענטש און אנצינדן אויפן העכסטן גראד אויף א האלבע שעה, (מען דארף אכטונג געבן נישט אנצוכאפן דערנאך די הענטל ווייל עס ווערט זייער הייס און עס איז א סכנה).

JOSEPH M. GRUNWALD
BANK OF
COMM. ABRAHAM HANSEN
830 BRADFORD AVENUE
BROOKLYN, N. Y. 11211
TR. 867-3039

יוסף משה גרינוואלד
רב דתחל ערוגת הבנים

בעזרת ש"ת

יום ה' לסדר תצא תשנ"ד

באתי לפרסם ולהודיע

שכל הנעשה מהפירמע J&J הוא
בתכלית הכשרות לכתחלה, שלאחר דיון
הדברים בחמציאות ובהלכה נתברר
שמותר לאכול ולשתות מכל הדברים
הנייל שנעשו מכבר, והבררו והסרו
הבהמות המועטות בשאלות מהכשרים,
ע"כ יאכלו ענוים וישבעו,

וע"ז בעה"ח

יוסף משה גרינוואלד

Rabbi Yechiel Babad

5207 - 19th Ave.

Brooklyn, New York, 11204

יחיאל באב"ד

אבד"ק

טארטיקוב יצ"ו

טל. (718) 951-0952

בס"ד, יום ד' י' אלול ה. תשנ"ד

לרבים השואלים

בענין כשרות מוצרי החלב של חברת

MORNING SELECT

ושאר המוצרים הנמצאים תחת השגחת

הגני להבהיר ולהודיע לציבור שוחרי הכשרות כי – (לאחר ביקור מיוחד בפארם של החברה הנ"ל ולאחר בירור מקיף ויסודי, ולאחר שראיתי את סדר הניתוח שנעשה בפארם הנ"ל) – כל מוצרי החלב של החברה הנ"ל הם כשרים לכתחילה, ויאכלו ענוים וישבעו. ליתר שאת וליתר עוז מספר מועט של בהמות סולקו משם משום "סחור סחור אמרינן ...".

בברכת כוח"ט ושנה טובה

יחיאל באב"ד

חלל מפסק

התאחדות הרבנים דארצות הברית וקנדה

CENTRAL RABBINICAL CONGRESS OF THE U.S.A. AND CANADA

85 Division Avenue Brooklyn, N.Y. 11211 Tel: (718) 384-6765 Fax: (718) 486-5574

בעזרת

מודעה נחוצה אודות החלב ישראל ומוצרי חלב ישראל:

בישיבה דחופה של חברינו הרבנים הנאונים
הצדיקים שליט"א שהתקיימה בלשכתנו היום ד'
לס' תצא י' לח' אלול שנת תשנ"ד לפ"ק, אודות
השאלה שנתהווה על החלב ומוצרי חלב, בגלל
אותן הפרות שעברו ניתוח וכו'.

אחרי עיון בכבוד ראש בבירור המציאות לכל פרטי/
ומשא ומתן ודיון ארוך בהלכה, יצאה ההחלטה
מחברינו הרבנים הגאונים שליט"א שהחלב ישראל
ומוצרי חלב ישראל הנעשים בהשגחת רבנים
מובהקים שליט"א - המה כשרים ומותר לכ"א
להשתמש בהם.

התאחדות הרבנים דארצ"ב וקנדה

Rabbi N. E. Teitelbaum
of Cong. Nachlas Aron Volove
5808 11th Ave. - Brooklyn, N.Y. 11219
Tel: (718) 436-4685

בעיה

נחום אפרים
אבדק'ק ואלאחע
יצי'
טייטלבוים

מ ו ד ע ה נ ו צ ה

בנוגע שאלת הניתוח על פרות החולבות שעלחה כעת בכמה וכמה
כתי חליבה בכל מקומות בעולם, התקיימה אסיפת רבנים אתמול
ביום ד' פ' תצא, י' אלול שנת תרש"ן לפ"ק ע"י חרובים הנח"צ
חברי התאחדות הרבנים שליט"א ובראשם הנשיא כ"ק אדמו"ר
מסאטמאר שליט"א ויצא הפס"ד להיתר.

ותפ"ת עלתה בידו היום אחרי בירורים ארוכים לקבץ ולאשר כל
חלקי המציאות הנוגע למאכלי חלב של בי"ח מהדרין - וכן כל
מיני האייו קריעם - הנמצאים כיום הזה. (כולל בדיקת
הקאמפיומער של כל פרה ופרה אצל מקומות החליבה של בי"ח
מהדרין, וכן כל נידרות הישינים של כל סכומי החליבה ויצירת
כל מאכל ומאכל) חובר הדבר למפרע שמקומות החליבה של בי"ח
מהדרין לא היו עליהם שום צל ספק או חשש בכלל והנם כשרים
בכלית הכשרות לכתחילה בלי שום פקפוק.

וחמיני אייו קריעם דלמטה לא עלה בידיו כעת לבררם.

Orange Cream Bars
1/2 Gallon Neopolitan
1/2 Gallon Chocolate
Sandwiches

ומיומא דגן הותקן אצל מקומות החליבה, היקונים נוספים שלא
יראו ולא ימצאו שום פרות מנוחחים במקומות החליבה שלנו, וכן
הועמדו תקנות לעמוד על המשמר גם על להבא.

וע"ז באתי עת"ח יום ה' פ' תצא, י"א לחודש אלול שנת תרש"ן
לפ"ק.

OK

KASHRUS DEPARTMENT

מחלקת הכשרות

קהל מחזיקי הדת דחסידי בעלזא
בארה"ב

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

CONG. KEHILAS BELZ U.S.A.

בס"ד

מיט דעם ווילן מיר צו וויסען טוהן פאר דעם חשוב'ן
ציבור אנ"ש אזוי ווי ס'איז דא ערנסטע חששות אויף די
מילעך און מילעך פראדאקט'ן זאל מען דערווייל נישט
ניצן קיין שום מילכיגע זאכען.

פאר קליינע קינדער וואס מען קען בשום אופן נישט
געבען עפעס אנדערשט קען מען מיקל זיין.

דאנערשטיג אינדערפרי וועט שוין זיין אי"ה פרישע
מילעך אהן קיין חששות. [מיט דעם דאטום AUG. 29/30

וועד הכשרות

1321 43rd Street * Brooklyn N.Y. 11219 * Tel. (718) 854-3711 Fax. (718) 854-0838

RABBI ARON TEITELBAUM

6 Sanz Ct. Kiryas Yoel

Monroe N. Y. 10950

Tel. (914) 783-0354-5

הדרן סייסלבוים
רב חיים וק"ק
קרית יואל והעליה
י"ד

בעזה"ש

לכבוד תושבי עירינו קרית יואל יצ"ו הע"י

הנה באסיפת הרבנים הגאונים שליט"א
שהתקיימה ביום ב' תצא תשנ"ד בלשכת
התאחדות הרבנים בהשתתפות רבנים דיינים
מורי צדק בקהלות חשובות ובראשם כ"ק
אמו"ר שליט"א בענין שתיית חלב ואכילת
מוצרי חלב הנעשה תחת השגחת רבנים חשובים
מפורסמים אחרי חקירת הדברים מפי רופאים
ומומחים לידע מציאת הדבר בכל פרטי' ואחרי
משא ומתן של הלכה בעיון היטב כדרכה של
תורה בכל צדדי השאלה הוחלט לפרסם בכל
תפוצות ישראל שכל מאכלי החלב והחלב הנם
כשרים ומותרים לאכלם ולשתותם ויאכלו ענוים
וישבעו.

וע"ז באזהרה אור ליום ה' תצא תשנ"ד לפ"ק

הק"א ה"ר סייסלבוים

MENASHE KLEIN
Rabbi of Ungvar
1578 53rd Street
Brooklyn, N.Y. 11219
(718) 851-0089

כפ"ד

מנשה הקטן

אבדק"ק אוגנוואר ור"ם דשיבת "בית שערים"
ברוקלין, ניו.

ד' לסדר ונתנו ה' אלקיך בידך התשנ"ד
בנ"י יצו"א

מחיי חיים יכתב ויחתם לחיים, את מע"כ
ידי"ג הרב הגאון המפורסם כגן הדסים כו'
כש"ת מוה"ר יחזקאל גרובנער שליט"א
גאב"ד בדעטרויט ויו"ר ומנהל ועד הכשרות דעטרויט

אחדשכ"ג בידירות נאמנה,

בדבר השאלה בנדון המכשלה הגדולה אשר בעונ"ה נכשלנו רבבות מישראל ר"ל לאכול ולשתות חלב אשר יש בו ספק דאורייתא ואולי יותר מזה ליבא לפומי לא גליא, ולא היינו אפי' כגמלים של א"א כחמורו של רחב"ד שאפילו על ספק איסור דמאי החמירה על עצמה. עיין חולין ז' ואבדר"נ פ"ח ה"ח כשם שהצדיקים הראשונים היו חסידים כך בהמתן היו חסידות כמותן ע"ש.

ומעתה לעצם השאלה לאחרונה נתברר שבעדריים ומחלבות שחולבים פרות רבות וננוצא שם משגיח תמידי על יד החליבה משום איסור של חלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו ונעשה הכל על צד ההלכה, אמנם פתאום יצא קול אשר בין הבהמות הכשרות יש אחוז מסוים [בין חמש לחמש עשרה אחוזים] בהמות אשר לסיבת מחלה עשו להם ניתוח ע"י רופא בהמות והניתוח הוא על הכרס והקבה, והרופא נוקב את הקיבה לצורך רפואה ואח"כ תופר את הקבה כולה על דופן הבהמה, ואח"כ חוזרין ומכניסין בהמה זו בין שאר הפרות וחולבות אותן ומערבים חלב זו עם חלב שאר בהמות, והדבר נתברר בבירור גמור ע"י דייני וגדולי רבנים שהאמת כן הוא, ועתה עמדה השאלה כדת מה לעשות: א) השאלה מכאן ולהבא. ב) החלב שיש כבר לפנינו. ג) גבינות, ותערובות חלב זה במאכלים כגון טשקלאדים וכיוצא בו מיני מאכלי חלב הרבה שמונחים והוא הפסד מרובה גדול להקאמפאניס. ויש טוענים שהתורה חס על ממנום של ישראל והפסד מרובה להמייצרים, ועוד טענות ויש אומרים שאין כאן איסור כלל ויאכלו ענוים וישבעו באיסור ועושים מספק איסור דאורייתא ספק איסור דרבנן, ומלכתחילה דיעבד וממילא בהפסד מרובה דיעבד מותר ואין לעשות רעש.

ולא ניחא לי' למרייהו להקל בדברי סופרים שחמורי מדברי תורה, וזה ה' ח"ו דרך המתחדשים מאז ומלפנים שזלזלו ולעגו על דברי חז"ל ומזה יצאו הקראים ושאר מינים, ובתורה אדרבה חבבו אלו את דברי אלו וכתוב ויאמינו בה' ובמשה עבדו. ובדברי קבלה וקהלת י"ב ובגמ' חגיגה ג' ע"ב) כשנחלקו ר"ג ורבי יחושע והעמידו ראב"ע לנשיא ופתח ודרש דברי חכמים כדרבונות וכמסמורות נטועים בעלי אסופות נתנו מרועה אחד למה נמשלו דברי תורה לדרבון לומר לך מה דרבון זה מכין את הפרה לתלמיה להוציא חיים לעולם אף דברי תורה מכוננין את לומדיהן מדרכי מיתת לחיים וכו' בעלי אסופות אלו ת"ח שיושבין אסופות אסופות ועוסקין בתורה הללו מטמאין והללו מטהרין הללו אוסרין והללו מתירין הללו פוסלין והללו מכשירין שמא יאמר אדם היאך אני לומד תורה מעתה ת"ל כולם נתנו מרועה אחד א"ל אחד נתנו פרנס אדם אמרן מפי אדון כל המעשים ברוך הוא דכתיב וידבר אלקים את כל הדברים האלה אף אתה עשה אונך כאפרכס וקנה לך לב מבין לשמוע את דברי מטמאים ואת דברי אוסרין ואת דברי מכשירין, ופרש"י עשה אונך כאפרכס מאחר שכולן לבן לשמים עשה אונך שומעת ולמוד ודע דברי כולן וכשתדע להבחין אי זה יכשר קבע הלכה כמותו ע"ש.

ומיהו לפענ"ד בעצם היסוד נראה דיש כאן לפעמים ספק איסור דאורייתא אם לא איסור דאורייתא ממש, שהרי עיקר ההיתר של חלב בהמה מבואר בתורה ארץ זבת חלב ודבש, ועיין ריש בכורות (ו' ע"ב) מדכתיב ארץ זבת חלב ודבש או חרוצי חלב ע"ש, ואכתי קשה הגם שהחלב התורה התירה מ"מ שמא הבהמה טריפה היא ואפשר שלא התירה תורה אלא לאחר שנברר שהבהמה כשרה וכגון שלאחר שיחלוב הפרה ישחטו אותה וכיוצא בו, וע"כ הטעם משום דאמרינן רוב בהמות כשרות הן וסמכינן ארוב ושותין החלב. ואכתי יש לדייק לטעם זה לפ"מ דקיי"ל רוב בהמות כשרות הן מ"מ לענין הכשר אכילה לא סמכינן ארוב זה לכתחילה שהרי תקנו לבדוק את הריאה לאחר שחיטה ואם לא בדק ואכל הרי הוא פורץ גדר וישכנו נחש משום דהו"ל מיעוט המצוי ולא סמכינן בזה על הנב בהמות כשרות, וא"כ כיון דגזרו חז"ל על הרוב משום מיעוט המצוי שלא לאכול הבשר מ"ש לענין שתיית חלבה לא חיישינן למיעוט זה ונימא דלא אזלינן בתר רוב בהמות כשרות שהרי יש מיעוט המצוי להטריף וחששו לה חז"ל בבהמה זו גופה לאכילה.

וצ"ל דאף דתקנו במיעוט המצוי לברר הרוב ולא לסמוך על רוב דהיכא דאפשר לברר מבררינן, ומיהו זה דוקא כיון ששחטו הבהמה כבר ואפשר לברר אבל לשתיית חלב לא תקנו לשחוט הפרה לברר ולא מקרי כה"ג אפשר לברר וע"כ נסמוך על רוב בהמות כשרות אפילו דאיכא מיעוט בהמות טריפות וחז"ל מיעוט המצוי ולאכילה תקנו בדיקת הריאה אבל לשתיית חלב כיון דא"ל לא תקנו, והעמידה על חדין כעין נטלה כלב או עכו"ם (סי' ל"ט ס"ב) ולכן אם עשה במזיד שהשליכה או איבדה דינו כמבטל איסור דרבנן בידים (ש"ך סק"ד בשם הריב"ש סי' תצ"ח). [ועיין ביאור הגר"א שם ובהגרע"א במי שאינו בקי בבדיקת הריאה ובקי לשחוט במסוכנת אי מתירין לו לשחוט ולאכול בלא בדיקה בשביל הפסד ממון]. ואף דנראה כעין תרתי דסתרי כיון דאכתי בהמה בחייה ובחזקת איסור עומדת עכ"פ איסור אבמה"ח או אינו זבוח מ"מ כיון דא"ל לברר סומכינן על הרוב.

ומהאי טעמא מתקו בזה דברי רבינו הב"ח ותש' סי' קכ"ז) שהביא הפמ"ג שכתב (סי' פ"א שפ"ד סק"ז) שאם לאחר שחלבו פרה שחטו אותה אסור לו לשתות מחלב זה עד שלא יבדוק הריאה ע"ש ובמשבצות זהב וסי' ל"ט סק"א) דכיון דמעצם דינא הרי הו"ל מיעוט המצוי אלא שא"ל לברר אבל לאחר ששחט הפרה ויש עוד מחלבה דכיון דחייב לברר ואפשר לברר אסור לו נמי לשתות מהחלב עד שלאחר שיבדוק הריאה ויברר מיעוט המצוי ואח"כ ישתה.

ולפענ"ד נראה לפ"ז להוסיף כיון דההיתר שתי' אפילו מבחמות בחייהן בלי בדיקה אינו אלא מדין רוב בהמות כשרות הן והיינו רובא דעלמא שהרי ברור דבין בהמות כשרות איכא מיעוט טריפות בעולם, וא"כ איך שותין החלב והא איכא ודאי טריפה בבהמות אלא דהתורה אמרה אחרי רבים להטות שהוא מ"ע. וידוע מה שכתב הבנ"י ועוד הרבה אחרונים דבזמנא"ז לא הוה רוב בהמות כשרות וא"כ איך שותין חלב, וצ"ל דהני טריפות הם רק מפני שאנן מחמירין מחמת שאינן בקיאים אבל מד"ת רוב בהמות כשרות והולכין בתר הרוב מדין תורה.

ומעתה נראה דמה שאמרו רוב בהמות כשרות היינו כשאין ידוע להם בהמה טריפה בעדר וחולכין בתר רוב בהמות דעלמא אז כיון דאזלינן בתר רובא דעלמא ורוב בהמות כשרות הן ואף אם נמצאת אחת טריפה דיש מיעוט המצוי אזלינן בתר רוב דעלמא, אבל אם יש לפנינו עדר של מאה בהמות ועשרה או חמש עשרה מהן טריפות ידועות וחלבו יחד כולם וצריכין לבטל חלב הטריפות, אז לא נכללו הרוב בהמות של כל העולם לבטל ולהכשיר חלב זה שבאותו עדר אלא צריכין ששים בעדר זה לבטל ואם אין כאן ששים אז החלב אסור, הגם שאכתי רוב בהמות כשרות הן בעולם אבל בעדר שלנו כיון שהוא מובדל מן הרוב שבעולם ויש לפנינו טריפות ודאי לא מועיל הרוב דעלמא לבטל הטריפות שלנו אלא בעינן ששים בעדר כאן לבטל, א"כ יש כאן חילוק בין רוב מבהמות כשרות דמה שנוגע לענין רובא דעלמא חושבין רק משמונים וחמשה בחמות שבעדר שאותן כולן נכנסין ברוב בהמות דעלמא לענין מה שנוגע לרוב בהמות דעלמא והחמש עשרה טריפות הם טריפה ודאי ולא מתבטלין ברוב דעלמא אלא בעי ביטול בעדר זה, ואם אין ששים בעדר זה הכל אסור הגם שיש רוב בהמות כשרות בעולם והיכא דלא ידוע לנו טריפה ודאי הידוע לנו מהעדר הזה שיש לפנינו יצאו מרוב בהמות בעולם שאין לפנינו הרוב, מיהו עכשיו שיש טריפה ודאי הידוע לנו מהעדר הזה שיש לפנינו יצאו מרוב בהמות בעולם שאין לפנינו טריפות ודאי שנוכל לבררם.

וראשונה הנני ליסד כמה יסודות: א) כבר אמרו חז"ל (עירובין כ"א ע"ב) דרש רבא מאי דכתיב ויותר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבה וגו' (קהלת י"ב) בני הזהר בדברי סופרים יותר מדברי תורה שדברי תורה יש בהן עשה ולא תעשה וד"ס כל העובר על ד"ס חייב מיתה, ופרש"י עשה ולא תעשה יש בהן שאין בהן חיוב מיתה אבל דברי סופרים חייבין על כולן דכתיב (קהלת י') ופורץ גדר ישכנו נחש. ולהג הרבה יגיעת בשר א"ר פפא וכו' מלמד שכל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת, מתקיף לה רבא וכו' אלא כל ההוגה בהן טועם טעם בשר, עוד שם אמר רב המנונא מאי דכתיב (מלכים א' ד') וידבר אלי שלשת אלפים משל ויהי שירו חמש ואלף, מלמד שאמר שלמה על כל דבר ודבר של סופרים חמשה ואלף טעמים, ועיין תוס' (שם ד"ה מפני) דגם בחלכה למשה מסיני לא ניתנו ד"ס כדי שלא ישתכחו. ומדרבנן בעינן ס' דשיעור ס' הוא דרבנן וכמ"ש בס' צ"ח ס"ב במין במינו שנשפך, ועיין יו"ד סי' פ"א ס"ב ובט"ז סק"ד ובש"ך סק"ה).

ב) ובדבר הצפצוף דבהפסד מרובה אפשר להתיר איסור דרבנן, חס מלהזכיר דבשביל הפסד מתירין דברי סופרין ועוברין עליהן, והא דקיי"ל בספק דרבנן להקל היינו בספק דרבנן דכך הוא המדה ספיקא דאורייתא לחומרא וספיקא דרבנן לקולא אבל הוא הדין בספק להקל בלי הפסד מרובה, ואדרבה יסד לן הר"י בן עראמה זצוק"ל בעל העקדה בספרו עקדת יצחק דלהתיר איסור דרבנן לרבים גרע משיחידים יעברו על איסור דאורייתא, והמהרש"ם ז"ל הביאו גם כן לפסק הלכה בדעת שלו, ואולי הוא על דרך שביאר רבינו יונה ושע"ת ש"ג ס"ה) בטעם שחמורין דברי סופרים גם במשל מחוט דך וכופלו כמה פעמים הוא יותר חזק מחוט אחד עב והכ"נ להתיר לרבים ח"ו שרבים עוברים, ומה לן לפלפל בדבר והלא אמרו חז"ל חמורין ד"ס וכנ"ל, ובשו"ת רדב"ז וח"א סי' קמ"ה) מי שהוא בין עו"כ ואינו מוציא לאכול עד כמה יוציא מממונו למצוא דברים מותרים והשיב דמחוייב ליתן כל ממונו ואפי' היכא דאיכא רק איסור דרבנן כגון חלב שחלבו עכו"ם או שמנו של גיד וכה"ג, ועיין שו"ת חו"י (סי' קפ"ג) דפשיטא ליה נמי דאפי' באיסור דרבנן צריך לפזר כל ממונו, והרי דבחלב עכו"ם שלא לאכול פעם חלב עכו"ם חייב לפזר כל ממונו וכ"ש שלא נתיר חלב ספק טריפה דאורייתא ועכ"פ איסור דרבנן משום הפסד ממון ח"ו. ועיין רמ"א (סי' קנ"ה בסופו) ובלבד שלא יאכל ולא ישתה האיסור הואיל ואין בו סכנה, וכ"כ הר"ן פ"ב דע"ז וברמב"ם פ"ב מה' יסוה"ת ה"ה ובש"ך סי' פ"א סקכ"א ועיין משנה הלכות ח"ג סי' ק"ט ק"י.

ג) לעצם הענין שנידון דידן לא הוי אלא דרבנן וספיקא דרבנן, והטעם כי מדאורייתא אפי' לח בלח בטל ברוב ומדרבנן הוא דבעינן ששים וכיון שיש כאן רוב בהמות כשרות ורק מיעוט טריפות מדאורייתא בטל ברוב וממילא לא הוי אלא איסור דרבנן. ומדרבנן בעינן ס' דשיעור ס' הוא דרבנן וכמ"ש בס' צ"ח ס"ב במין במינו שנשפך, ועיין יו"ד סי' פ"א ס"ב ובט"ז סק"ד ובש"ך סק"ה.

ולפענ"ד נראה בס"ד חדא דהאי ספק לא הוי ספק דידוע דכל בעל (העדר) הפארעם שמחזיק בהמות לחליבה הנה יודע כמה בהמות יש לו בפארעם ויש לו תעודה מלידתה עד היום הזה וכל מה הנעשה עם בהמה זו, וזה מהחויבים וחוקי הממשלה, ולכן בעל המשק שיש לו נגיד אלף בהמות יודע כמה מהם עברו ניתוח, ולא דוקא ניתוח זה שאנחנו עכשיו דנין עליו אלא יש כמה ניתוחים אחרים שבהיותם עושים על הבהמות ולכן אפשר לברר כמה בהמות טריפות יש בפארעם ולכן לא הוי כאן ספק דרבנן אלא צריך לברר כמה יש וגם על לשעבר נמי יכול לברר את כל זה וכל היכא דאיכא לברורי מבררינן. ולכן אי בפארעם שאמרנו דרך משל שיש להם אלף בהמות ואין להם אלא אחוז אחד או אחוז וחצי בהמות טריפות אז איכא ששים ובדיעבד כשר על למפרע ועל להבא הו"ל בגדר דאין מבטלין איסור לכתחילה ליקח חלב בהמה טריפה ולערב עם חלב בהמה כשרה ע"מ לבטל. ואם יש בפארעם כשני אחוזים בהמות טריפות אז הו"ל איסור גמור וכל החלב אסור וכמבואר בש"ע יו"ד סי' פ"א ס"ב שאם היתה בהמה טריפה בעדר עם בהמות אחרות ונתערב חלבה עם חלב האחרות הולכים בו אחר שיעור ששים, וכאמור דניתוח זה שנתברר עכשיו לאו דוקא אלא ה"ה שאר ניתוחים או שאר טריפות שבבחימה שהם טריפה מבטין או אחר הלידה נכלל בזה וכל זה כיון שאפשר לברר הרי על הבעל המכשיר לברר, וכאמור שגם זה רק כשבדיעבד נתערב החלב כבר וכמ"ש המחבר בלשונו הטהור ונתערב חלבה כלומר בדיעבד ולא לערב לכתחילה הס מלהזכיר, ולכן אפי' נגיד למשל שבהיותם אין לו אלא טריפה אחת והחלב כשר והי' לו יותר לפני זה שנה או שנתיים אז הי' החלב טריפה, ואם מי שהוא אכל מחלב זה או שיש עוד נשאר מגבינה כזו הרי אכתי נשאר האיסור אף שאין עוד עכשיו בהמה טריפה להטריף וזה פשוט וכתבתי זה רק מפני שמבלבלין הדברים.

ובמקום אחר הסברתי קצת כך דכל בהמה בחזקת כשרות משום דכל בהמות שוות בטבע הבריאה ובמציאות שכך טבע הקב"ה בכל בהמות שבעולם ורובם מהם כשרים שרוב בהמות נולדו בטבע הבריאה בריאים בלי סירכות הריאה האוסרת וכ"ש לא שאר טריפות מי"ח טריפות, וכל שאנו רואין בהמה אנו אומרים שהיא מן אותו הרוב בטבעה בריאה כרוב בהמות שבעולם. אבל אם ראינו במקום שינוי בבהמות אותו המקום מרוב בהמות שבעולם, אפילו לא ראינו שהמקום הזה מופרש ומובדל מכל העולם וגם לא ידענו חסיבה מ"מ כיון שראינו שהבהמות נטרפות, אותו מקום נעשה מובדל ומופרש מרוב בהמות שבעולם והסיבה או סיבת המקום והאוויר או סיבה הבאה בידי אדם כגון ניתוחים או כיוצא בזה.

אלא דאכתי אפי' לא אזלינן בתר רוב העולם ניזל בתר רוב אותו המקום ולמה צריכין ששים, וצ"ל כיון שיש לפנינו טריפה ודאי לא סמכו חכמים על הרוב אלא בעי ששים, וי"ל עוד כיון דגם ברוב העולם איכא מיעוט המצוי וכמ"ש לענין בדיקת הריאה וגם יש עוד מיעוט של י"ח טריפות שהוא מיעוטא דמיעוטא אלא דחכמים לא חשו לה היכא דא"ל לברר, אבל עכשיו שנתוסף עוד טריפה ודאי שהוא מובדל מהרוב וע"כ צריך לדון עליו וגם יש לפנינו הרוב שג"כ יש בו מיעוט המצוי אלא מחמת שאינו ראוי לברר סמכנו על הרוב, אבל כיון דעכשיו ע"כ צריכין לבירור או לביטול אמרינן סמוך מיעוט המצוי, והאינו מצוי כי"ח טריפות, למיעוטא דודאי טריפה וחז"ל כמחצה על מחצה עכ"פ. ועיין שו"ת הריב"ש (סי' קצ"ג) שכתב דמיעוט המצוי ר"ל שהוא קרוב למחצה ורגיל להיות, דומיא דמיעוט מצוי כסרכות הריאה ע"ש, ומבואר דס"ל דטריפות המצוי בבחמה הוא קרוב למחצה. א"כ אם נצרף מיעוט המצוי שהוא קרוב למחצה מהבהמות הכשרות מכח רוב כשרות למיעוט טריפות ודאי שיש לפנינו, א"כ יהי' רוב טריפות ואסור מה"ת כל זמן שאין כאן ששים לפנינו, ועיין פמ"ג (שפ"ד סק"ד) ודו"ק היטיב כי הוא נקודה נפלאה.

ולפ"ז בציור ומשל דידן שיש לפנינו עשרה או חמש בהמות טריפות ודאי ע"י ניתוח נשארו פ"ה בהמות שסומכין בהו על הרוב, וכיון שכתב הריב"ש דמיעוט המצוי הוא קרוב למחצה נמצא דבפ"ה בהמות מיעוט המצוי לטרוף הוא קרוב למחצה מ"א מ"ב, ונוסיף על אלו הט"ז הטריפות ודאות נמצא חמשים ושש או שבע טריפות [חמש עשרה ודאות והשאר ממיעוט המצוי], וכיון שכולם עכשיו פה בעדר אחד, אפשר שלא נשאר רק מ"ג או מ"ד כשרות נמצא כאן כבר רוב בהמות טריפות הן והחלב מהן טריפה דאורייתא, דכמו דלענין הכשר אזלינן בתר רובא ואמרינן כיון דרוב בהמות כשרות הן מותר לשתות הכ"ז נתהפך הדבר כשיש לן לחשוב רוב בהמות טריפות דאזלינן בתר רובא והחלב טריפה מדאורייתא, ועכ"פ ספיקא דאורייתא לכ"ע והבן. וממילא למדנו בנידון דידן שטוענים דלכ"ע אין זה רק איסור דרבנן כיון שמן התורה בטל ברוב אדרבה כאן ליכא ביטול ברוב מה"ת ויש לפנינו איסור דאורייתא או עכ"פ ספק איסור דאורייתא. ועיין משכנות יעקב (ור"ד סי' ט"ז) דאחד מעשרה מקרי מיעוט המצוי, ועיין שו"ת ב"א סי' ו' ועיין ש"ע יו"ד סי' ל"ג דנהגו לבדוק הושט, ועיין משנ"ה ח"ז סי' צ"ט.

ד) עוד יש בזה כיון שיש לפנינו איסור ודאי אפילו בהמה אחת והו"ל בכלל אין מבטלין איסור לכתחילה וכבר הבאתי בשם מרן כק"ז הבי"ש ז"ל א"ח סי' פ"ט (ובמשנה הלכות ח"ז סי' קי"ג) דאפילו למ"ד דאין מבטלין איסור לכתחילה הוא מדרבנן היינו דוקא באקראי בעלמא ובדיעבד אבל המבטל איסור בתמידות לכ"ע אין מבטלין איסור דאורייתא הוא והכא הרי הבהמות הטריפות החולבות בכל יום ומבטלין אותו החלב בתלב היתר הרי איכא איסור דאורייתא לבטל. וכבר הבאתי תש"ה הרדב"ז (ח"ג סי' תקמ"ז וקצ"ע מה שכתב בסי' תק"פ ודו"ק) דהלוקח איסור מעכו"ם לא נתבטל אצלו דכיון שאינו בר מצות ליכא דין ביטול אלא כשבא ליד ישראל הרי הוא נתבטל ונמצא עובר הישראל על אין מבטלין איסור כיון שברשותו הוא שהאיסור מתבטל אלא שיש בזה חולקין, ועיין שו"ת מהר"ם מלובלין סי' ק"ד ובספרי חנ"ל באריכות.

ה) דעת הרשב"א בתשו' (ח"ג סי' יר"ד הובא בב"י יו"ד סי' קל"ד) דמה שמתירין לפעמים בדיעבד ובהפסד מרובה לא אמרו אלא באקראי בעלמא וכל שנתערב דרך מקרה לא החמירו בו עד שיהא בו בנותן טעם, אבל מי שמבטל וחוזר ומבטל ודרכו לעשות כן וסומך על דיעבד אסרו ואינו בטל והרי נשאר באיסורו דרך בדיעבד התירו, והארכתי גם בזה בס"ד.

(ו) עוד יש להעיר מדין תשע חנויות מוכרות בשר כשר ואחד בשר טריפה דאמרינן כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, והנה בדין שהבהמות קבועות בעדר אחד כל החלב שם שנמצא הו"ל קבוע והו"ל כאיתחזק איסוריה, ועיין ש"ך וי"ד סי' קי"א סק"ד) בשני תרנגולות אחת כשירה ואחת טריפה ואם הביצים אינם נכרים הוי איתחזק איסורא ובאם נכרים כל אחת ואחת נראה מדעתו דלא מקרי איתחזיק, והפר"ח השיג עליו ממשנה מכורשת כריתות דאשתו ואחותו עמו בבית ומ"מ בדין לכ"ע אינו ניכר והוי איתחזק איסורא אם לא ידע מאיזה בהמה לקח וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי וי"ל.

ומעתה לעצם האיסור, הנה בטוש"ע (וי"ד סי' מ"ח) כתב קיבה שנקבה טריפה והוא משנה ופ' א"ט חולין מ"ב ע"א) ואם החלב שעל היתר סותם הנקב כשירה, ובגמ' שם (דף מ"ט) תרי לישני איכא וכתב הטור (סי' ס"ד) דרש"י והרא"ש פסקו חלכה כלישנא קמא דשניהם אסורין לדין בני בבל ואפ"ה שעל היתר סותם כדאמר ר"נ אינהו בני אר"י מיכל אכלי ליה לדין מסתם נמי לא סתים בתמיה, ועיין ב"י שם וכרס הפנימי שניקב כ"ש טריפה ונחלקו איזהו כרס הפנימי ע"ש ובש"ע שם בבשר החופה את רוב הכרס. והנה לכל הפשטים והקולות שיש שם מ"מ בנידון הנתוח בהמות דידן לכ"ע הרי הוא אסור כפי שנתברר שנוקבין הקיבה ואח"כ תופרין אותה לדופן הבהמה וגם נוקבין הכרס הפנימי וכאן חותחין בידים מה נאמר, ופשוט שאלו שמצדדין להתירא מודים שאם ישחוט פרה זו שעשו עליה ניתוח שאסורה לאכול ולא ימכרנה לבשר כשר, א"כ מ"ש שתיית חלבה מאכילת בשרה, ועיין שו"ת מהרש"ג יו"ד ח"ב סי' קע"ג ודין כ"ש משם, ולא רציתי להאריך בדברים כי כבוד ה' הסתר דבר אוי לי אם אומר אוי לי אם לא אומר.

ושמעתי טוענים כיון שהרופא עושה הנקב בקיבה בכדי לרפאות הבהמה והרי הבהמה חיה אח"כ ממילא אין זה בכלל טריפה שהרי הרופא בא לרפאות וגם ראינו שח' אח"כ, ולדעתו כל הטריפות הם רק בזמן חז"ל שלא חיו ועכ"פ במחלוקת שנוי' והו"ל ספק טריפה, ואני אומר ח"ו לחשוב וכ"ש לומר כן וזה דרך הרעפארמער שמעולם אמרו שהתורה נשתנית לפי הזמן, ופשוט דהטריפות שנאמרו הם הלכה למשה מסיני וכמו בכל הלכה למשה מסיני אין בר' ונברא ואפי' מלאכים אין בידם לשנות כן בכל ההלכות ואפי' ירבה כחול ימים וכמ"ש הרשב"א ויבואו לאלפים רופאים זאת התורה לא תשתנה ולא ישונה.

וראשונה אעתיק כאן לשון רבינו הגדול הריב"ש ז"ל בתש' (סי' תמ"ז) וז"ל, בדבר השאלה ידעת האדון נ"ר שאין לנו לדון בדיני תורתנו ומצותיה על פי חכמי הטבע והרפואה, שאם נאמין לדבריהם אין תורה מן השמים חלילה כי כן הניחו הם במופתיהם הכוזבים, ואם תדין בדיני הטריפות ע"פ חכמי הרפואה שכר הרבה תטול מן הקצבים כי באמת נהפכו רובם ממות לחיים ומחיים למות ויחליפו חי במת כי אין ספק בנטלה הכבד ונשאר בה כזית שאנחנו מכשירים הם יאמרו שימות לשעתה, והן בחרותה בידי שמים ואחרים וכמה וכמה אחרים שאנחנו אוסרים כמו כל הסרכות וכל המראות הפסולים בריאה וכן בדיני הדרוסה ואחרים שאין ספק שהם מלעיגים בנו עליהם יוצק זהב רותח לתוך פיהם, והרב רבינו משה בן מיימו"ן ז"ל כששנה מעט ואמר שצומת הגידין הם בעצם התחתון בעופות לא הודו לו אחרי שלפי סוגית הגמ' נראה שהוא בעצם האמצעי וכו' ואע"פ שח' חרב ז"ל חכם בחכמת הרפואה והטבע ובקי בניתוח כי לא מפי טבע והרפואה אנו חיון ואנחנו על חכמינו ז"ל נסמך אפי' יאמר לנו על ימין שחוא שמאל שהם קבלו האמת ופירושי המצות איש מפי איש עד משה רבינו ע"ה לא נאמין אל חכמי היונים וכו' כמוזכר בפ' המפלת אני מביא רא' מן התורה ואתם מביאין רא' מן השוטים ע"ש מה שהאריך בדבר.

ובכ"כ מרן החזו"א ז"ל דבכל הני טריפות שקיי"ל הלכה למשה מסיני הם חלק מתורתנו הקדושה ואפי' כל רוחות שבעולם לא יוכלו לשנות ואפי' יבאו ויעידו שנשתנו הטבעים או כיוצא בו כמו בכל התורה שאין לשנות והכ"כ כן הוא ועכ"פ רבינו הריב"ש כתב בן מפורש וגדולה מזו, ולכן דברים אלו הם לפענ"ד דברים בטלים לא קיימין ולא שרירין כלל, ולענין הלכה למעשה לפענ"ד ח"ו לאכול מהגבינות או החלב שנעשו קודם שנודע האיסור, ואם חוששין להפסד מרובה באמת שזה דבר גדול והתורה חסה על ממונם של ישראל, אבל יותר חסה התורה על נפשות ישראל וכל אשר לו יתן בעד נפשו.

בקיצור מה שעולה לפענ"ד: א) הפארעם (עדר) שלא הי' שם מהבהמות שעשו להם ניתוח או אפי' היו ורק באופן שחי' ששים נגדם, שבדיעבד בטל כמבואר בש"ע יו"ד סי' פ"א, אין שום חשש לדבר על העבר, ומהיום וחללאה יש לתקן שלא נצטרף לביטול בששים שהוא רק בדיעבד ולא לכתחילה. ב) מקום שהיו שם בהמות טריפות, וטריפות צריך לחשוב בין מניתוח זה הידוע ובין משאר ניתוחים שעושים טריפה או טריפה מלידה או שנטרפה אח"כ ע"י חי' הדורסת וכיוצא בו, באופן שלא הי' בעדר ששים נגד הטריפות, כח"ג כל חחלב וחגבינה טריפה למפרע ואין לשותות ואם נעשו גבינות אסור לאכלם ומותר למכרם לעכו"ם אלא שיקחו הקופסאות של אחרים או ירוקנו באופן שלא יבואו בני ישראל לידי מכשול כמו דמבואר בהאי ערבא ובכותח שלשים יום קודם הפסח, ואפשר דכח"ג יש כאן איסור תורה. ומ"מ לענין סחורה יש להקל ככל איסורי דרבנן שמותר לסחור בהם, ובפרט כי כח"ג מקרי נזדמן שמותר אפילו באיסורי דאורייתא למכור לעכו"ם במקום שאין חשש לטעות וחבן. ג) ולענין הכשר כלים במקום שנתברר שלא הי' ששים צריך להכשיר הכלים וישאל לרב מובחק על זה.

ולאידך גיסא תמהתי שדואגים על הביזנעס של הסוחרים וחסים על ממונם שלא יפסידו אפי' כשנתודע שמכרו איסור, למה לא דואגים על אחינו בני ישראל ששלמו ארבע ידות עבור גבינה שאמרו שהיא כשרה למהדרים והם אכלו גבינה של ספק כשר וגבינות כאלו מוכרין העכו"ם ברבע המכיר, ומי יחזיר לבני ישראל חגזילה אשר לקחו מאתם משפחות גדולות רבת הילדים שעלה בידם הון רב על לא דבר, חוץ מאיסור שנתפטמו הם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם על ידם, ולמה לא ידאגו מהיום והלאה לכה"פ שלא יעלו המחיר על מאכלי חלב מאותם של עו"כ להבדיל, שהרי אפשר בפרוטות הבדל ליתן חגבינות כידוע וכן בכל עניני הכשרות. ובגמ' יומא ול"ח ע"ב ודף פ"ג ע"א אמרו שבתאי אצר פירי והפקיע שערים וקרא עליה ר' חנינא זורו רשעים מרחם ואין מסיקין בשמיה.

אלו דברי ידידו דושכ"ת המצטער בצערן של ישראל ומצפה לראותן בנחמתן, ובברכת כוח"ט בסשצ"ג
הנני עבד נרצע לאדוניו בלב ונפש,

מנשה הקטן

MENASHE KLEIN
Rabbi of Ungvar
1578 53rd Street
Brooklyn, N.Y. 11219
(718) 851-0089

בס"ד

מנשה הקטן
אבדק"ק אונגוואר ור"מ דיישיבת "בית שער"ם
ברוקלין, ניו.

ד' לסדר ונתנו ה' אלקיך בידך התשנ"ד
בנ"י יצ"א

מחיי חיים יכתב ויחתם לחיים, את מע"כ
ידי"ג הרב הגאון המפורסם כגן הדסים כו'
כש"ת מוה"ר יחזקאל גרובנער שליט"א
גאב"ד בדעטרויד ויו"ר ומנהל ועד הכשרות דעטרויט

אחדשכ"ג בידדות נאמנה,

בדבר השאלה בנדון המכשלה הגדולה אשר בעונ"ה נכשלנו רבבות מישראל ר"ל לאכול ולשתות חלב וגבונות ושאר מאכלי חלב אשר יש בו ספק דאורייתא ואולי דאורייתא ודאי ליבא לפומי לא גליא, ולא זכינו להיות אפי' כגמלים של א"א אמרו גמליו של א"א לא נכנסו לבית שיש בו עו"כ, ולא כחמורו של רחב"ד שאפילו על ספק איסור דמאי החמירה על עצמה לאחר ג' ימים שלא אכלה עיין חולין ז' ואדר"נ פ"ח ה"ח כשם שהצדיקים הראשונים היו חסידים כך בהמתן היו חסידות כמותן.

ולעצם השאלה אשר לאחרונה נתברר שבעדרים ומחלבות שחולבים פרות רבות ונמצא שם משגח תמידי על יד החליבה משום איסור של חלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו ונעשה הכל על צד ההלכה, אמנם לאחרונה יצא קול אשר בין הבהמות הכשרות יש אחוז מסוים [בין חמש לחמש עשרה אחוזים] בהמות אשר לסיבת מחלה עשו להם ניתוח ע"י רופא בהמות והניתוח הוא על הכרס והקבה, והרופא נוקב את הקיבה לצורך רפואה ואח"כ תופר את הקבה כולה על דופן הבהמה, באופן שעושה הבהמה טריפה, וחוזרין ומכניסין בהמה זו בין שאר הפרות וחולבות אותן ומערבים חלב זו עם חלב שאר בהמות, והמציאות שעושים ניתוח כזה נתברר בבירור גמור ע"י דייני וגדולי רבנים שהאמת כן הוא, ונפשו בשאלתו כדת מה לענות ולעשות כי שמע קול במחנה הללו בוכים על המכשול שבא לידם והללו צועקים שאינו מכשול ובעלילה באו עלינו והללו שמחים ועכ"פ קול ענות במחנה.

ולפענ"ד הנה באמת לא ידענא מאי קול רעש והלא מפורש בטש"ע (ויר"ד סי' פ"א ס"א) דחלב בחמה או חי' טמאה או טריפה אסורים כבשרה [דלא כמהרש"ם שהביא שיטות דחלב טריפה הוי רק בעשה] (ס"ב) גבינות שנעשו מחלב בחמה ונמצא טריפה אם הוא טריפות שאפשר שלא אירע אלא עתה מותרות, אבל אם ידוע שקודם שחלבה נטרפה כל הגבינות שנעשו מחלבה אסורות, ואם היתה בעדר עם בהמות אחרות ונתערב חלבה עם חלב האחרות הולכים בו אחר שיעור ששים, הג"ה ואם יש ס' בהמות בעדר ולא ידעין בודאי שחלב מן הטריפה הוא יותר מחלה אחת האחרות אמרין מסתמא דאיכא ששים ומותר וכו' ע"ש.

ולפ"ז הרי ההלכה פשוטה שיש לברר בכל עדר ועדר שחולבין בו חלב בין לשתי' ובין לעשות גבינה או יאגארט אם יש שם פרות שנעשו להם ניתוח זה או ניתוח אחר שעושים כהיום שעושה טריפה בבהמה או אפילו ספק טריפה ולחשוב כמה אחוזים הם, ואם יש ששים נגד הטריפות א"כ הכל כשר אלמפרע בין החלב ובין הגבינות והמאכלים שנעשו מהם, אלא שמכאן ולהבא צריך לדקדק ולהוציא הטריפות דעד עכשיו הו"ל מבטל איסור בדיעבד ומעכשיו הו"ל כמבטל איסור לכתחילה, ולכן כתב המחבר ואם היתה בעדר עם בהמות אחרות ונתערב חלבה היינו בדיעבד. ואם יתברר שהיו יותר טריפות מבהמות שנעשו להם ניתוח ואין כאן ששים, א"כ

החלב והגבינות שעשו למפרע הם טריפה, ועיין ש"ך (שם סק"ז) ומן הסתמא אמרינן שחלב כולם שוות, אם לא שנדע שבהמה זו נותנת יותר חלב מכל שאר בהמות אז ליכא ס' וטריפה אפילו יש ס' בהמות כשרות נגדה, וכח"ג גם הכלים צריכים הכשר.

ולברר דבר זה הוא דבר קל מאד, שידוע כהיום שיש לכל בהמה בעדר תיק אשר שם כתוב וחתום כל הרפתקאות של בהמה מיום לידתה עד היום והוא גם ע"פ חוקי המדינה, ולכן יש לברר גם אם הי' טריפה כזה לפני שנה או שנתיים ויש להשוות את זה ולחשוב על הכל ולדעת, כי יש נפ"מ אפי' היום לא נמצא טריפה בעדר אבל לפני שנה היו טריפות אז הגבינות שנעשו אז היו טריפות, ונפ"מ אם יש עוד מגבינה כזו במקרים שכעת מחזיקים לשנה ויותר, ודברים אלו קלים הם לעבור על המחשב שיש היום לכל קאמפ' ובעל משק ופארמער בלע"ז.

אמנם נראה שהרוחות לא מתיישבות בזה, וגם מעכ"ת אין כוונתו לשאול על הלכה מפורשת בש"ע, ולכן אמרתי להאריך קצת בפלפולא הגם כי להלכה הוא כמו שהעלתי כאן. וזה החלי: א) השאלה מכאן ולהבא היאך להתיישב עם בהמות כאלו. ב) החלב שיש כבר לפנינו. ג) גבינות, ותערובות חלב זה במאכלים כגון טשקלאדים וכיוצא בו מיני מאכלי חלב הרבה שמונחים והוא הפסד מרובה גדול להקאמפאניס. ויש טוענים שהתורה חסה על ממונם של ישראל והפסד מרובה להמייצרים, ויש אומרים שאין כאן איסור כלל ויאכלו עניים וישבעו ועושים מספק איסור דאורייתא ספק איסור דרבנן, ומלכתחילה דיעבד, וממילא בהפסד מרובה דיעבד מותר ואין לעשות רעש, ונפשו בשאלתו מה דעתי העני' בזה.

ולפענ"ד גם כי אין אני מן הנותני הכשרים ולא הי' לי להתערב, מ"מ לידידות מעכ"ג ארשום כמה ענינים בזה. וראשונה כי לא נחא לי' למרייהו להקל בדברי סופרים שחמורי מדברי תורה, וזה הי' ח"ו דרך המתחדשים מאז ומלפנים שזלזלו ולעגו על דברי חז"ל ומזה יצאו הקראים ושאר מינים, ובתורה אדרבה חבבו אלו את דברי אלו דכתיב ויאמינו בה' ובמשה עבדו. ובדברי קבלה (קהלת י"ב ובגמ' חגיגה ג' ע"ב) כשנחלקו ר"ג ורבי יהושע והעמידו ראב"ע לנשיא ופתח ודרש דברי חכמים כדרבנות וכמסמורות נטועים בעלי אסופות נתנו מרועה אחד, למה נמשלו דברי תורה לדרבון לומר לך מה דרבון זה מכוין את הפרה לתלמיה להוציא חיים לעולם אף דברי תורה מכוונין את לומדיהן מדרכי מיתה לחיים וכו' בעלי אסופות אלו ת"ח שיושבין אסופות אסופות ועוסקין בתורה הללו מטמאין והללו מטהרין הללו אוסרין והללו מתירין הללו פוסלין והללו מכשירין, שמא יאמר אדם היאך אני לומד תורה מעתה ת"ל כולם נתנו מרועה אחד א"ל אחד נתנו פרנס אחד אמרן מפי אדון כל המעשים ברוך הוא דכתיב וידבר אלקים את כל הדברים האלה, אף אתה עשה אונך כאפרכס וקנה לך לב מבין לשמוע את דברי מטמאים ואת דברי מטהרים את דברי אוסרין ואת דברי מכשירין. ופרש"י עשה אונך כאפרכס מאחר שכולן לבן לשמים עשה אונך שומעת ולמוד ודע דכרי כולן וכשתדע להבחין אי זה יכשר קבע הלכה כמותו, ע"ש.

וכבר אמרו חז"ל (עירובין כ"א ע"ב) דרש רבא מאי דכתיב ויותר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבה וגו' (קהלת י"ב) בני הזהר בדברי סופרים יותר מדברי תורה, שדברי תורה יש בהן עשה ולא תעשה וד"ס כל העובר על ד"ס חייב מיתה. ופרש"י עשה ולא תעשה, יש בהן שאין בהן חיוב מיתה, אבל דברי סופרים חייבין על כולן דכתיב (קהלת י') ופורץ גדר ישכנו נחש. ולהג הרבה יגיעת בשר א"ר פפא וכו' מלמד שכל חמלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת, מתקיף לה רבא וכו' אלא כל ההוגה בהן טועם טעם בשר, עוד שם אמר רב המנונא מאי דכתיב (מלכים א' ד') וידבר אלי שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף, מלמד שאמר שלמה על כל דבר ודבר של סופרים חמשה ואלף טעמים, ועיין תוס' (שם ד"ה מפני) דגם בהלכה למשה מסיני לא ניתנו ד"ס כדי שלא ישתכחו.

ב) ובדבר הצפצוף דבהפסד מרובה אפשר להתיר איסור דרבנן, חס מלהזכיר דבשביל הפסד מתירין דברי סופרין ועוברין עליהן, והא דקיי"ל בספק דרבנן להקל היינו בספק דרבנן דכך הוא המדה ספיקא דאורייתא לחומרא וספיקא דרבנן לקולא והוא הדין בספק להקל בלי הפסד מרובה, ואדרבה יסד לן הר"י בן עראמה

זצוק"ל (בעל העקדה בספרו עקדת יצחק) דלהתיר איסור דרבנן לרבים גרע משיחידים יעברו על איסור דאורייתא, והמחרש"ם ז"ל הביאו גם כן לפסק הלכה בדע"ת שלו. ואולי הוא על דרך שביאר רבינו יונה (שע"ת ש"ג ס"ה) בטעם שחמורין דברי סופרים גם במשל מחוט דק וכופלו כמה פעמים הוא יותר חזק מחוט אחד עב והכ"ץ להתיר לרבים ח"ו שרבים עוברים, ומה לן לפלפל בדבר והלא אמרו חז"ל חמורין ד"ס וכנ"ל, ובשו"ת רדב"ז (ח"א סי' קמ"ה) מי שהוא בין עו"כ ואינו מוציא לאכול עד כמה יוציא מממונו למצוא דברים מותרים וחשיב דמחוייב ליתן כל ממנו ואפי' היכא דאיכא רק איסור דרבנן כגון חלב שחלבו עכו"ם או שמנו של גיד וכה"ג, ועיין שו"ת חו"י (סי' קפ"ג) דפשיטא ליה נמי דאפי' באיסור דרבנן צריך לפזר כל ממנו, והרי דבחלב עכו"ם שלא לאכול פעם חלב עכו"ם חייב לפזר כל ממנו וכ"ש שלא נתיר חלב ספק טריפה דאורייתא ועכ"פ איסור דרבנן משום הפסד ממון ח"ו. ועיין רמ"א (סי' קנ"ה בסופו) ובלבד שלא יאכל ולא ישתה האיסור הואיל ואין בו סכנה, וכ"כ הר"ן (פ"ב דע"ז) וברמב"ם (פ"ב מה' יסוה"ת ה"ה) ובש"ך (סי' פ"א סקכ"א) ועיין משנה הלכות (ח"ג סי' ק"ט ק"י).

ג) גם לעצם הענין שנידון דידן לא הוא אלא דרבנן וספיקא דרבנן, והטעם כי מדאורייתא אפי' לח בלח בטל ברוב ומדרבנן הוא דבעינן ששים וכיון שיש כאן רוב בהמות כשרות ורק מיעוט טריפות מדאורייתא בטל ברוב וממילא לא הוי' אלא איסור דרבנן. ומדרבנן בעינן ס' דשיעור ס' הוא דרבנן וכמ"ש בסי' צ"ח ס"ב במין במינו שנשפך, ועיין יו"ד וסי' פ"א ס"ב ובט"ז סק"ד ובש"ך סק"ה).

ולפענ"ד נראה בס"ד חדא דכאן לא הוי ספק כלל דכל בעל (והעדר) הפארעם שמחזיק בהמות לחליבת הנח יודע כמה בהמות יש לו בפארעם ויש לו תעודה מלידתה עד היום הזה וכל מה הנעשה עם בהמה זו וזה מהחייבים וחוקי הממשלה, ולכן בעל המשק שיש לו אלף בהמות יודע כמה מהם עברו ניתוח, ולאו דוקא ניתוח זה שאנחנו עכשיו דנין עליו אלא יש כמה ניתוחים אחרים שבהיום עושים על הבהמות, ולכן אפשר לברר כמה בהמות טריפות יש בפארעם ולכן לא הוי כאן ספק דרבנן אלא צריך לברר כמה יש וגם על לשעבר נמי יכול לברר את כל זה וכל היכא דאכא לברורי מבררין.

ולכן אם בפארעם שאמרנו דרך משל שיש להם אלף בהמות ואין להם אלא אחוז אחד או אחוז וחצי בהמות טריפות אז איכא ששים ובדיעבד כשר על למפרע ועל להבא הו"ל בגדר דאין מבטלין איסור לכתחילה ליקח חלב בהמה טריפה ולערב עם חלב בהמה כשרה ע"מ לבטל, ואם יש בפארעם כשני אחוזים בהמות טריפות אז הו"ל איסור גמור וכל החלב אסור וכמבואר בש"ע יו"ד וסי' פ"א ס"ב) שאם היתה בהמה טריפה בעדר אם בהמות אחרות ונתערב חלבה עם חלב האחרות הולכים בו אחר שיעור ששים, וכאמור דניתוח זה שנתברר עכשיו לאו דוקא אלא ה"ה שאר ניתוחים כגון ניתוח לידה [קייזערשניט בלע"ז] או שאר טריפות שבבהמה שהם טריפה מבטן או אחר הלידה נכלל בזה, וכל זה כיון שאפשר לברר הרי על הבעל המכשיר לברר, וכאמור שגם זה רק כשבדיעבד נתערב החלב כבר וכמ"ש המחבר בלשונו הטהור ונתערב חלבה, כלומר בדיעבד ולא לערב לכתחילה חס מלהזכיר. ולכן אפי' נגיד למשל שבהיום אין לו אלא טריפה אחת והחלב כשר והו"ל יותר לפני זה שנה או שנתיים אז הו"ל החלב טריפה, ואם מי שהוא אכל מחלב זה או שיש עוד נשאר מגבינה כזו, הרי אכתי נשאר האיסור אף שאין עוד עכשיו בהמה טריפה להטריף, וזה פשוט דלא שייך בזה ספק.

שנית נראה לפמ"ש הד"מ (ס"ס צ"ז הובא בש"ך יו"ד סי' ק"י אות י"ט), על מה שהביא הב"י (סי' נ"ז) בשם מ"כ שהקשה אמאי דאסר ר"י ספק דרוסה שנתערבה בתערובות כל התערובות דאמאי אין התערובות מותר מכח ספק דרבנן לקולא דהרי אפילו ודאי דרס לא היה התערובות אסור רק מדרבנן וז"ל ולא קשה דודאי היכא דעיקר הספק באיסור עצמו ומצד עצמו הוא דרבנן הולכים לקולא אבל כאן דמצד האיסור עצמו הוא ספק איסור דאורייתא אלא שמצד אחר בא לו שהוא מדרבנן הואיל ונתערב ומדאורייתא חד בתרי בטל אלא דרבנן גזרו בד"ה שלא להתבטל זו לא מקרי ספ"ד לילך בה להקל, וכ"כ באו"ה (וכלל כ"ה) דכל מקום שיש חשש איסור דאורייתא לא אמרינן ביה ספיקא דרבנן לקולא עכ"ל ד"מ, והש"ך כתב דאין להקשות אמ"ש הר"ב דהיכא דמצד האיסור עצמו הוא ספק איסור דאורייתא ומצד אחר בא לו שהוא דרבנן לא אמרינן סד"ר לקולא דהא לקמן (סי' קי"א) אמרינן בא"ד וכו' שאני התם דאין הספק מצד עצמו אסור מן התורה וכו' ע"ש, והכי נמי הרי אפי' לשיטתם מצד האיסור עצמו הוא ספק איסור דאורייתא א"כ לא שייך כאן בכלל דין דס"ד לקולא.

ועוד בו שלישית דנלפענ"ד בעצם היסוד נראה דיש כאן עכ"פ ספק איסור דאורייתא אם לא איסור דאורייתא ממש, שהרי עיקר ההיתר של חלב בהמה צריך לימוד שהרי קיי"ל בהמה בחי' בחזקת איסור עומדת עד שיוודע לך במה נשחטה נשחטה הותרה עד שיוודע לך במה נטרפה, וחולין ט' ע"א טוש"ע יו"ד סי' כ"ח וברש"י באיסור אבמה"ח ללקות עליו ועיין פמ"ג בפתיחה בביאור לשון רש"י ושאלו על זה בגמ' ותי' דמבואר בתורה ארץ זבת חלב ודבש, ועיין ריש בכורות נו' ע"ב מדכתיב ארץ זבת חלב ודבש או חרוצי חלב ע"ש, ואכתי קשה הגם שהחלב התורה התירה מ"מ שמא הבהמה טריפה היא ואפשר שלא התירה תורה אלא לאחר שנברר שתבהמה כשרה וכגון שלאחר שיחלוב הפרה ישחטו אותה וכיוצא בו, ואי משום דאמרינן רוב בהמות כשרות הן וסמכינן ארוב ושותין החלב, הרי הא גופא קיי"ל דהיכי דסמכינן ארוב או אחזקה אם אפשר לברר מבררינן, ועיין פסחים וד' ע"ב ובשו"ת הר"ן סי' ס"ו ובריטב"א (פסחים הנ"ל בשם יש למדין) ובפנ"י שם ומשמע דמה"ת אין סומכין על החזקה במקום שאפשר לברר. ועיין משכנות יעקב ויו"ד סי' י"ז שהביא כעין קושין מהגרא"ז מרגליות זצ"ל פן יצא מגדר רוב ונחוש לחלב ולגבינות, ומ"ש לו הגאון בעל משכנ"י שם שציין לתש' רש"י וחי' הרשב"א נומיהו מה שכתב עוד הבעל משכנ"י דהדבר מוכרח דאל"כ למה לא מוכחינן בגמ' דאזלינן בתר רובא ממה דשרינן חלב בשתי' שהוא הוכחה ברורה, ולפענ"ד אין כאן הוכחה שהרי אפשר התורה התירה לאחר שישחוט ואכתי ליכא ראי' דאזלינן בתר רובא, וגם לר"מ שיצא לדייק יש לישב כן והבן. וע"כ משום דכאן א"א לברר אא"כ ישחוט תבהמה וכה"ג לא מקרי אפשר לברר וסמכינן ארוב וחזקה.

אלא אכתי יש לדייק לטעם זה דאף דקיי"ל רוב בהמות כשרות הן מ"מ לענין הכשר אכילת לא סמכינן ארוב זה לכתחילה, שהרי תקנו לבדוק את הריאה לאחר שחיטה ואם לא בדק ואכל הרי הוא פורץ גדר וישכנו נחש משום דהו"ל מיעוט המצוי ולא סמכינן בזה על רוב בהמות כשרות. וא"כ כיון דגזרו חז"ל על הרוב משום מיעוט המצוי שלא לאכול הבשר, מ"ש לענין שתיית חלבה לא חיישינן למיעוט זה ואזלינן תרתי דסתרי בבהמה אחת, דלענין שחיטה אמרינן בחזקת איסור עומדת ואין סומכין לאכלה עד שיבדוק הריאה משום מיעוט טריפה המצוי, א"כ לגבי חלב נמי הגם שהתורה התירה משום אבמה"ח מ"מ קודם בירור נימא דלא אזלינן בתר רוב בהמות כשרות עד לאחר שנברר שבהמה זו אינה מן המיעוט כיון שיש מיעוט המצוי להטריף וחששו לה חז"ל בבהמה זו גופה לאכילה, אמאי נתיר בשתי'.

וצ"ל דאף דתקנו במיעוט המצוי לברר הרוב משום דהיכא דאפשר לברר מבררינן, ומיהו זה דוקא כיון ששחטו כבר הבהמה ובאנו לאכול מבשרה ואפשר לברר לא סמכינן ארוב בהמות כשרות כיון דבחייה בחזקת איסור עומדת, אבל לשתיית חלב לא תקנו לשחוט הפרה לברר ולא מקרי כה"ג אפשר לברר וע"כ נסמך על רוב בהמות כשרות אפילו דאיכא מיעוט בהמות טריפות והו"ל מיעוט המצוי, ולאכילה תקנו בדיקת הריאה אבל לשתיית חלב כיון דא"א לא תקנו. ואפילו לדעת רבינו הגדול הבה"ג שכתב בנאבדה חריאה טריפה ואפי' בדיעבד וחששו לה כמה מהפוסקים, מ"מ לענין חלב לא חששו לה דדוקא בנאבדה חש לה רבינו הבה"ג משום דהי' לו לחזהר שלא ליאבד, אבל כה"ג שא"א בכל אופן והעמידוה על הדיון כעין נטלה כלב או עכ"ס וסי' ל"ט ס"ב ולכן אם עשה במזיד שהשליכה או איבדה דינו כמבטל איסור דרבנן בידים וש"ד בס"ק בשם הריב"ש סי' תצ"ח. ועיין ביאור הגר"א שם ובהגרע"א במי שאינו בקי בבדיקת הריאה ובקי לשחוט במסוכנת אי מתירין לו לשחוט ולאכול בלא בדיקה בשביל הפסד ממון. ואף דנראה כעין תרתי דסתרי כיון דאכתי בהמה בחייה ובחזקת איסור עומדת עכ"פ איסור אבמה"ח או אינו זבוח, מ"מ כיון דא"א לברר סומכין על הרוב ולא ניכר הסתירה. ולפ"ז היכא דחלבו הבהמה והחלב אכתי לפנינו ושחטו הבהמה כה"ג לא יאכל ולא ישתה מן החלב עד שיברר כשרות הבהמה, דכיון דאפשר לברר מבררינן ולא נטריף הבהמה ונשתה חלבה.

איברא דדבר זה במחלוקת שנוי, דהר"ן פ"ק דחולין כתב דבהמה בחזקת היתר עומדת לחלב, וכתב ומעשה בא לפני רש"י ז"ל והתיר והשיב לפני רבותיו שהיו מחמירין בדבר אתמול אכלנו מחלבה ועכשיו נחזיקנה בטריפה ע"ש, וע"ש מש"כ בשם התוס' ורבינו שמשון. והמרדכי פא"ט וסי' תרל"ה הביא דעת התוס' בחלב שעשה מיני' כמכא ושחט העזים ונמצאו טריפה דלא אמרינן דבחזקת כשרה היתה ועכשיו הוא דנטרפו, ור"י התיר הגבינות משום דאמרינן בהמה בחייה בחזקת היתר עומדת והיינו לחלב. ודעת המהרש"ל בתש' לענין כבוד שבת דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת, וכן נראה לכאורה עוד שיטת ראשונים ורבינו הב"ח בתש' וסי' קכ"ז תמה על הרש"ל ז"ל, ובאמת כי לפענ"ד הרש"ל לאו יחידאה הוא בזה.

ומיהו אפי' לשיטתו כתב הב"ח שם בטבת ששחט ויש לו חלב ממנה אם יכול לכתחילה לומר לגוי שיטול הריאה ממנה ולהשליכה לכלבים והבשר ימכור לגוים ולסמוך על החזקה דכשירה היא ולאכול החלב ממנה, וחשיב ז"ל דאם יש לו חלב שנחלב תוך ג' ימים אסור אפי' בדיעבד דחיישין לסירכא, אבל אם אין לו רק מה שנחלב קודם ג' ימים מותר לעשות כן. ואין להתיר של תוך ג' ימים ע"י השלכת הריאה ולסמוך על החזקה מידי דהוי אחלב שאוכל בחיים ולא חיישין לסירכא, דשאני התם דא"א למבדקי' בחייה וכן בפרה אדומה מה"ט סמכינן ארובא, והיכי דא"א לבדוק בחייה סמכינן אחזקה, אבל כשהיא שחוטה לפנינו לא סמכינן אחזקה דאפשר למבדקה ע"ש, הביאה הפמ"ג שכתב (ס"פ"א שפ"ד סק"ז) שאם לאחר שחלבו פרה שחטו אותה אסור לו לשתות מחלב זה עד שלא יבדוק הריאה ע"ש ובמש"ז (ס"ל ל"ט סק"א) דכיון דמעיקר דינא הרי הו"ל מיעוט המצוי אלא שא"א לברר אבל לאחר ששחט הפרה ויש עוד מחלבה דכיון דחייב לברר ואפשר לברר אסור לו נמי לשתות מהחלב עד שלאחר שיבדוק הריאה ויברר מיעוט המצוי ואח"כ ישתה. מבואר מדברי רבינו הב"ח ז"ל דחלב שנחלב ואח"כ שחטו הבהמה הכ"נ דאסור לשתותו כמו שאסור לאכול מבשרה אלא דקודם שחיטה ע"כ התירה התורה כיון שא"א לברר. ועיין ירושלמי שנחלקו ר"י וכו' אי יכול לברך על השחיטה עובר לעשייתו כיון שבחזקת איסור עומדת הבהמה, ועיין רוקח ותש' הב"ח הנ"ל.

ולפ"ז נראה להוסיף כיון דההיתר שתי' אפילו מבהמות בחייהו בלי בדיקה אינו אלא מדיון רוב בהמות כשרות הן והיינו רובא דעלמא ומשום דא"א לבדוק בחי' הגם שהרי ברור דבין בהמות כשרות איכא מיעוט טריפות בעולם ואפ"ה סומכינן על החזקה הגם דאיכא מיעוט המצוי והי' לן לחוש כמו שחוששין לענין אכילת בשר בהמה זו עצמה ולא לשתות, אלא דא"כ לא היינו יכולין לשתות חלב רק לאחר שחיטת הבהמה ואין זה דרכי נועם, וע"כ כיון שהתורה אמרה אחרי רבים להטות שהוא מ"ע שותין. ות' דהני טריפות הם רק מפני שאנו אחרונים דבזמנא לא הוה רוב בהמות כשרות וא"כ איך שותין חלב, ות' דהני טריפות הם רק מפני שאנו מתמירין מחמת שאינן בקיאים, אבל מד"ת רוב בהמות כשרות והולכין בתר הרוב מדיון תורה, ודברי רבינו הבנ"י צ"ע וכבר הארכתי בתשובה.

ואמנם מה שאמרו רוב בהמות כשרות היינו כשאין ידוע להם בהמה טריפה בעדר והולכין בתר רוב בהמות דעלמא אז כיון דאזלינן בתר רובא דעלמא ורוב בהמות כשרות הן, ואף אם נמצאת אחת טריפה דיש מיעוט המצוי אזלינן בתר רוב דעלמא, אבל אם יש לפנינו עדר של מאה בהמות ועשרה או חמש עשרה מהן טריפות ידועות וחלבו יחד כולם וצריכין לבטל חלב הטריפות, אז לא נכללו הרוב בהמות של כל העולם לבטל ולהכשיר חלב זה שבאותו עדר אלא צריכין ששים בעדר זה לבטל הטריפה, ואם אין כאן ששים אז החלב אסור הגם שאכתי רוב בהמות כשרות הן בעולם אבל בעדר שלנו כיון שהוא מובדל מן הרוב שבעולם ויש לפנינו טריפות ודאי לא מועיל הרוב דעלמא לבטל הטריפות שלנו אלא בעינן ששים בעדר כאן לבטל. א"כ יש כאן חילוק בין רוב מבהמות כשרות, דמה שנוגע לענין רובא דעלמא חושבין רק משמונים וחמשה בהמות שבעדר שאותן כולן נכנסין ברוב בהמות דעלמא לענין מה שנוגע לרוב בהמות דעלמא והחמש עשרה טריפות הם טריפה ודאי ולא מתבטלין ברוב דעלמא אלא בעי ביטול בעדר זה, ואם אין ששים בעדר זה הכל אסור הגם שיש רוב בהמות כשרות בעולם, והיכא דלא ידוע לנו טריפה ודאי הידוע לנו מהעדר הזה שיש לפנינו יצאו מרוב בהמות בעולם שאין לפנינו הרוב. מיהו עכשיו שיש טריפה ודאי הידוע לנו מהעדר הזה שיש לפנינו יצאו מרוב בהמות בעולם שאין לפנינו טריפות ודאי שנוכל לבררם.

ובמקום אחר הסברתי קצת כך, דכל בהמה בחזקת כשרות משום דכל בהמות שוות בטבע הבריאה ובמצואות שכך טבע הקב"ה בכל בהמות שבעולם, ורובם מהם כשרים שרוב בהמות נולדו בטבע הבריאה בריאים בלי סירכות הריאה האוסרת וכ"ש לא שאר טריפות מ"ח טריפות, וכל שאנו רואין בהמה אנו אומרים שהיא מן אותו הרוב בטבעה בריאה כרוב בהמות שבעולם. אבל אם ראינו במקום שינוי בבחמות אותו המקום מרוב בהמות שבעולם, אפילו לא ראינו שהמקום הזה מופרש ומובדל מכל העולם וגם לא ידענו הסיבה, מ"מ כיון שראינו שהבהמות נטרפות אותו מקום נעשה מובדל ומופרש מרוב בהמות שבעולם, והסיבה או סיבת המקום והאוויר או סיבה הבאה בידי אדם כגון ניתוחים או כיוצא בזה.

אלא דאכתי אפי' לא אזלינן בתר רוב העולם ניזל בתר רוב אותו המקום ולמה צריכין ששים, וצ"ל כיון שיש לפנינו טריפה ודאי, תו לא סמכו חכמים על החזקה והרוב אלא בעי ששים. ומעתה נראה לחדש עוד כיון דגם ברוב העולם איכא מיעוט המצוי וכמ"ש לענין בדיקת הריאה וגם יש עוד מיעוט של י"ח טריפות שהוא מיעוטא דמיעוטא אלא דחכמים לא חשו לה היכא דא"א לברר, אבל עכשיו שנתוסף עוד טריפה ודאי שהוא מובדל מהרוב וע"כ צריך לדון על טריפה זו ולבטלה בששים מתוך העדר הזה, וכיון דבעדר הזה שרוצין לבטל בו ג"כ יש בו מיעוט המצוי שהוא טריפה אלא שעד עכשיו מחמת שאינו ראוי לברר סמכנו על הרוב ולא חשו להמיעוט, אבל כיון דעכשיו ע"כ צריכין לבירור או לביטול עכ"פ מדרבנן ונכנס כל העדר בספק הנ"ל אמרינן סמוך מיעוט המצוי, והאינו מצוי כי"ח טריפות למיעוטא דודאי טריפה והו"ל כמחצה על מחצה והו"ל ספיקא דאורייתא עכ"פ. ועיין שו"ת הריב"ש (סי' קצ"ג) שכתב דמיעוט המצוי ר"ל שהוא קרוב למחצה ורגיל להיות דומיא דמיעוט מצוי כסרכות הריאה ע"ש, ומבואר דס"ל דטריפות המצוי בבהמה הוא קרוב למחצה. א"כ אם נצרך מיעוט המצוי שהוא קרוב למחצה מהבהמות הכשרות מכח רוב כשרות למיעוט טריפות ודאי שיש לפנינו, א"כ יהי' רוב טריפות ואיסור מה"ת מטעם רוב טריפות כל זמן שאין כאן ששים לפנינו, ועיין פמ"ג (ושפ"ד סק"ד) ודו"ק היטב כי הוא נקודה נפלאה.

ולפ"ז בצירור שיש לפנינו חמש אחוז או עשרה או חמש עשרה אחוז בהמות טריפות ודאות ע"י ניתוח, נשאר פ"ה בהמות שסומכין בהו על הרוב, וכיון שכתב הריב"ש דמיעוט המצוי הוא קרוב למחצה נמצא דבפ"ה בהמות מיעוט המצוי לטרוף הוא קרוב למחצה מ"א מ"ב, ונוסיף על אלו הט"ו הטריפות ודאות נמצא חמשים ושש או שבע טריפות — חמש עשרה ודאות והשאר ממיעוט המצוי, וכיון שכולם עכשיו פה בעדר אחד נוסף ומ"ג או מ"ד כשרות נמצא כאן כבר רוב בהמות טריפות הן והחלב מהן טריפה דאורייתא, דכמו דלענין הכשר אזלינן בתר רובא ואמרינן כיון דרוב בהמות כשרות הן מותר לשתות, הכ"נ נתהפך הדבר כשיש לן לחשוב רוב בהמות טריפות דאזלינן בתר רובא והחלב טריפה מדאורייתא ועכ"פ ספיקא דאורייתא לכ"ע והבן. וממילא למדנו בנידון דידן שטוענים דלכ"ע אין זה רק איסור דרבנן כיון שמן התורה בטל ברוב, אדרבה כאן ליכא ביטול ברוב מה"ת ויש לפנינו איסור דאורייתא או עכ"פ ספק איסור דאורייתא. ועיין משכנות יעקב (ור"ד סי' ט"ז) דאחד מעשרה מקרי מיעוט המצוי ועיין שו"ת ב"א (סי' ו') ועיין ש"ע יו"ד (סי' ל"ג) דנהגו לבדוק הושט, ועיין משנ"ה (ח"ז סי' צ"ט).

ד) עוד יש בזה כיון שיש לפנינו איסור ודאי אפילו בהמה אחת והו"ל בכלל אין מבטלין איסור לכתחילה וכבר הבאתי בשם מרן כק"ז הבי"ש ז"ל א"ח סי' פ"ט (ובמשנה הלכות ח"ז סי' קי"ג) דאפילו למ"ד דאין מבטלין איסור לכתחילה הוא מדרבנן היינו דוקא באקראי בעלמא ובדיעבד, אבל המבטל איסור בתמידות לכ"ע אין מבטלין איסור דאורייתא הוא, והכא הרי הרי הבהמות הטריפות החולבות בכל יום ומבטלין אותו החלב בחלב היתר הרי איכא איסור דאורייתא לבטל. ובתש' הרדב"ז (ח"ג סי' תקמ"ז) וקצ"ע מה שכתב בסי' תק"פ ודו"ק) דהלוקח איסור מעכו"ם לא נתבטל אצלו דכיון שאינו בר מצות ליכא דין ביטול אלא כשבא ליד ישראל חרי הוא נתבטל ונמצא עובר הישראל על אין מבטלין איסור כיון שברשותו הוא שהאיסור מתבטל אלא שיש בזה חולקין, ועיין שו"ת מהר"ם מלובלין (סי' ק"ד) ובספרי הנ"ל באריכות.

ה) דעת הרשב"א בתשו' (ח"ג סי' יר"ד הובא בב"י יו"ד סי' קל"ד) דמה שמתירין לפעמים בדיעבד ובחפסד מרובה לא אמרו אלא באקראי בעלמא וכל שנתערב דרך מקרה לא החמירו בו עד שיהא בו בנותן טעם, אבל מי שמבטל וחוזר ומבטל ודרכו לעשות כן וסומך על דיעבד אסרו ואינו בטל והרי נשאר באיסורו דרך בדיעבד חתירו, והארכתי גם בזה בס"ד.

ו) עוד יש להעיר מדין תשע חנויות מוכרות בשר כשר ואחד בשר טריפה דאמרינן כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, והנה בדין שהבהמות קבועות בעדר אחד כל החלב שם שנמצא הו"ל קבוע והו"ל כאיתחזק איסוריה, ועיין ש"ך יו"ד סי' קי"א סק"ד) בשני תרנגולות אחת כשירה ואחת טריפה ואם הביצים אינם נכרים הוי איתחזיק איסורא ובאם נכרים כל אחת ואחת נראה מדעתו דלא מקרי איתחזיק, והפר"ח השיג עליו ממשנה מפורשת כריתות דאשתו ואחותו עמו בבית ומ"מ בדין לכ"ע אינו ניכר והוי איתחזק איסורא אם לא ידע מאיזה בהמה לקח וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי וי"ל.

ומעתה לעצם האיסור, הנה בטוש"ע (ו"ד סי' מ"ח) כתב קיבה שנקבה טריפה והוא משנה (פ' א"ט חולין מ"ב ע"א) ואם החלב שעל היתר סותם הנקב כשירה, ובגמ' שם (דף מ"ט) תרי לישני איכא וכתב הטור (סי' ס"ד) דרש"י והרא"ש פסקו חלכה כלישנא קמא דשניהם אסורין לדידן בני בבל ואפ"ה שעל היתר סותם כדאמר ר"ג אינהו בני אר"י מיכל אכלי ליה לדידן מסתם נמי לא סתים בתמיה, ועיין ב"י שם וכרס הפנימי שניקב כ"ש טריפה ונחלקו איזהו כרס הפנימי ע"ש ובש"ע שם בבשר החופה את רוב הכרס. והנה לכל הפשטים והקולות שיש שם מ"מ בנידון הנתוח בהמות דידן לכ"ע הרי הוא אסור כפי שנתברר שנוקבין הקיבה ואח"כ תופרין אותה לדופן הבהמה וגם נוקבין הכרס הפנימי וגם חותכין בידיים, ובפרט שראו הרופא בהמות אומן שלפניהם עשה ניתוח וראו שעשה נקב גדול בכרס ואח"כ נקב הקבה ואף לא השגיח בפנים מה שהוא עושה ושוב תפר את הקיבה לדופן הבהמה פשוט שניתוח כזה עושה טריפה ודאי, ואין לזה שייכות מה שמצדד חמחרש"ם ודעת תורה קונט"א לחל"ט אות קמ"ג) והארכתי בזה במקום אחר. ופשוט נמי שאלו שמצדדין להתירא מודים שאם ישחוט פרה זו שעשו עליה ניתוח שאסורה לאכול ולא ימכרנה לבשר כשר, א"כ מ"ש שתיית חלבה מאכילת בשרה, ועיין שו"ת מהרש"ג (ו"ד ח"ב סי' קע"ג) ודידן כ"ש משם, ולא רציתי להאריך בדברים כי כבוד ח' הסתר דבר.

ושמעתי טועים שטוענים כיון שהרופא עושה הנקב בקיבה בכדי לרפאות הבהמה והרי הבהמה חיה אח"כ ממילא אין זה בכלל טריפה שהרי הרופא בא לרפאות וגם ראינו שחי' אח"כ, ולדעתו כל הטריפות הם רק בזמן חז"ל שלא היו ועכ"פ לדעתם במחלוקת שנוי' והו"ל כל הטריפות דחז"ל רק ספק טריפה, ור"ל מהאי דעתא שח"ו מהפך הקערה על פיה ועושה מאיסור היתר ומהיתר איסור וכבר ניבא על זה רבינו יונה את אשר אסרתה התרתי ואת אשר התרת אסרתי, והגם שנמצא באחד מהאחרונים ושו"ת נאות דשא סי' קכ"ז) שעלה ונסתפק באותן טריפות שמנו חז"ל שאינן חיות ואם הדרו וחיו שדעת הרא"ה דחזרו לכשרותם דאיגלאי מילתא למפרע שלא היה טריפה מעולם, ושאר ראשונים חלקו על זה והעלה שאין מי שיכריע בזה, ולזה רוצים לצרף לסניף. ואני אומר ח"ו לסמוך על זה ואפי' לומר כן כי זה נותן יד להרעפארמער שמעולם אמרו שחתורה נשתנית לפי חזמן וחכמי הטבע בזמן הזה בקיאים יותר, ופשוט דהטריפות שנאמרו הם הלכה למשה מסיני וכמו בכל הלכה למשה מסיני אין ברי' ונברא ואפי' מלאכים אין בידם לשנות כן בכל ההלכות ואפי' ירבה כחול ימים וכמ"ש הרשב"א ויבואו לאלפים רופאים זאת התורה לא תשתנה ולא ישונה.

ועל מה שכתב הנ"ל הגם שאין בנו מי שיכריע אפילו נאמר ונסכים לו שאין בנו מי שיכריע אבל לא ראה שכבר הכריעו בזה גדולי הראשונים, ואעתיק כאן לשון רבינו הגדול הריב"ש ז"ל בתש' (סי' תמ"ז) וז"ל, בדבר השאלה ידעת האדון נ"ר שאין לנו לדון בדיני תורתנו ומצותיה על פי חכמי הטבע והרפואה, שאם נאמין לדבריהם אין תורה מן השמים חלילה כי כן הניחו הם במופתיהם הכוזבים, ואם תדין בדיני הטריפות ע"פ חכמי הרפואה שכר הרבה תטול מן הקצבים כי באמת נהפכו רובם ממות לחיים ומחיים למות ויחליפו חי במת כי אין ספק בנטלה הכבד ונשאר בה כזית שאנחנו מכשירים הם יאמרו שימות לשעתה, והן בחרותה בידי שמים ואחרים וכמה וכמה אחרים שאנחנו אוסרים כמו כל הסרכות וכל המראות הפסולים בריאה וכן בדיני הדרוסה ואחרים שאין ספק שהם מלעיגים בנו עליהם יוצק זהב רותח לתוך פיהם, והרב רבינו משה בן מיימו"ן ז"ל כששנה מעט ואמר שצומת הגידין הם בעצם התחתון בעופות לא הודו לו אחרי שלפי סוגית הגמ' נראה שהוא בעצם האמצעי וכו' ואע"פ שהי' הרב ז"ל חכם בחכמת הרפואה והטבע ובקי בניתוח כי לא מפי טבע והרפואה אנו חיינ' ואנחנו על חכמינו ז"ל נסמוך אפי' יאמר לנו על ימין שהוא שמאל שהם קבלו האמת ופירושי המצות איש מפי איש עד משה רבינו ע"ה לא נאמין אל חכמי היונים וכו' כמוזכר בפ' המפלת אני מביא רא' מן התורה ואתם מביאין רא' מן השוטים, ע"ש מה שהאריך בדבר. עכ"פ אפי' לסניף לא צרפו דעה זו כלל וישתקע הדבר.

וכ"כ מרן החזו"א ז"ל (ו"ד הל' טריפות סי' ה' אות ג' ד"ה ואף) מן הטריפות מן הארכובה ולמעלה שנמסר לחכמים לקבוע הטריפות ע"פ רוח קדשם שהופיע עליהם והי' צריך לקבוע דיני הטריפות לדורות, ואין לנו תורה חדשה לאחריהם והיו קבועות הטריפות כפי השגחתו ית' בזמן שהוא שלא נתן הקב"ה לברואיו רפואות תעלה לתן המה הטריפות שאסרתן התורה בין בזמן ההוא ובין בזמן של דורות הבאים שמסר הקב"ה את משפטי התורה שלהן לחכמי הדורות ההם, ואפשר עוד שגם בשינוי הגופים החיים כמו שינוי מיעוטי הדם שהראשונים חוכרחו להקזה והאחרונים הקזה סכנה להם, וכן בשינוי האקלימים ורפואות ושאר עניני הטבע ואפשר

דהניתוחים שבזמננו לא היו מועילים בימים הראשונים וכו' וז"ל הרמב"ם (פ"י מה"ש הי"ג) וכן אלו שמנו ואמרו שהן טריפה אע"פ שיראה בדרכי הרפואה שבידינו שמקצתן אינן ממתין ואפשר שתחי' מהן, אין לך אלא מה שמנו חכמים שנאמר ע"פ התורה אשר יורוך עכ"ל.

וכבר אמרתי שהרי גמ' מפורשת שחט בו שנים או רוב שנים חי הוא וסופו למות ועיין יבמות ק"כ ע"ב וע"ש במגויד שיכול לכוות ולחיות ועיין תוס' ושם ד"ה למימרא דמגויד חי ותלוי ב"ב תירוצים ועיין וחולין ל"ג דלב"ג מפרסת אסורה דחי הוא והנה כתבו ז"ל דשחט בו רוב שנים אפשר לבדר לו סמים שיחי' ואפ"ה לכ"ע טריפה הוא ומבואר דגם בזמן חז"ל היו יודעים לעשות טרופות שיחי' אלא שאין זה מעלה לכשרות. ופשוט דבכל הני טריפות שקי"ל הלכה למשה מסיני הם חלק מתורתנו הקדושה ואפי' כל רוחות שבעולם לא יוכלו לשנות ואפי' יבאו ויעידו שנשתנו הטבעים או כיוצא בו כמו בכל התורה שאין לשנות והכ"נ כן הוא ועכ"פ רבינו חריב"ש כתב כן מפורש וגדולה מזו, וכן מצאתי גם בשו"ת משכנות יעקב יו"ד סי' י"ז. ולכן דברים אלו הם לפענ"ד דברים בטלים לא קיימין ולא שרירין כלל, ולא שבקינן הודאי של כל הני ראשונים ואחרונים מפני ספיקתו שהעלה חנאות דשא הגם שה' גדול בישראל כבודו במקומו מונח אבל בעצמו סיים שאין בידו להכריע ואנן יש לן הכרעה מראשונים ואחרונים ואין בזה כדי סמיכה כלל.

ומה שטוענים משום שהתורה חסה על ממונם של ישראל ונראה פשוט דאפילו בדיני ממונות שאין הולכין בתר רוב דקיי"ל דיכול לומר קים לי כה"ג דדעה יחידאה היא וסיים רק בצ"ע שאין לו הכרעה לא הי' יכול לטעון נגד כל הני פוסקים שהכריעו ואפילו לא הביאו שיטת הרא"ה הנ"ל לצירוף בעלמא, וכ"ש שנצרך זה ולהתיר לרבים איסור מפורש לכל הפוסקים מכח ספק אחרון אחד ולהכשיל רבים באכילת איסור ואפילו ספק איסור וגם להוציא ממון מרבים בשביל שחס על ממון יחיד ח"ו והרי הא פשיטא דבאיסורין אזלינן בתר רוב.

ולפענ"ד כי זה קשה מכולם שמהפכים דברי אלקים חיים ומנצלים אותם לטובתם, וכמה השוחד יעור עיני חכמים, ובמקום להתחשב עם רבבות מישראל ולהצילם מנדנד איסור חושבים שיהי' הפסד ליחיד בכמה אלף דאללאר ולכן יתירו ספק איסור לרבים, וגם על זה החשבון יפקירו ממון רבים ולהוציא ממון מרבים [שלא חשו שהתורה חסה על ממונם של ישראל] שמשלמין עבור גבינה שאפילו מתירים רק מספק ודוחק גדול אפי' לפי דעתם ולוקחים מרבים כסף מלא כמו שמשלמין על מהדרין מן המהדרין או לה לאותה בושא ואוי לה לאותה כלימה והלא קיי"ל דלצורך רבים מפקירין ממון יחיד והפקר ב"ד הי' הפקר וכ"ש שלא להתיר איסורים או ספק נדנד איסור בשביל ממון יחיד וזה ברור.

ובכלל יש להעיר ולהתריע על שנכנס רעיון פסול ומחשבה פסולה זו בעניני הלכות איסור וחיתור דבשביל כמה פרוטות ליחיד מפקירין את הרבים בעונ"ה להכשיל ח"ו באיסור או ספק איסור והוא היפוך ממה שכתב הבעל עקדה הנ"ל דלהתיר איסור דרבנן לרבים הוא גרוע מיחידים העוברים על דאורייתא, והתחיל הדבר בהפקעת שערים שהתירו להפקיע שערים והוא בגדר גזל הרבים והמסייעים לדבר ג"כ דינם כותייחו שחרי הוא חולק עם הגזלו או המפקיע שער אוי לי אם אומר אוי לי אם לא אומר. ולכן להלכה למעשה לפענ"ד ח"ו לאכול מהגבינות או החלב שנעשו קודם שנודע האיסור אם לא שנברר שלא היו שם בהמות טריפות בעדר, או שהיו אלא שהי' ששים נגדם ואם חוששין להפסד מרובה באמת שזה דבר גדול והתורה חסה על ממונם של ישראל, אבל יותר חסה התורה על נפשות ישראל וכל אשר לו יתן בעד נפשו.

בקיצור מה שעולה לפענ"ד: או הפארכם (עדר) שלא הי' שם מהבהמות שעשו להם ניתוח זה או שאר ניתוחים או שאר טריפות מלידה או אפי' היו ורק באופן שהי' ששים נגדם, שבדיעבד בטל כמבואר בש"ע יו"ד סי' פ"א אין חשש על החלב או מאכלי חלב שנעשו שם והכל כשר על למפרע ויש לסמוך על הביטול על העבר, ומיהו מהיום והלאה יש לתקן שלא נצטרך לביטול בששים שהוא רק בדיעבד שכבר נתערב חלב טריפה וכלשון הש"ע ולא לכתחילה.

ב) מקום שהיו שם בהמות טריפות בעדר, וטריפות אלו צריך לחשוב בין מניתוח זה הידוע ובין משאר ניתוחים שעושים טריפה או טריפה מלידה או שנטרפה אח"כ ע"י חי' הדורסת וכיוצא בו, באופן שלא הי' בעדר

בס"ד
מע"כ ידידי ווי"ח תרח"ג כו'
כש"ת מוה"ד י' שינן שליט"א
ליקווד נ"ז.

אחדשכ"ח בידירות,

קבלתי הפאקס כו'. .. ובדבר שאלתי בהני משגיחים על חלב ישראל שמצאו בעדרם בהמות טריפות והם לא הודיעו על זה ואפי' לפי אמירתם שלא היו רק מיעוט בהמות טריפות שנתבסלו בשנים, ועכ"פ גם זה רק דיעבד הוא ואם הי' איזה ידיעה נמצא דהו"ל בכלל אין מבטליו איסור לכתחילה, וכנראה שזה זמן רב שנמשך כו' וי"א לערך שש או שבע שנים או יותר ועכשיו כשגילו על זה כרבים מנסים לחפות על העבר בעמלתאות ומבטיחים על להבא שמהיום והלאה הכל יהי' בלי שום חשש תערובות חלב טריפה ושיעקרו כל שורש בהמה טריפה או ספק טריפה מהעדר אם יש לסמוך עליהם מהיום והלאה או כיון שיצאה מכשלה מתחת ידיהם וגם לאחר שמצאו ניסו לחפות הו"ל דין טבח שיצאה טריפה מתחת ידו שאינו נאמן ואבד חזקת כשרות שלו עד שיעשה תשובה וילך למקום שאין מכירין אותו (כבגמ' חולין צ"ג ורמב"ם פ"ז מהל' מ"א ובש"ע יו"ד סי' ס"ד), והעיר על מה שלא כתבתי מזה כלום בתשובה שכתבתי בענין הנ"ל.

ולפענ"ד הנה כגמ' שם ובש"ע יש חילוקים בין בסבב שדרכו לנכר לעצמו או לאחרים ע"ש ובח"מ סי' ל"ד וציון עליו הש"ך וביו"ד שם מיידי דאינו חשוב כמזיד אלא כפושע ולכן כתב הרמ"א דחזרתו לכשרותו ותשובתו הכל לפי ראיות עיני הדיין אם עבר בשוגג או במזיד ועיין גליון מהרש"א שם דכל שיש שם חימוד ממון כגון שנוטליו הכשרות או שאם הוא כשר בעל הבהמה מוכר לו הבשר ומשתכר בו אינו חוזר עד שיהא' התשובה ג"כ בממון ע"ש ובתש' מים עמוקים סי' כ"ד לר"א מזרחי.

ובדידן מיהו כיון דלא ראינו שום פשיעה מצד המשגיחים לפי ידיעתי הגם שחי' להם לכאורה להשגיח שלא יביאו בהמות טריפות בעדר ואם יביאו שלא יחלבו אותם בין הכשרות שבדאי זה ההשגחה שלהם שהרי עיקר שאסרו חז"ל חלב שחלבו עכו"ם ואין ישראל רואהו משום שלא יערכו בו חלב טמא ופשוט דחלב טריפה נמי בכלל זה הוא אלא שע"פ רוב לא נמצאים טריפות בעדר בהמות כשרות שנחלבים אבל פשוט שגם בהמה טריפה אם יש שם צרכנים להשגיח וצ"ל דע"כ לא עלתה על דעתם או שבאמת העלימו מחס האמת שיש שם בהמות טריפות בכל אופן לא ראינו בזה שום פשיעה אלא אפשר חסרון בהשגחה מ"מ אם מתיום והלאה ישגיחו יותר ויותר וודאי שאין לומר שאין להם נאמנות מהיום והלאה.

ומיהו אם נראה איזה התרשלות וכיוצא בו מהיום והלאה ודאי שלא יהיו נאמנים על החלב וכבר כתב מרן הח"ס יו"ד סי' כ"א במשגיח על חלב ישראל שאם לא השגיח על רושם ההקזה בבחמה והיום מפרסמים הדבר להעומדים על החליבה אז היו משגיחים על רושם ההקזה ג"כ ולא נחשדו להאכילנו איסורא דא"כ אחלבי גופי' לא מהימנו ע"ש ולכן בדידן נמי אם יהי' איזה חשש שלא משגיחים על בהמות עם ניתוח לא נאמין להם כלום על החלב אבל עד התם לא ראיתי חשש לזה.

ובדבר אשר שאל היות כי המשגיחים מקבלים שכר מהבעלז בתים ולא מן הועד הכשרות א"כ אפשר שהמשגיחים הו"ל נוגעים בדבר,

הנה כאן נגע בנקודה מכאבת מאד ומיהו אין זה דבר חדש שיל' לו שייכות עם המעורא שלנו עכשיו, וכבר האריכו בזה רבותינו האחרונים ז"ל דמשגיח שמקבל שכר מחטבה או בעל הבית הרי הוא כפועל שלו ויד פועל כיד בעה"כ והרבה כרוכים כרכו על זה וכבר ראיתי חסובה אחת מירידי הרב הגאון הג' כו' כש"ת מהר"ם שסערן שליט"א גאב"ד דעברעצין (שנדפס בשנת תשל"ז לפ"ק בירחונו ח' תורה והלכה ט) שנשאל באחד במסעדה מוחזק בכשרות עם משגיח ומצאו אח"כ טריפה במסעדה אי כה"ג הו"ל שסמך על המשגיח הו"ל אונס ואין צריך כפרה ותשובה או שחיוב לשוב לה' כשוגג קרוב למזיד שחי' לו לבדוק.

והשיב דלא מקרי האוכל אונס לענין תשובה ואדרבה קרוב לפשיעה או שוגג יותר מלאונס, כי אחרי מאורעות רעות בעינינו אלו היה לו לדרק יותר, ובאות ו' שם כתב דבימים קדמונים שחי' בעל הבית איש מהימן ראוי לסמוך עליו ונוסף לזה נתנו לו משגיח בעל המכשיר והבעל מכשיר מעולם לא קיבל שכרו מבעל המסעדה אלא מקהל העיר, אבל עתה כיון שהמשגיח מקבל שכר מהמסעדה וירא לנפשו להסיל עול על בעל המסעדה פן ואולי יחליפנו

באחר או לא ישלם לו שכרו משלם, וגם בעל המסעדה אינו לעולם בר סמכא בעצמו, א"כ הו"ל חמשיה נוגע בדבר דכמו הבעל מסעדה נוגע בדבר להכניס במסעדה מאכל בזול וסוגר עיניו גם בעל המכסיר והמשיג נוגע בדבר כאילו כביכול לא ראה מואמה ולכן כל הסומך על זה בלא דרישה וחקירה ובשט נפש אוכל שם אינו אונוס כלל והו"ל להאוכל לדעת ולברר קודם ולא לסמוך עליו לגמרי ע"ש.

וכתב שם ראיות להלכה למעשה א"כ בכל ההכשרים אשר המשיגה הוא נשכר מהבעלי בתים חרי הוא פועל שלחם ויד פועל כיד בעלים דמי ולפעמים יותר מסתם פועל, ובאמת כי ראינו כשקרא מה שקרא עמדו בעלי משגיחים על צד הבעלי בתים ולחוס על ממונם ועשו כמה דברים כדי להתיר את הפראדוקסאן בשביל הפסד ממונם ולא חששו על הפסד ממון ישראל שיתנו עבור גבינה שבקושי אפ"ל לדעתם התירו וישלמו על זה כסף מלא כגבינה של מהדרין מן המהדרין, והלואי שיעמדו אנשים רחבי לב ויארגנו וועד חזק והם יקחו משגיחים וראי ה' וישלמו הכסף להמשגיחים וחמשיה יהא אחראי לאותו הוועד ולא להבעלי בתים, אבל כל זמן שהמציב כמו שהוא אין בידי ח"ו להטיל דופי במשגיחים אלא צריך כל בר דעת לשקול בדעתו על מי לסמוך, ופעם אמרתי על שאלה על איזה רב יש לסמוך בהשגחה, והשבתי ע"ד חצי בדיחותא שאם הי' נותן לו הלואה של חצי מיליאן דאללאר בלי עדים והי' סומך עליו יש לסמוך עליו גם כזה דאז נראה דס"ל שאינו נמכר בשביל בצע כסף.

ואסידים בדברי רבינו תראב"ד שהקשה על מה שאמר שמואל כשאמרו לו נח נפשיה דרב קרע עליה תריסי מלי אמר אזל גברא דהוה מסתפינא מיניה, ותמה הראב"ד ז"ל דנראה כאלו שמואל שמח ח"ו בפסילת רב שעכשיו אין כבר אדם שמחירא הימנו, ופי' הראב"ד ז"ל דברי שמואל שהי' מצטער שמואל לפי שכל אדם כל זמן שיש לו מי שהוא גדול הימנו מתקן מעשיו ובכל עת אשר עושה מעשה מיד חושב ואומר מה יגיד על זה רב, ומחמת הנראה של האדם גדול מונע עצמו מכמה דברים שחייש מהבקורת של האדם גדול, וכ"ש בהלכה לא יאמר דבר עד שיקיים בעצמו חפך בה והפך בה כדי שלא יצא מכשול מתחת ידו, וזה הי' שמואל מצטער ומקונן על עצמו שעכשיו שאזל ליה רב לעלמא דקשוט הי' מצטער שמואל ואמר אזל גברא דמסתפינא מיניה וחסר לי כבר ההשגחה עלי. (מו"ק דף כ"ד הביאו הרא"ש ז"ל.) והכ"נ כהיום ליכא גברא דקא מסתפינא מיניה, וחכי נמי עם ההשגחות שאזל גברא דמסתפינא מיניה שאין מי שיגיד על חמשיה ויהדר אחריו ונעשה התרשלות מזמן לזמן, והעיקר מפני שהם מקבלים התשלומין מהבעל הבית ואין להם ליתן שום דין וחשבון וכנ"ל, וכמו שביאר בזה היטב ידיד"נ הגאון מדעברעצין שליס"א באריכות גדולה. יתן ה' ולא נכלם ולא נכשל ונזכה לברכות וישועות אמן.

ועד התם הנני ידידו דושכ"ת מברכו בברכת כוח"ט בלב ונפש

מנשה הקסן

שבקושי אפי' לדעתם התירו וישלמו על זה כסף מלא כגבינה של מהרין מן
המהרין, והלואי שיעמדו אנשים רחבי לב ויארגנו וועד חזק והם יקחו משגיחים
יראי ה' וישלמו הכסף להמשגיחים והמשגיח יהא אחראי לאותו הוועד ולא
להבעלי בתים, אבל כל זמן שהמצב כמו שהוא אין בידי ח"ו להטיל דופי
במשגיחים אלא צריך כל בר דעת לשקול בדעתו על מי לסמוך, ופעם אמרתי על
שאלה על איזה רב יש לסמוך בהשגחה, והשבתי ע"ד חצי בדיחותא שאם הי'
נותן לו הלואה של חצי מיליאן דאללאר בלי עדים והי' סומך עליו יש לסמוך
עליו גם בזה דאז גראה דס"ל שאינו נמכר בשביל בצע כסף.
ועד התם הגני ידידו דושכ"ת מברכו בברכת כוח"ס בלב ונפש,
מנשה הקטן

היות שראיתי שיצאו אנשי בליעל לשלוח יד בתורת משה רבינו ח"ו ולהתיר איסורים וחלב סריפה בכשרות ברבים, ואם ה' ליחיד ג"כ ה' גדול עון מנשא וכ"ש לרבים ולפרסם בעתונים לרבים כי הוא לבד האיסור חילול השם ואם נעמוד מן נצד או ח"ו יש לנו חלק במעשיהם ולכן אין עת לחשות ואכתוב בקיצור.

א) היות כי נתברר שבפארעם ישנם בהמות שעושים עליהם ניתוחים שונים ואחד מה שנתברר כעת הוא מין ניתוח (אינטעסטינאל סארושיאן) ובלשון הקודש הוא נקיבת הקיבה ונתברר בבירור גמור שהניתוח שעושים מצד הימין הוא סריפה ודאי שעושים נקב בהקבה ואח"כ כמה נקבים עוד במה שתופרין את הקיבה לגב הבהמה. וכפי שנתברר מ'ה סטאטיסטיקא בכל מדינת אמעריקא יש מן המחלה זו בין כל הבהמות במדינת אמעריקא בין עשר לחמש עשרה אחוז אלא דמ"מ אין בכל פארעם לפי האחרונים אלו ותלוי בכל פארעם ופארעם יש שיש יותר ויש שיש פחות מזה והכל תלוי בבעלים ובהתנהגותם כמה רוצים לעשות ניתוח או לשחטם וגם תולה במקום ובמה שאוכלים הבהמות.

והנה היות כי היו רבנים ואנשים נאמנים ושרירו הדבר עם רופא מומחה שעושה הניתוחים אלו ולאחר הבירור ושאלות ותשובות נתברר שכשעושה הניתוח הוא עושה נקב בקבה וחותר הכרס באופן שבלי ספק ע"פ ש"ע הוא סריפה כמבואר בש"ע (יו"ד סי' מ"ח קיבה שנקבה סריפה והוא משנה פא"ס חולין מ"ב ע"א), וכרס הפנימי שניקב בכ"ש סריפה, ונחלקו איוהו כרס הפנימי. ואם חלב סהור סותם הרי זה כשר. והנה כל השבוע הרבנים והמשגיחים חפשו דרך להנעשה למפרע ושאלו ה' ששים שלא היו רק מיעוט בהמות עם הניתוח הזה וכיוצא בזה התיירים שגם מזה נדבר עוד (ובאמת כי לא דברו כלל שיש עוד לערך עשרה מיני ניתוחים שעושים לבהמות בפארעם שרובם ג"כ מטריפין את הבהמה ופלא שלא דברו מזה דא"כ יש הרבה יותר בהמות סריפות וכיוצא מזה ומזה עוד נדבר) אבל על להבא כ"ע מודה דאסור לשתות החלב.

אבל ראיתי בעתון (אלגעמיינער זשורנאל) בשבוע העברה תשובה מאת הרב סענדלער שבאמת לולי ראיתי לא האמנתי ואיני מאמין שרב בישראל יכתוב כן ואם אמת שכן כתב או כל הפסקים שלו צריכים בדיקה ועכ"פ אין לסמוך על פסק כזה כלל וכלל לא.

והנה זה לשונו של הרב הנ"ל

ולכן יש להתיר החלב מכמה טעמים

(א) שמא אין זה נקב המסריף שאין זה בכרס הפנימי כשדוקר בין הצלעות.

(ב) אפילו אם הוא נקב המסריף הרי ודאי נסתם הנקב בחלב או בבשר דאל"כ היתה מתה מדלקת בחלל הגוף.

(ג) יש להתיר מהטעם שכתב מ"ה באגרות משה יו"ד א סי' כ' דאין לחוש לכולם דכל דפריש מרובא פריש.

ואבא על סדר הנ"ל (א) הנה על מה שכתב שמא אין זה נקב המסריף וכו' (תשובה) כבר הבאתי שנתברר ע"י הרופא המומחה שכן דוקרין הקבה וגם חותכין הכרס התחתון ועכ"פ לגבי ספק סריפה הוה מדאורייתא והקיבה ודאי נקב הרי יש כאן ודאי דאורייתא בקבה וספק דאורייתא בכרס.

(ב) ומ"ש אפילו אם הוא נקב המסריף וכו'

(תשובה) אין זה אמת ומעולם לא שמענו דבר כזה שאם יבא אדם וידקור מחס או יתד או קוץ בבהמה או יחתוך בסכין ויעשה נקב בבני מעים או בהמסא או בכרס או בכל הרין של נקובה שהוא במשהוא (אחד משמנה מיני סריפות מהלכה למשה מסיני) שכשר והטעם שהרי הבהמה לא מתה, וזה היפוך תורתנו הקדושה. (ומיהו גם זה אמת שמה שכתב שוראי נסתם שחלב ובשר סותם, פשוט שמה שחלב או בשר סותם היינו כשהחלב או הבשר דבוק שם מתולדה כמבואר ברא"ש (חולין מ"ט ע"ב) אמר רב חלב סהור סותם פי' חלב הדבוק לאחר מן האיברים וניקב אותו אבר חלב הגדול עליו סותמו משום דמיהדק, (פי' לפירוש דכיון שיש עוד חלב שלא נקב והוא סותם הנקב מקרי שעדיין לא ניקב) וכ"פ הרמ"א יו"ד סי' מ"ה ס"א וז"ל "ואינו סותם אלא באותו אבר שהשומן דבוק בו בתולדתו" ועיין ס"ז וש"ך שם סק"ד ובצבי לצדיק שם אבל כאן שאין לנו שום חלב ובשר בתולדה ואדרבה הרי הוא עושה נקב אפילו לו גימא שאח"כ יסתום לא מהני אבל בכלל הם דברי נביאות או בורות לומר שכיון שהבהמה חיה ודאי נסתם הנקב.

(ג) ומ"ש יש להתיר מטעם מש"כ הגר"מ פ זצלה"ה וכו'

(תשובה) באמת כי או שטעה או לא עיין או במוזר דבר לתלות באותו זקן הוראה רשכבה"ג מה שלא אמר מעולם. והגאון מוהר"מ פ זצלה"ה כתב שם מפורש היפוך דבריו והענין שם בשואל ששאל היאך נאכל בשר בכל המדינה שמא בהמה זו סריפה היתה ע"י ניתוח וע"ז כתב הגר"מ פ שכל דפריש מרובא פריש היינו מרוב המדינה, אבל הוסיף שם הגר"מ פ זצלה"ה וכתב וז"ל.

"דק אם ידוע שאצל פארמער זה שמגדל בהמות יש בהמה כזו שדקרו הכרס ואינו מכירה עתה יש לאסור לילך לשם לקנות אף ע"י ניכבשינהו ואפילו פירש

ממילא כשיטת הרא"ש, (שבסוד ושכן סובר הש"ך בס"ק ל"ו דאוסר אפילו בפירוש ממילא אחר שנודע שנתערב שם טריפה) ואם אומר הפארמער העכו"ם שמכירה כלומר הבהמה הטריפה שנתערבה, אם הוא מסל"ת נאמן דבאיסור דרבנן נאמן מסל"ת, ואם אינו באופן מסל"ת אם כל הידיעה שהיתה בהמה כזו בעדר הוא ע"י שהוא אומר זה נאמן אך אם ידוע שלא על פיו שיש שם בפארעם בהמה שנדקרה בכרס הרי אסור לקנות משם בהמה אפילו לשחטה ולאכול הימנה בשר ע"ש.

הרי כתב מפורש מרן זצוק"ל היפוך ממה שכתב חתנו בשמו ולמרנו מרבריו ג' דברים (א) שהרי הוא כותב בפירוש שכל שנודע שיש בהמה טריפה בפארעם לא מהני טענת פריש מרובא פריש ואפי' ניכבשונוהו דנייד לא מהני ואפילו ממילא פריש לא מהני, (ב) מבואר עוד בדברי מרן זצ"ל שבהמה שדקרו את הכרס שלה הרי היא טריפה וכ"ש הבהמות שאנו מרברים מהם שדקרו הקרס ונקבו הקבה שהוא טריפה ולא כמו שחתנו אומר שהוא כשרה, (ג) וגם הוסיף שאם גרע שיש שם בהמה טריפה ונודע לנו בלי שאמר הפארמער העכו"ם אף אינו מהימן לומר איזה בהמה היא ואסורין כל הבהמות בפארעם הזה וא"כ אדרבה עלתה חומרא גדולה מרברי הגרמ"פ זצ"ל שהפארמער שיש להם בהמות שעשו ניתוח בכרס ובקבה או בשאר מיני ניתוח וטריפה ונתערבו בין בהמות אחרות נאסר כל הפארעם כילו ואין ליקח משם בהמות לשחיטה וגם לא החלב מהם כי העכו"ם אינו מהימן להכירן, וא"כ אדרבה מה שהביא דברי הגאון רמ"פ הרי הביא הלכה מפורשת שבפארעם שיש שם בהמה שדקרו אותה ועשו לה ניתוח הרי החלב אסור ואין להוסיף על זה. (ולדין צ"ע אי מקרי שנודע לנו בלי ידעתו א"כ לא מהימן אפי' להכיר הבהמות הטריפות אם לא מטעם שצריך לציין ולשלוח להממשלה פרטי הבהמות כאלו שעברו ניתוח, ועיין מנחת יצחק ח"ד שאוסר בכה"ג, ומי לא יחוש לפסק הגאונים הצדיקים הקדושים ו"ל.

והנה כל מה שכתבנו הוא רק בשביל הניתוח הנ"ל המדובר אבל כפי מה שאמרנו נתברר שיש עוד מיני ניתוחים שעושים לבהמות ויש עוד מיעוט משאר ניתוחים שצריך להתחשב גם עם הניתוחים האלו, שגם יש טריפות ואולי אם נצרף גם טריפות אלו וגם מה שנתנים זריקות ואנטי ביאסיקא ועוד רפואות לבהמות יהי' טריפות יותר ויותר וצריך לחוש לכל זה ולהזהיר המשגיחים, ולא כמו שראיתי מקילים בזה כל אחד וכל המרבה בקולות הרי זה מסובח בסבוכים וכן ראיתי באחר מהקול קורא שכתב שדנו על ניתוח הבהמות ויצא להיתר שזה מעולם לא הי' ולא דנו להתיר הנתוח, ועוד כיוצא בזה כל אחד במודעות השם יצילנו אמן.

ועתה ירא הקהל וישפוט על ההיתר הזה שעל זה סומך לכלל ישראל לשתות חלב מבהמות טריפות, ומאחורי הפרגוד שמעתי שאחיו של הרב סענדלער הוא איזה בעל הבית בעיני הכשרות של מאכלי חלב.

בברכת כוח"ס לכל ישראל,

הק' שלום יודא גראס

אבדק"ק האלמין

אם יש לחוש למה שהרופאים מצויים להשתמש ברפואה לדקור בין הצלעות כסלו תשי"ב.

מע"כ ידידי ר' אלימלך הכהן שווארץ שליט"א
לקצנעס סיטי.

בדבר הבהמות שהרופאים דוקרים בין הצלעות
להוציא רוח לרפאותם הם ספק טרפות
כדין ניקב הכרס במקום הצלעות שהוא פלוגתא
דאמוראי בגמ' וגם מחלוקת בין הראשונים ואוליגן
לחומרא. ולחוש לניקב גם במקום אחר כדין מחס
בחלל הגוף אין לחוש כ"כ ברופא אומן ואף אם
נחוש ג"כ הוא רק ספק טרפה.

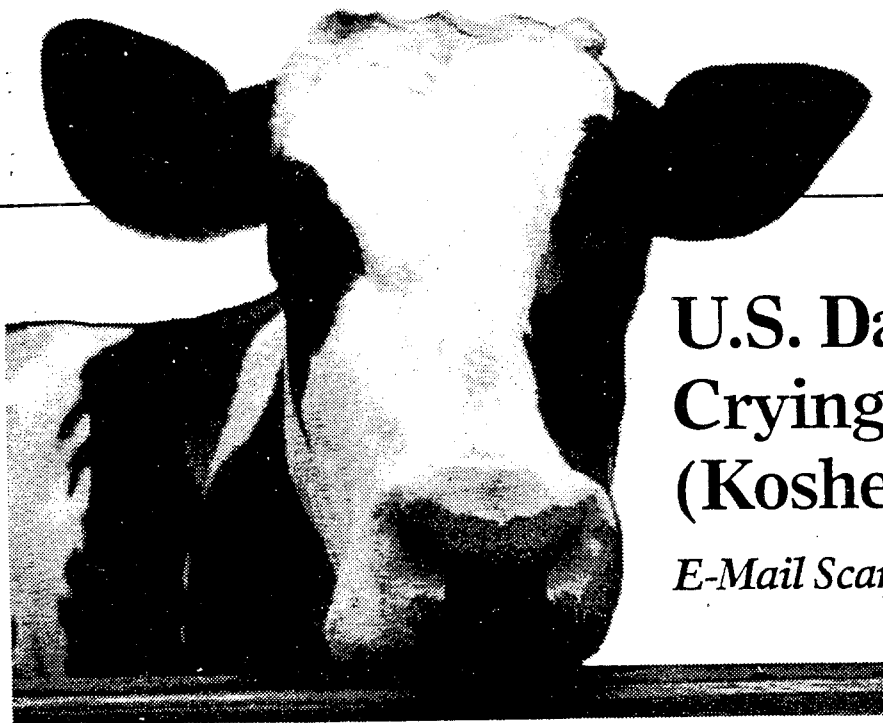
אבל מה ששואל מע"כ איך אנו אוכלים בשר
מחמת שישמע שהרופאים מצויים להשתמש ברפואה
זו וא"כ יש לחוש שאירע זה אצל כל מגדל בהמות
שמהם קונים לשחיטה. הנה פשוט שאין לחוש לכלום
דכל דפריש מרובא פריש ולדעת ר"ת בתוס' זכחים
דף ע' וסנהדרין דף פ' לא גזרו להדיט שמא יקח
מן הקבוע ומותר בדרוסה שנתערבה באחרות ע"י
דניכבשינהו בידים דניידן עי"ש וכ"פ הטור יו"ד בס"ס
ט"ז וס"ס נ"ז. אך אף להחולקים שאוסרים גם להדיט
מצד גזרה שמא יקח מן הקבוע וכדפסק כן גם הטור
בס"י ק"י וכן בש"ע שם סעי' ו' מ"מ הא בפירש
ממילא ישרי. ומה שהביא העכ"ם למכור וכן מה

שהלכו לשם העכ"ם וקנו הוא כפירש ממילא ואפי'
לשיטת הרא"ש שבטור ומשמע שכן סובר הש"ך
בס"ק ל"ו דאוסר אפילו בפירש ממילא הוא רק
אחר שנודע שנתערב שם טרפה שהוא רק בידוע
ודאי שהיה שם טרפה ואין מכירין אותה אבל מה
שפירש קודם שנודע התערובות הא מותר מטעם
שלא אשכחן הך גזרה אלא היכא שכבר עומדים
בחזקת איסור ולא כשלקח כשהיו כולן בחזקת היתר
אף שאח"כ נודע שנתערב כדכתב הש"ך בס"ק ל"ג.
וזה ברור שאף אם משתמשים הרופאים ברפואה זו
לדקור בכרס הו"ו כל הבהמות בחזקת כשרות כ"ז
שלא ידוע. ולכן כל הבהמות שלקחו משם אף שנודע
אח"כ שהיתה שם בהמה כזו אין לאסור אף להרא"ש.

ורק אם ידוע שאצל פארמער זה שמגדל בהמות
יש בהמה כזו שדקרו הכרס ואינו מכירה עתה יש
לאסור לילך לשם לקנות אף ע"י ניכבשינהו ואפילו
פירש ממילא כשיטת הרא"ש. ואם אומר הפארמער
העכ"ם שמכירה אם הוא מסל"ת נאמן דבאיסור
דרבנן נאמן מסל"ת ואם אינו באופן מסל"ת אט
כל הידיעה שהיתה בהמה כזו הוא ע"י שהוא אמר
זה נאמן אך אם ידוע שלא על פיו אינו נאמן.
אבל זה הוא דבר שלא שכיח כמדינתנו שיהיה
בשביל זה ספק על הבשר שאנו אוכלים ממה שנשחטו
בבתי המטבחים ואין לחוש כלל.

ידידו.

משה פיינשטיין

U.S. Dairy Farmers Crying Over Spilt (Kosher) Milk

E-Mail Scare Triggers Udder Chaos

By **BINYAMIN JOLKOVSKY**
SPECIAL CORRESPONDENT

NEW YORK — Dairy farmers across America this week are crying over spilt milk. Or, rather, spoiled milk.

It seems someone commandeered the Internet earlier this month to alert subscribers that something wasn't kosher in the dairy world — namely, the milk. Cows unable to answer to a Higher Authority were

being used nonetheless, they said, to produce milk distributed under kosher labeling. The warning triggered a stampede of frum consumers fleeing from what they took to be tainted dairy products.

Rumors on the Internet

For more than a week, about 150,000 Jews throughout America and Canada abstained from eating or drinking dairy products, according to one expert in the kosher food industry, Menachem Lubinsky, leaving thousands of gallons of milk to spoil on supermarket shelves and kosher dairy restaurants starving for customers. Ahava Dairy of Brooklyn says some 500,000 customers stopped purchasing its New Square

dairy products.

Total losses to the industry were impossible to estimate, said Mr. Lubinsky, who is president of Integrated Marketing and Communications, but he noted that Americans and Canadians spend some \$1.35 billion on kosher dairy products each year; some Jews are still refusing to consume milk products. Meanwhile, the speed with which the warning — which some in the Jewish community say was dispatched inappropriately — gripped the observant world was startling.

“Rumors can spread 1,000 times faster through an e-mail list or an Internet news group,” explains Rabbi Yaakov Menken, who is the director of Project Genesis, a Jewish on-line educational service. “One person has the ability to inform a

Please turn to Page 4

Farmers Cry Over Spilt Milk

Continued from Page 1

potentially infinite amount of total strangers in different communities and countries around the world."

Rabbi Menken adds that users "from small, out of the way communities from Phoenix to Peoria" rely on information from co-religionists in large cities like Los Angeles and New York. "There is essentially no way of telling if a story is accurate."

Experts agree there was some truth to the admonition. According to Rabbi Yehuda Shain, the publisher of a kosher-industry watchdog publication, the B'nei Torah Kosher Newsletter, a group of 15 to 20 rabbinical candidates from Monsey, N.Y., who went to a farm to study how cows are raised, realized that many of

the animals may not be kosher. Cows' abomasa, or fourth stomachs, the students were told, are often punctured during routine medical operations, Rabbi Shain said. To be considered kosher, all of an animal's vital body parts must be without defect.

The rabbi said the students were embarrassed to confront the rabbinic heads of kosher-supervision agencies directly and question their competency. Instead, he said, the students reasoned that by creating a public outcry, the rabbinical authorities would be forced to act. Quietly, they began to issue warnings — first by word of mouth, then via fax machines. Ultimately, their words of caution wound up on the Internet, and within hours, observant Jewish communities spanning the globe were abuzz with the students' discovery. The exact identities of those who first spread the message were not made known.

Authorities have since sanctioned milk and other dairy products. During a conference call last week, a number of large kosher-supervision agencies — the OU, the Chof-K, the Star-K, the OK and others — gave a green light to use the products. Their decision followed an investigation that relied on advice from experts in the field of bovine anatomy and directors of veterinary agencies from several states.

None of the kosher agencies would elaborate on the basis for their decision. According to one source involved in the investigation, the students' discovery raised valid questions, but the medical procedure does not always render the animals non-kosher; for one thing, they said, the percentage of cows that do become non-kosher is small enough, according to the finding, to be considered insignificant. A full-length report discussing the matter, the source said, will be issued soon by Rabbi Yisrael Belsky, a *halachic* adviser to the OU. Other, smaller agencies are still investigating the matter, and several milk companies have since purchased new cows that have not had abomasum surgery.

Meanwhile, rabbinic administrators of the various kosher-supervising agencies say the rabbinical students' attempt to show respect was misplaced. "Contrary to what they intended, those involved in the scare did more damage than good," the administrator of the Star-K Kosher Supervision Service, Rabbi Dr. Avraham Pollak, whose group's phones during the week were "ringing non-stop," told the Forward. "They should not have taken the matter into their own hands, thereby creating mass hysteria."

בית הכנסת קהילת מאנסי
COMMUNITY SYNAGOGUE OF MONSEY
CLOVERDALE LANE • MONSEY, N.Y. 10952

DR MOSHE D. TENDLER
RAV

17

STUDY 4 CLOVERDALE LANE
MONSEY, N.Y. 10952
TEL 914-356-7456

(ד) וְעַל־אֵין צוֹרֵךְ לִכְתּוֹב בְּהַרְבֵּהּ בְּהַרְבֵּהּ הַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה לֵב חוֹשֶׁשׁ שֶׁהַחֹמֶשׁ חִיב
שֶׁהָרִבּוּי הַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה לֵב חוֹשֶׁשׁ שֶׁהָרִבּוּי הַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה לֵב חוֹשֶׁשׁ
הַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה לֵב חוֹשֶׁשׁ שֶׁהָרִבּוּי הַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה לֵב חוֹשֶׁשׁ
וְהַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה לֵב חוֹשֶׁשׁ שֶׁהָרִבּוּי הַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה לֵב חוֹשֶׁשׁ
מִתְּחִלָּה יֵשׁ אֵין צוֹרֵךְ לִכְתּוֹב בְּהַרְבֵּהּ בְּהַרְבֵּהּ הַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה
לֵב חוֹשֶׁשׁ שֶׁהָרִבּוּי הַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה לֵב חוֹשֶׁשׁ שֶׁהָרִבּוּי הַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה לֵב חוֹשֶׁשׁ

וְכֵן יֵשׁ לְהַחֲזִיר הַחֹמֶשׁ מִכֹּהֵן טַעֲמִים:
(א) שֶׁאֵין צוֹרֵךְ לִכְתּוֹב בְּהַרְבֵּהּ בְּהַרְבֵּהּ הַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה לֵב חוֹשֶׁשׁ
(ב) אֵין צוֹרֵךְ לִכְתּוֹב בְּהַרְבֵּהּ בְּהַרְבֵּהּ הַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה לֵב חוֹשֶׁשׁ
(ג) יֵשׁ לְהַחֲזִיר הַחֹמֶשׁ מִכֹּהֵן טַעֲמִים:
(ד) שֶׁאֵין צוֹרֵךְ לִכְתּוֹב בְּהַרְבֵּהּ בְּהַרְבֵּהּ הַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה לֵב חוֹשֶׁשׁ
(ה) אֵין צוֹרֵךְ לִכְתּוֹב בְּהַרְבֵּהּ בְּהַרְבֵּהּ הַחֹמֶשׁ הַנִּמְנָה לֵב חוֹשֶׁשׁ

לְהַחֲזִיר הַחֹמֶשׁ מִכֹּהֵן טַעֲמִים:
וְכֵן יֵשׁ לְהַחֲזִיר הַחֹמֶשׁ מִכֹּהֵן טַעֲמִים:
יֵשׁ לְהַחֲזִיר הַחֹמֶשׁ מִכֹּהֵן טַעֲמִים:
לְהַחֲזִיר הַחֹמֶשׁ מִכֹּהֵן טַעֲמִים:
יֵשׁ לְהַחֲזִיר הַחֹמֶשׁ מִכֹּהֵן טַעֲמִים:
לְהַחֲזִיר הַחֹמֶשׁ מִכֹּהֵן טַעֲמִים:

מִשֶּׁכּוֹן בְּרַב טַעֲמִים
שֶׁכֵּן יֵשׁ אֵין צוֹרֵךְ לִכְתּוֹב

בשובע שעבר, קרה שוב דבר שכזה. נודע על מכשול גדול בענין החלב, נודע כי במשך תקופה ארוכה האכילו את הצבוע מוצרים שנעשו מחלב שנחלב מפרות שהינן טריפה על פי הלכה, ובזאת ראו אין שכל כך מהר החליטו להחזיר את המוצרים, למרות שאין כל ספק כי נקלעו לתסבוכת הלכתית קשה. הללו התירו לא מפני שלכתחילה זה כשר, אלא חיפשו החזירים ביניהם חלשים ורחוקים, ועל סמך זה החזירו.

וכאן נשאלת השאלה, מי הם אלו אשר התירו? האם מדובר ברבנים שאין להם נגיעה כלל למצבם הפיננסי של אותם המפעלים? האם מדובר ברבנים שלהם אישית אין כל טובת הנאה או הכנסה קבועה מאותן העסקים? מי שיתבונן מי הם שישבו ליד שולחן ההכרעה, ימצא כי רוב רובם, הינם בעלי מכשירים, המתפרנסים מן המפעלים הללו.

וכאן נשאלת השאלה, האם מותר לאלו להכריע בנושאים כאלו? ואם כן האם הם נקיים מכל נגיעה שהיא? האם הכרעתם היא שקולה ואינם לוקחים בחשבון גם פרטים שאסור לבעל מכשיר לקחת בחשבון? לא אדחיק לכת אם אקבע, כי בלתי אפשרי, שמי שמקבל כסף מאותם המפעלים המייצרים תוצרת חלבית, שלא יהיה נוגע במניעה כלשהי המציאות היא, כי אלו חיפשו חיות, ולא שהם שברו את הראש וביקשו להיות שקולים. החיפן, הם הפכו עולמות, ועשו הכל, בכדי למצוא חיות ולחזיל את בעלי המפעלים שלא יפסידו.

לו היו עושים זאת כאלו שאין להם טובת הנאה מכן, ורק ההלכה היתה עומדת לנגד עיניהם, יכולנו לקבל את החיות. אן, כשבעלי המכשירים, אלו המתפרנסים מאותן המוצרים, ואשר חלק נכבד מן ההכנסות נותר בניהם, הם אלו המכריעים בענין החיות, הרי שאין כל עוד לחיות שכזה, מדובר בהיות שכל כולו עטוף בנגיעות צדדיות. למדנו כי השוחד יעזור עיני חכמים, ולמרות שאותם הרבנים מחושים בתאריים גדולים, הרי שעל כד לימדנו הפסוק, כי אמילו "חכמים" אינם יכולים להציל מכל סוג של שוחד, ואין שוחד גדול מאינטרס כלכלי. חיים שאלוזון

מי הם המכריעים?

בעלי המכשירים הנוגעים בדבר, כשלחלקם העניין נוגע לכיסם, הם המחליטים אם להחזיר או לאסור ואין מי שקם לזעוק על כי החתול שומר על החלב!

חדל לימדנו כלל גדול, שכאשר מדובר בנוגע בדבר, הוא חשוד כי הכרעתו אינה הכרעה אמיתית ללא נגיעות. נדיר וקשה למצוא את מי אשר הדבר נוגע לו, שישקול בשיקול דעת נקיה מכל סממנים צדדיים וללא נטיות אישיות.

דבר נוגע בעיני כספים ופוליטיים, אך לא פחות בעיני כשרות. בעבר, הכשרות והמסחר היו תחתי דסתר, אך בעשרות השנים האחרונות. הפך הכשרות לסעק מסחרי. המכניס מליונים רבים לבעלי המכשירים. אין זה סוד, כי הארגונים העוסקים בכשרות גורפים הון עתק והינם מן הארגונים העשירים ביותר.

כך גם בעלי המכשירים, תשלום ההשגחה הוא שיקול מכריע, ואין זה סוד כי לחלקם, התשלום הוא גם על פי דיווחים, וכאשר אלו גבוהים יותר, ממילא יש לבעל המכשיר הכנסה גדולה יותר.

בנוסף לכך, כל נשכת, כי קיימת תחרות פרועה בין רבנים, כל אחד מהם רוצה ונאבק בכדי להשתלט על מפעל זה או אחר. כל השתלטות כזו פירושה עוצמה כח וכסף, ולבעלי המכשירים עניין לסייע לאותם בעלי המפעלים שהעסק שלהם יצליח וכי לא יפסידו.

וכן, מצאנו בהרבה מקרים, כיצד בעלי המכשירים נאבקים נגד כל מי שמוצא איזה ערעור על הכשרות. בכמה משערוריות הכשרות בענין הבשר. בעלי המכשירים במקום לבדוק ולהתייחס לנושא לגופן, הפכו פקלטיטיות של בעלי העסקים. והסיבה לכך, מפני שההכנסה מן הבשר לבעלי המכשירים היא גדולה, ואינם רוצים לוותר עליה.

לסניף לחתיר במקום חפסד מרובה לחסותורים, ואציע
אות לפני חרובים שיענו בזה.

ותם דטרופות חמה אחוז קטן ויש כמה פעמים
רוב נודם ומין במינו מר"ח בטל ברוב, אבל מדובר
בענין גם במין במינו ששים ולכא.

אמנם יש שהיו רוצים לחקל משום שעדיין לא
נחבר בדיקן אופן עשיית הניתוח ויש צד לומר שלא
נטרפות בזה, אבל כנראה שזה רק ספק מטרון ידיעה
ואינו נחשב לספק, - ובר מן דין נודע לנו כעת
שתחתית הוא באופן שעשה בדואי טריפה בלי שום
ספק.

ותכם אחד טען דגם דבלאו שאלתיו הלא ידוע
שיש תמיד בכל עדר כמה אחוזים טריפה ודא, כמו
שאנו רואים בשעה ששוחטין בהמות ואין ששים נדם
ואין שותים את החלב בכלל.

אמנם התשובה הוא דמאחר דאין אני יודעין
איוזה הוא הטריפה וחולקין בזה בתר רוב ע"כ החלב
של כל הבהמות מותרות לכתחילה ולא שייך לאסורן
כל זמן שלא נודע טריפות בהם, משא"כ בנר"ד חלא
הבהמות טריפות ידועים ומצוינים בשמם ואסורין
וכל חלב שלהן אסור וכשתערב אסור עד ששים
ולכא.

ועל העתיד עשו תיקון בכל המחלבות הכשרים,
שתפידו והוציאו את כל הבהמות הטריפות, וכן
מהיום והלאה מקוים להשיגה על זה שלא ימצאו
בהמות טריפות בתוך העדר, ונגם מיעוט קטן לא
ימצא בהם שלא להכנס בשאלה של מוטל אסור
לכתחילה.

חקי שלמה הכתר גראט
דומ"ץ דק"ק מחזיקי חרות דחסידי בעלזא

HAMACHINE HACHAREIDI / AUGUST 18, '94

בס"ד

מידע קצר בענין שאלת החלב

על דבר השערורי בענין חלב שצא קלא דלא
פסיק דאין לשתותו ודברים שואלים לדעת מה זה ועל
מה זה, חשבנו ודדאי לעלות על הכתב סיפור חזברים
במילין קצרות לדעת את הציבור מה מתרחש.

בימים אלו נודע לרובים שבכל עדר של בהמות
נמצאות כמה בהמות חולות ונפחות וצריכים לעשות
לחן ניתוח על הקיבה, וכמיי"כ יש מחלות אחרות אשר
צריכות ג"כ ניתוח על איברים אחרים, וכל בהמה
העוברת ניתוח הרי בשעת הניתוח חמה טריפה, וחלב
של בהמה טריפה אסור מח"ש.

ותגם דאח"כ חמה מתרפאים ובראים כשאר
בהמות, מיי"מ הרי קנימ"ל דבהמה שהייתה טריפה חנם
שמתרפאה ויכולת להיות עכ"ז עדיין עומדת בטריפותה
ואסורה לאכלה ולקלון חרמבי"ס פ"י מהלי שחיטה
היינו ר"ל וכן אלו שמתו ואמרו שהן טריפה אע"פ
שריאה בדרכי הרפואה שבידינו שמקצתן אינן ממותין
ואפשר שתח"י מהן אין לך אלא מה שמתו חכמים
שנאמר עפ"י חתורה אשר יורוך עכ"ל, וע"י נמי בבי"ח
יור"ד רש סי' מ"ח.

ומה שתתירו בכמה טריפות משום דחדרא בריא,
חיינו בדבר שתעידו חז"ל דחדרא בריא מעצמו הרי זה
סימן שמעולם לא היה טריפה, משא"כ כשכבר היה
טריפה אינו חוזר לכשרותו, ע"י נשפ"ת אבני נזר יור"ד
סי' כ"ה כ"ח.

ואמנם עדיין יש למצוא סברא לחתורא,
עפ"י מש"כ בשמ"ת לזאת דשא סי' קכ"ז שהאר"י בענין
טריפה חורה לכשרותה, והעלה דוחלקין בענין
הראשונים, חר"ן והרא"ש ס"ל דאותן טריפות
חמבוארים בש"ס דחדרא בריא, חיינו דאיגלאי מלתי
למפרע שלא היה טריפה מעולם, אבל חתום הרא"ש
והרמב"ן ס"ל שמתחילה הייתה טריפה ולשמעלית
ארכה חדא ומתכשרא, ודעת המחש"ל דראה
כדעת זו, וכן מורה פשוט לשון חש"ס, ותגם שאין
בנו מי שיכריע עכ"פ מידי ספיקא לא נפקא וכו' עכ"ל
עיי"ש, - ולפי"ז ח"ה בניתוח כל שנתרפא לגמרי
כמקדם יש סברא לחתיר חגם שהיה טריפה, ויועיל

KHAL ADATH
JES-HURUN

11 Eilat P.M.
August 26, 1994

RAV ZACHARIAH DELLEY
100 E. 10TH ST.
NEW YORK, NY 10003

ANNOUNCEMENT BY THE RABBINATE

All milk and cheese products under our supervision may be used.

The concern expressed in our Announcement of August 16 regarding other milk and milk products has been clarified and resolved. Those products which carry a reliable hechsher are acceptable and may be used as before.

RABBINATE OF KHAL ADATH JES-HURUN

Zachariah Delley

Rav Zachariah Delley

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

ADDITIONAL RABBANIM
AND RABBI'S
OF THE RABBINATE

התאחדות הרבנים דארצות הברית וקנדה

CENTRAL RABBINICAL CONGRESS OF THE U.S.A. AND CANADA
45 Division Avenue Brooklyn, N.Y. 11211 Tel (718) 364-4765 Fax (718) 486-5574

תשנ"ד

מודעה נחוצה אודות החלב ומוצרי חלב ישראל

בישיבה דחופה של חברי הרבנים הנאונים הצדיקים שליט"א שהתקיימה בלשכתנו היום ד' לס' תצא"ו דוד אלוף שנת תשנ"ד לפיק' אודות השאלה שנתהוות על החלב ומוצרי חלב בנ"ל אותן הפרות שעברו ניתוח וכי.

אחרי עיון לבסוף ראש בכירי המציאות לכל פרטי ומשא ומתן דיון ארוך בהלכה, יצאה ההחלטה מחברי הרבנים הנאונים שליט"א שהחלב ומוצרי חלב ישראל הנעשים בהשגחת רבנים מוכהקים שליט"א - המה כשרים ומותר לכ"א להשתמש בהם.

התאחדות הרבנים דארצות הברית וקנדה

Last week, observant Jews across America became concerned about the Kashrus of milk and dairy products due to a procedure performed on milk-producing cows.

The halachic complexities involved are beyond the scope of a newspaper article.

In order to help clarify the issues for our readers, we are presenting the public statements of the various kashrus agencies involved.

In all matters of Halacha a competent Halachic authority should be consulted.

Orthodox Union

235 SEVENTH AVENUE - NEW YORK, NY 10001 - TEL: 212-462-4000

KASHRUTH DIVISION

August 18, 1994

TO WHOM IT MAY CONCERN:

A small percentage of cows develop a condition called "displaced abomasum" which results from the abomasum, or fourth stomach (kriah) of the cow experiencing a drastic increase in volatile, free fatty acid, filling it with gas which if not treated, is displaced within the cow and may result in the death of the cow. The treatment of this condition is a surgical procedure which anchors the abomasum into its appropriate place.

During the past few days an issue has arisen relating to the kashruth of the milk supply in America, because there was a concern that this procedure results in a punctured kriah, rendering the cow a treifah, and the halacha is that the milk of a treifah is not kosher.

The OU has investigated this issue carefully, and has consulted with experts in bovine anatomy and the heads of veterinary departments of several states, as well as with halachic experts. We have concluded that the procedure does not render the animal a treifah, and the milk supply remains unaffected and can be considered kosher without question. In fact, this issue, is not new, and has been dealt with similarly by Poskim in the past. A full tashva (responsa) will be issued shortly by the OU setting forth the halachic basis for its ruling.

Avraham Genshaft
Rabbi Avraham Genshaft
Rabbinic Administrator

STAR-K KOSHER CERTIFICATION
ORTHODOX JEWISH COUNCIL VAAD HAKASHRUS

11 Warren Road / Baltimore, Maryland 21206-2216 / (410) 644-4110 / FAX: (410) 622-3790

TO WHOM IT MAY CONCERN:

אולי תשנ"ד

August 17, 1994

To Members of the Baltimore Jewish Community:

In regard to the question that has arisen concerning the Kashrus of milk, we wish to inform the public that the Vaad Hakashrus, based on information available to them, has determined that all milk, milk products, and products containing milk ingredients may be used according to the הלכה.

Avrom Pollak

Avrom Pollak
President

Orthodox Union

333 SEVENTH AVENUE • NEW YORK, NY 10001 • (212) 665-1100

UNION OF
ORTHODOX
JEWISH
CONGREGATIONS
OF AMERICA
1914
FUND
ORTHODOX
UNION

NYC

KASHRUTH DIVISION

President:
SHELDON RUDOFF
Chairman:
ARON BERMAN
Vice Chairman:
DAVID FUND

Rabbinic Administrator:
RABBI MENACHEM GENACK

HANAN ALEXANDER S. ROSENBERG
Rabbinic Administrator (1980-1972)

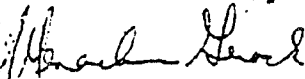
August 18, 1994

To Whom It May Concern:

A small percentage of cows develop a condition called "displaced abomasum" which results from the abomasum, or fourth stomach (kevah) of the cow experiencing a drastic increase in volatile, free fatty acid, filling it with gas which if not treated, is displaced within the cow and may result in the death of the cow. The treatment of this condition is a surgical procedure which anchors the abomasum into its appropriate place.

During the past few days an issue has arisen relating to the kashruth of the milk supply in America, because there was a concern that this procedure results in a punctured kevah, rendering the cow a treifah, and the halacha is that the milk of a treifah is not kosher.

The OU has investigated this issue carefully, and has consulted with experts in bovine anatomy and the heads of veterinary departments of several states, as well as with halachic experts. We have concluded that the procedure does not render the animal a treifa, and the milk supply remains unaffected and can be considered kosher without question. In fact, this issue, is not new, and has been dealt with similarly by Poskim in the past. A full teshuva (response) will be issued shortly by the OU setting forth the halachic basis for its ruling.

Rabbi Menachem Genack
Rabbinic Administrator

בקהילות החרדיות

בורו פארק, פלטבוש, קראון הייטס, וויליאמסבורג, מאנסי

בורו פארק לובשת חג לקראת חתונת הנינה של האדמו"ר מבאבוב

אין זו החתונה הראשונה של נכדים ונינים שיש ביה לאדמו"ר מבאבוב, אך חתונה זו היא מיוחדת במינה, מרובר מבדתו של בן האדמו"ר הרב הצדיק רבי נפתלי הלברשטאם. אלפי חסידים מכל רחבי העולם הגיעו השבוע לבורו פארק להשתתף ביום רביעי בחתונה הגדולה. כשהגיעו האדמו"ר את אחר השולחנות הגדולים והמיוחדים לכבוד ה"שבע ברכות".

הסכם בין ליובאוויטש והשחורים בקראון הייטס

למרות שביום חמישי הם חרבו, יכולו לראות על פניהם של חסידיו חביר כי אינם מרוצים לגמרי. הם לא יכולו להשיג יותר מזה, כי השתוריים לא הסכימו בשום אופן לזכות את הפסטיק וואל שלהם היוצא בראש השנה ואשר ישבש את הגל לרבים מן החסידים. לאחר כמה שבועות של מאבק, הצליחו בשבוע שעבר בלשכת מפקד המשטרה להשיג הסכם, לפיו יקצרו

השחורים, לא יסאו נאפים, ויסימו את המצעד לא יותר משעה 6 בערב, אך מה שברור כי כמפך היום תהיה שם ממונה גדולה, אלפי שחורים ית' יצבו כפתח בית הכנסת של חסידיו חביר ואין ספק כי זה יפריע.

חתונת כושים ביום ראשון בקראון הייטס!

התקשורת לא יודעה על חתונה

קהילת סאטמאר בארא פארק הכריזה מלחמה בדיין הרב יחזקאל ראטה וקוראת למתפללי בית מדרשו לעבור ולהתפלל בבית המדרש של סאטמאר רוב מתפללי בית מדרשו של הדיין הסאטמארי קבלו מכתב אישי שנשלח ממשדרי הקהילה, בה הם מסבירים כי בית מדרש זה הפך לריכוז למתנגדי האדמו"ר

מכתב מאוד מעיין קיבלו חברי קהילת סאטמאר השבוע בדואר. המכתב היה אישי, הם ראו לציין את שמו של כל חבר בראש המכתב, ובו הם פונים ומבקשים, כי לא יתפללו יותר בבית הכנסת של דיין חסיד סאטמאר הרב יחזקאל ראטה. כותבי המכתב הם חברי הקהילה מתפללי בית הכנסת הגדול של סאטמאר ברח' 53 בבורו פארק. הם מסבירים, כי ביה בית הכנסת שלהם גדול מספיק המסוגל להכיל את כולם, ואינם מבוינים מדוע מחפשים בתי כנסת אחרים, אך בעיקר הם מתקשים להבין, איך זה שחברי סאטמאר דורכים בבית הכנסת של הדיין הרב יחזקאל ראטה. הם מסבירים, כי בית כנסת זה הפך להיות מרכז למתנגדיו של האדמו"ר, וכי מאז שסגרו את בית הכנסת "תורה ותפלה" שהיה המרכז למתנגדיו של האדמו"ר סאטמאר עברו מתפללים אלו להתפלל בבית מדרשו של הרב ראטה, וכך הפך בית כנסת זה להיות המרכז הגדול בבורו פארק למתנגדי האדמו"ר.

יחד עם זאת הם מזכירים, כי הדיין יחזקאל ראטה התבטא לאחרונה בצורה מאוד נגד האדמו"ר, ובשל כך בלבד אסור להתפלל בבית כנסת זה. כותבי המכתב מבטיחים לכל מתפלל בבית כנסת זה, כי אם הם יעברו להתפלל בסאטמאר, יקבלו אותם באהבה והערצה, וכי ירגישו הרבה יותר טוב בבית הכנסת של סאטמאר מאשר בבית הכנסת של הדיין יחזקאל ראטה.

חסיד סאטמאר בבורו פארק פנו לצבור ובקשו כי לא יתפללו בבית מדרשו של הדיין יחזקאל ראטה, כי המקום הפך למרכז למתנגדיו של האדמו"ר! * מענדל הענדלער אינו רוצה לבקש מחילה מהדיין געציל בערקאוויטש לאחר שכינהו שקרן! * מושל ניו יורק ביקר ביום שני בסקוויטא! * בחורים ואברכים עסוקים בקריעת מכתבו של יודל גרובער שאינו מכשיר את החלב! * 170 אלף דולר קיבל נחמן בראך מחברת הביטוח עבור שכר עורכי הדין במסגרת המאבק על בית האדמו"ר! * אלפי חסידים באבוב משתתפים ביום רביעי בחתונת נינת האדמו"ר ונכדת הרב הצדיק רבי נפתלי הלברשטאם! * החסידים בקראון הייטס אינם מרוצים מן הסדר עם השחורים שיפריעו בראש השנה לצד 1770 * גרים שחורים התחתנו ביום ראשון בקראון הייטס! * ואחיו של הק' יעקב רונזבאום הגיע מאוסטרליה לנהל את המאבק המשפטי עם רוצחו של אחיו!

הילה, ואלו הראו לו את מוסדותיהם הספוארים.

קורעים את מכתבו של יודל גרובער!

מכצע מיוחד מנהלים בימים אלה גורמים אינטרנטים להוריד מקורות בתי הכנסת והמקוואות את מכתבו של מנהל "התאחדות הרבנים" יודל

שכו, ואכן כתבים וצלמים היו שם. מדובר במי שעל ההזמנה שלהם לא היו חתומים ההורים, וזו לכשעצמה כבר אמרה במי שמדובר. החתן הוא אחיופי, אך הכלה היא שחורה מקומית שלמני מספר שנים ביקשה להתגיר, מספרים כי מה שהשי' פיע עליה היו הפרעות של הכושים בחסידים לפני שלש שנים כעת שרצו את הב' יעקב רונזבאום הי"ד, ול' אחתונה היה מי שסירך בין השנים, והחתונה נערכה ביום ראשון בליווי אורושי. הקבלת פנים והחתונה היתה כאלה הישיבה.

אחיו של הק' יעקב רונזבאום הי"ד חזר לניו יורק להתמודד עם רוצחו של אחיו

לפני שלשה שבועות נודע כי משרד המשפטים הפורלי החליט להפסיד לדין את ר. נלסון רוצחו של הק' יעקב רונזבאום הי"ד. ככור, במשפט הקודם הוא הצליח לתמוך ולא הואשם, ואילו עתה מדובר במשפט פורלי ובאישומים אחרים, שאף הם תמורים, אם כי באשר לעניש השאלה היא כיצד יענישו אותו, אם זו תחשב לו על פי מים העבירה הר' שהוא לא יכול להיעניש ליותר מחמש שנות מאסר, אם אך הוא יעניש במבוגר במאסר ותחת שנות מאסר. בשבועות כי מעמידים אותו למש' פט, היה זה נצחון אישי לאחיו של הנצח שניהל מאבק זה כמה שנים שיעמידו אותו לדין. עתה, הוא מקוה כי הוא יצליח להרשיע את הרוצח, המשפט נקבע ל-8 בדצמבר (לפ' ספר).

מושל ניו יורק ביקר בסקוויטא

הבחירות מתקרבות, ומושל מדינת ניו יורק לא שוכח את ההרדים, לפני עשרה ימים הוא היה בסאטמאר, ואילו השבוע ביום שני הוא היה בסקוויטא, עיירה חרדית עצמאית השוכנת בספרנגט וואלי. המושל התפלל על ידי ראשי הק'

גרובער הכותב כי הוא הסיר את אחריותו מכשירות מוצרי החלב אף כאלו שהם בחתימת "התאחדות הרבנים", הוא אחראי רק למה שיצרו החלב מהשי' בעצם אף כשום אופן לא על מה שיצרו קודם לכן. מכתבו זה מהווה חניג על מה שקבעו רבני "התאחדות הרבנים" מכצע מיוחד שנעשה בימים האחרונים עזרת קצוזה של בחורים ואברכים בכל בתי הכנסת והמקוואות ודורגים שלא יסאו זכר מאותו מכתב המציק לכמה רבנים.

חברת הביטוח שילמה 170 אלף דולר לעורכי דינו של בראך במאבק על בית הרבנית

אחד המאבקים הקשים שהתנהל לאחרונה בסאטמאר היה בענין ביתו של האדמו"ר הקודם, האם זו שייכת לרבנית או לקהילה, והאם המכירה שמכרה הרבנית את הבנין להרב נחמן בראך האם זו הייתה כשרה. בית המשפט כזכור פסק לטובת סאטמאר, ובסאטמאר קיוו כי בראך יסאור רפוק, וכי יהיה עליו לשלם את ההוצאות הגדולות של שכר טרחה

צעקות והשמצות בבית הכנסת של חסידי סאטמאר במונרו בעקבות התק' פת מענדל הענדלער שכינה את הדיין הרב געציל בערקאוויטש כשקרן

הענדלער טען כי הוא בירר ומצא כי בערקאוויטש מעולם לא ביקר בחוות הפרות וכי היתיר את החלב מבלי שכלל ידע מה קורה שם, והוסיף כי אסור לקרוא בספר התורה שהיתה בה שאלה והדיין קבע כי היא כשרה

תופתעו, הסיפור הזה אינו קשור כלל במתנגדיו או בתומכיו של האדמו"ר מאטמאר. מדובר במאבק פנים סאטמארי בין אנשים שכולם הם מתסידיו ותומכיו של האדמו"ר. הקרקע הוא היחל' האם זו כשרה או אסורה למאכל. ליהודי כשם מענדל הענדלער נודע כי הדיין אמר כי הוא היה בחוות הפרות וגילה שהכל כשר, וכי מנהלי אותה חווה הודיעו כי הדיין הרב געציל בערקאוויטש מעולם לא היה שם, ולכן טען הענדלער כי הדיין הוא שקרן ואינו נאמן יותר.

בשבת בעת שקראו בחורה בחדר שני, קראו בספר תורה שלפני חצי שנה היתה בה שאלה, והדיין בערקאוויטש קבע שהיא כשרה, וכאן קם אחר בשם נחום פרידמאן והחל לזעוק, כי אסור לקרוא בספר זה, מאחר והדיין הזה אינו נאמן, ואין עוד לקבל את ההיתיר של הדיין על ספר תורה זה עד אשר לא יבדוק את הספר דין אחר.

במקום הפכה מהומה. אותו פרימאן התסכל על דבריו של הענדלער, ועל סמך זה חקף את הדיין. פנו להענדלער ותבעו ממנו כי הוא יבא לבקש את סליחת הדיין בערקאוויטש אך הוא לא הסכים בטענה, כי מה שירוע לו בענין החלב הוא אמת וריצ'.

השבוע היה שמח במונרו על רקע זה, לוחצים על הענדלער שיבקש את סליחתו של הדיין, אך הוא עומד בשלו בטענה כי הדיין הוא שקרן, ומדיין שכזה אין צורך לבקש מחילה.

פוליטיקה והלכה משמשים בערבוביה

גם בנושא זה של כשרות החלב שימשה הפוליטיקה חלק מרכזי, וחלק מן הרבנים קבעו עמדתם לא על פי הלכה, אך קואליציה מוזרה של מקילים ומחמירים הכשירה מוצרים שהם כשרים בדיעבד בלבד.

אגב, בארץ ישראל אין אה הבעיה
הזו, מאחר ופרה שמנתחים אותה, מר-
ציאים אותה מן הרפת ואין משתמשים

כאשר נודעו המרסטים, הבינו הכל, כי אין עוד כל אפשרות להציל את הנחל. בסדר הקיים, אין חיובים לשמור את שיש שבת או בהגותו. הנהגה נלקחה על ידי אצל כלל, כי משנים את הסדר, בדרקס שיש שוב את ההבדל, וכל מי שפושט כחוצים מהרפת, וכן במסלולים כי בעתיד זה לא יקרה, ואשר יקרה שיש לאו כי בהמה הן בכלל ואחר נותרה ברפת, ואשר לפתור את העיבה עם עוב. אבל באופן שקצרו, אחרי כזה כל בהמות לא יורו ברפתות המעוררים לפסק "חלב שואל".

אכן, בהה תרבות המספיקים חלב

מקיים כי הרבנים עדיין יצילו אותם על ידי ריחוי שיאפשר להצטרף גם הסחורה, האחרת הם יכפרו את כל לטיים במחירים מזולים.

כ'נח"ס כיום דאשון כינסו כמה ארגונים שיבות מרחקות. וידל גרוב"ר "המאתאוריו הרבנים" ינסו ינסו וינסו, כאן הוא קלע למצב אל ניסו ינסו האדמוריט סאטמאר. כידוע כי השגשגים עבר חתול ריחז מאו מרש"ת בית הספר המלכותי במבור. גרובער אל איכסר בטום אופ"ס "שיחתאוריו הרבנים" תפרסם פכתח המיח"א בית הספר המלכותי במבור. והאדמוריט עילוי. ברדשה טשאנא האדמוריט

[illegible]

סערה שכוז כבר לא וכותה ברחוב
 יחזיריו ביו יורק חפץ זמן, משאי
 שורות עולים דה רעל על סדר חסד
 כהיק שבוה, שחלל יודו כי קימת
 יצירה, רחובי הכרזה יתר מה
 תחשבו, קואליציה שכוז נידר הוא
 מנצח ברחוב החירי.
 בתחילת השבוע זמן, יצבה
 בוצה גורול על בעלי משכרים בפני
 המצבים הקשים ביותר שבוה
 ולו את הכללים, הם חילטים היו
 שחם מסקן פתוח, הם יכלו
 להסתיי מהציבור מה שנעשה
 אחוריו הקלעים, היכן
 משכרים שאים יתר מאשר

הגאון רבי מנשה הקטן (קליין) תוקף
את הרבנים המתירים וקובע כי הם
צבועים וכי הם פוגעים בנשמות ישראל
לטעתנו הם אינם חסים כלל על הצבור המשלם
עבור מצרים 'כשרים' פי שלש מאותה תוצרת
הנמכרת אצל הגויים למרות שעתה מתברר כי
לא היה לה הבדל בין תוצרת זו לזו, ולא שמענו
את הרבנים המתירים חסים על ממון הצבור!

כמה רהינים גדולים ביו יורק כתגנים להיהו הסבורים כי
מורוב בהיתר שאין לו כל מקום, וכי מבשילום את הסבורים, אחד
מהם הוא אבדיד אונגוורא האגון רבן משה הקטן (קליין), ששינו
מכתב לאבדיד יו"ר ועד השירות שבטורונטו הוא רבי יחזקאל
רונברס, שם הוא מלכן את הנשוא לאורנה רוקחה, ובמסגרת
של ארבעה עמורים, הוא קובע, כי במקרה זה אין כל מקום
להתיר וכן אותם המתירים אינם חטים על פשטת ישראל.
ואנו מביאים להלן את הקטע האחרון במכתבו לטעון:
"ובכן מוך ההוצאה ידל ודכל הני טרפוט שיקיל תכלה למשה
מסיני הם חלק מההוצאה הקדושה ואפי' כי רוחתו שבעולם לא
יכול לשנות ואפי' כיזאו ועידו שישנחמו השמיים אם ירצא
בכ כמו כל התורה שאין לשנות וליכן שם הוא ועב"ם רבנו
הרי"ש כתב כי במפורש גדולה מזו, ולכן דברים אלו הם לעצמדי
דברים בטלים לא קיימין ולא שרייין כלל, ולענין חלקה למעשה
לעצמדי, לא לאלול מתביינות או החלטה ששנה קודם שנעז
האפי"ר, ואם חוששין להפסד מרובה כאמת שזה דבר גדול והתורה
חסה על ממונה של ישראל, אבל יותר חסה התורה על פשטת
ישראל

ולאידך גיסא חמה'ת שדראגים על הבינונים על הסוחרים
והחסים על ממונם שלא יפסידו אפי' שנקשרו שמכרו אבדו
למה לא דראגים על חאית' בני ישראל ששלמו ארבע ידות עבור
בביתם שאמרו שהיא כשרה להדרוך והם אכלו בביתם טרפה
וגבינוט כאלו מוכרים העזרים ברבע המחיר. ומי היחיד לבני
ישראל הבוילהא וכל קיתון מאתם שמסחוט גדולות רבת הוציאו
שעלה בידם והם רב על דבר, חזן מהאריזו שנתמטמו מהם
וכשהם בנותנים וכל אשר להם על דם, ולמה לא ידאגו מהיום
והלאה לכה'ם שלא יעלו המחיר על מאכלי חלב מאותם של
ע"כ להחליף, שהיה אפשר כפרוטות הבדל ליתן הגבית' בדודו
וכן ככל עניני הכשרות.

[illegible]

הוא נהנה מההצלחה הרבה של הסיפור, וזאת בשלבים הראשונים של חייו. הוא חי את הסיפור, וזאת בשלבים הראשונים של חייו. הוא חי את הסיפור, וזאת בשלבים הראשונים של חייו. הוא חי את הסיפור, וזאת בשלבים הראשונים של חייו.

כיום שני יצאה משלחת של רבנים וסופאים למפתחות, ושם הם גילו, כי מה חיים קרוב קרן חתובות אוהב מה הרב במעלות, המצב הוא הרבה יותר קשה ממה שחשבו, מדובר באזור בובה של מרות אשון ששורות המסחרים המנמנים שם, כלל אינו ביטוח של מה הם משוויים. הם קצלו ורואה לשמור על ארץ להבטיח שהיה ישראלי ולא "חבל ערבים" אלא את ימיהם, שכדורפא עושה נוחה, אין לה מנימוס של הנחה מה מטרך ההבנה, ועם מה אפשר להחליט במציאות של גרמה לנקב או להוצאת המים כאלו המסחרים את הפה.

מחוז מפרות שואלים לשלם בהם הוא
מפסיק אחרים ירכשו פניו
ידיהם אשר אחוזו היה גבוה
הוא, וזו הקציה את הכסף שהשתמש
ידי, כי אם אכן כך הם, הדרגים,
ששומים חלק מפרות שאינם טהר
זו וזו פניו רצית.

הרב נתן פנה למה בעלי
מכשירים ביניהם גם ליו"ל גרובער
התאחדות הרבנים, ואלו נהגו.
אם לא הצליחו להם, שומעים
החלטות כי מיד בודקים את הנושא.
המחקה היתה, כי הרב יעשה

[illegible]

כתב "מנים חדשות" שיזאל כמה
המשווקים הסוחרים במוצרי חלב
בניו, על היקף המסחר ומה קרה
בזכות האחרון, טען אלו, כי הם הפ-
עלו לפחות מיליון דולר ממה שקרה.
שיווק לחנויות, הצבור לא קנה,
ם קבלו בחזרה את המסחר, ואינם
ולים להשתמש בהם. ולכן את החלב
ולצו לשפר, אך כאשר נבדקה

מבטאים את הצבור והתחילתו לא רק
ההנהגה כאילו שהיא אלוהים, כשהוא
יוזם כל פקקוה על המצור החלול.
השטח החלול הרחבים, ולא כחם התלול,
לול חייבים היו להודות כי רימו את
הצבור בשמן תפוחי אריזה.
כאשר את המצור לחיות לא עניין
היה בעלי המעשייה החלון, את הישפו
יקשו לדעת מה יהיה, את הנושא
יחיות, הסיבות בין בעלי המעשייה
נכר ירוע עליו כיון קודם לכן היה,
ואז עוסקים בעצמם כבומב, וכן

אבל, לאחר כמעל המאה שנים—היה
בניסיון הענין, "המשיח" "משיח
שמות" מתברר, כי האיש שרצה שה-
"א"צ ארורתי היה וידע גרובע-
ההתאחדות ה"בנים" שיהיו לו כמה
שם כפי השכונות, הארצות, מדינות,
א"צ רצה להיות מצב שיהיו ויכל לשחק
החלי ארצות למרות שהאומות
אסמאקאר רצו לראות מנהל "לית-
הודות ה"בנים", והשנים, א"צ אם
יהיו, שיהיו לו את הכת לשינוי
שן שיהיה שנים, ולא כפי שישב
לחץ שנים.

כאשר החלו השלשונים להגיע למכות הכשרות וכמספרים גדולים, הם היו להבין כי הם בעצמם רצינית ואלו מחלו לזכור על מה שהוא עשה. ה' זה כח מאתור מדי, הרחוב לו ידע על הקורה, ולא היה עור יורה. נאלצו להניח את המוליטיקה יורה ולצבוק עצמם.

האיש סנילה את הנושא הוא הרב יום כהן חסיד גור המתגורר במונסה כהן כמסגרת על הכשרות מטעמה

ווער האט געוואלט פארשווייגן די פרשה פון די מילך און ווער האט געהאט א אינטערעס אז די חרדישע גאס זאל וויסן וואס דא טוט זיך?

פאליטיק שפילט א גרויסע ראלע ביים כשר'ן די מילך, און וואס עס איז
זיכער אז עס איז נישט גראט, מען איז מכשיר א כדעבד, א מכוברדיגע
גרופע פון רבנים זאגן אז מען טאר נישט נוצן די מילכיגע פראדוקטן

יאכלו ענוים וישבעו!!!

אמתע ענוים קענען שוין די עסען נישט
עסען, לידער, די וואס עסען די סארט פרא-
דוקטן זענען זייער ווייט פון זיין 'ענוים' דאס
זענען די מקילים א באנדע פרעסערס וואס
עס איז א שאנדע וועגן זיי צו רעדן!

אינעם פון די הויפט ציכונות און שקרים וואס מיר וועלן
לייגען אין די ברויזן פון די בעלי מבשרים, איז זייער אויספיר
פון 'יאכלו ענוים וישבעו', יענע רבנים שטעלן דאס אוועק אז
מען זאל מיינען אז זיי מיינען גאר זיין, און גארנישט זיין, און
סאקע אז זיי נוצן דעם נוסח ווייל אזוי האבן גענוצט בעבר
פארשדענע רבנים, אבער צודעם קען מען נעמען און שרייבן
אויף אזעלכע סארט-התירים 'יאכלו ענוים וישבעו' אויף דעם
לאמיר דא קלאר זאגן, אז ווער עס איז אין גדר פון 'ענוים'
קען שוין אזעלכע פראדוקטן נישט אננערן, ער וועט אנטלויפן
פון זיי פונקט ווי ער אנטלויפט פון מייער.

מיר האבן געלערנט די היסטאריע פון אונזערער עלטערן,
מיר האבן געלערנט ווי ווייט זיי זענען געווען אפגעהיטן אז
וולילה נישט נכשל ווערן זיין קיינע מאכלות אסורות, און אזויא-
רט אז נאר געווען א ספק האט מען זיך דערווייטערט פון דעם
און נישט אנגעהירט דעם פראדוקט, און קומט אן זעהט חייבט,
נישט גאר וואס, מען פרובירט נישט נאכטאן אזוי ווי מען האט
זיך געמירט בשעת, נאר מען זוכט ניער זאגן, מתיר זיין אלעס
וואס מען קען נאר.

לאמיר זיך נישט אנמאנאן, מיר לעבן היינט אין א דור וואס
דאס פרעסעריי פארזעכט דעם צבור, לידער האט מען זיך
אויפגעצויגט אז מען דארף אזוימאל פראדוקטן און אזוימאל
סארט נאטעריי, וואס אויף אן די פראגע מיט יא כשרע מילך צו
נישט אין דאס א האזערן און נישט מער פון דעם, מען האט
מתוך געווען דעם צבור צו פרעסן און נישט צו עסען, און ווען
די רבנים שרייבן היינט צום טאג וועגן אזעלכע סארט ענוים,
איז דאס לעבעדיק צו נוצן דעם 'יאכלו ענוים וישבעו'.
תעריכע אידן, וועלן נחמדי זיין נישט אנצורירן קיינע פון
זיי, קען און פארדוקטן וואס מען האט געמאכט מיט נישט
קיינ שרע מילך אמילו מען האט דאס מתיר געווען, און די
וואס וועלן פונדעסטוועגן דאס עסען, זענען זייער ווייט פון
דעם מען זאל זיי קענען אנרופן תעריכע אידן, דאס זענען
פארזעכט גאט פארלאזן זיך אויף אן היתר אז עסען אויפן
חשבון פון בעל מבשר, מיט אפגענוג, אז שיינס וועט מען
דעם בעל מבשר פארן מתיר זיין אזעלכע סארט פראדוקטן
וואס מען האט זיי געמאכט מיט מאכלות אסורות.

עס איז צייט אז די רבנים זאלן רעדן עדרוואן, מיטן פראג
ווי מען דארף רעדן צו פרעסערס, און נישט שפילן דאס שפיל
פון 'יאכלו ענוים', ווייל מיט דעם, קען די אידן זיך פארעסערס,
אז זיי זענען גאר 'ענוים'.

חיים שאולזאגן

מאנאדן, און דארטן ארבעטן פונקט
אז אין ווער א גרויסן פראצענט פון
די קידען מאכט מען אן אפערעישאן
אין אזא גארן וואס עס שפילט
זי פירן לשחיטה, און ממילא איז
אירע מילך אויך נישט כשר, האט
ער זיך געוואנדן צו די גרויסע
בעלי מבשרים און מיט די זיך
אויפגעצויגט די וואס, צורישן זיי
זיין געווען אויך ווערן גרובער, די
בעלי מבשרים האבן זיך אויך
געזעצט און באשלאסן אז מען
שיקט בלייבן א דעלעגאציע פון
עוממים בורק וויין דעם ענין, די
אלע בעלי מבשרים האבן גארנישט
געוואלט אז זיי פשוט וועט איר
רשימי און גאט ביי ווען מען
וועט נישט זיכער מאכטן אז עס
איז סאקע דא א ערנסטע שאלה.
די מירן זיך אזוי אויך אין אנדערע
ערענישן, און צו זיי גארנישט
אויפגעצאגן, אז ביי עטליכע עתה
זעלן זיי פארשלייבן ווערן מיט
הווייטערע טעלעמאנאגן פון אלע
העקן אפערע, מיט די פראגע צו
מען נעג, שרייבן די מילך און
נעג אלע אנדערע מילכיגע פרא-
דוקטן, געווען איז דאס א איין
אויפגיבער וואס האט געמאכט אינעם
ערעניש אן דעם אינטערסן די פרשה,
און דאס איז ווערן גרובער, וואס
האט געמאכט א גאליטישן חשבון.
ער האט געוואוסט אז טאמער וועט
כען אויסגעשטען אז עס איז א
צוישטע האך, וועט ער נישט זיין
מער דער קאמפלוש מאכער, דער
סאטמארער רבי וועט אים נישט
לאזען דא שילדען, האט ער מחליט
געווען אז ער שיקט דאס דער
ערשטער, און פירט צו א סבב
אויף די וועט זיין דער הרב
מתיר.

און אויף ביי כעליכע שטח
האט מען דאס געוואוסט אין די
קעגן אויף די בערג, און אין שולן
אין בארימטע אידן וויליאמסבורג.
עס איז געווארן א טרעפל וואס האט
משוינע געמאכט נאך אפערע.
מען האט פארשלייבט א כרנסע
שטח, וואס איז ס'אז סאקע

וואס עס טוט זיך, ווייל אויב מען
זאל דערציילן, וואלט מען געלעבט
אין א וועלט פון חששות, מען
וואלט מורא געהאט צו טען דער
אין פראדוקטן וואס היינט שטט
מען אן קיינע חששות מען בילט
גארנישט אז עפעס איז דא נישט
בסדר.

ווען מיר זען טעג צוריק האט
ווער חיים כען א געזעצט פון
מאנטי וואס ארבעט פון די מערכה
הכשרות פון די יעקעס אין וואס
שטענדיקן הייסט האט געלייגט א
מען, דערציילט נישט דעם, עולם.

פארוואס ועהט מען אין די סטארט
נאר צעטליך פון מתירים און נישט
פון די אסורים? און צודען זענען די
מתירים נישט קיין נוגעים ברבד?
מען מיינט נישט דעם אמת נאר ביזנעס און עס
איז קיין וואונדער נישט פארוואס דער עולם איז
נישט באקאנט מיט די ליסטע פון די אסורים.
אינעם פון די אינטערסאנטע זאכן די עתה, איז וואס עס טוט
זיך אין די סטארט, דארטן וועט מען זען ווי עס הענגט געטליך
פון די און יענע רבנים וואס זענען מתיר די מילך, און מתיר
ברבד די איין, אז אלע זענען מתיר, און אז עס זענען גארנישט
דא ווער עס זאגן אנדערש, למשל, נעמט דעם ברויז פון ווער
גרובער, דאס האט מען טייער אפגעריסן און נישט געוואלט אז
מען זאל דאס זעהן, מען האט אלעס געטאן אז דער צבור זאל
פון דעם וואס ווייניגער וויסן.

אזוי אויך ביי ברויז פון הרב מנשה קליין, און אזוי אויך
פון אנדערע רבנים וואס הארענען, אז ווער עס האט מיט קיין
מראבלעס פון מיקח נפש, אדער 'עס רעדט זיין וועגן קליינע
קניעה וואס מען מוז די פראדוקטן, זאל מען דאס נישט נעגן
אין זיך פארדוקטן, אז מען עסט נאר פון פראדוקטן וואס מען
פראדוקט פון די וואס אן נישט פון מרבה.
דערבער האבן רבנים געוואוסט אז מען זאל נישט קיין
אויף די צעטליך וואס הענגען אין די סטארט, די וועגן נוגעים
און באווייזן נאר וואס ס'לוינט פאר זיי זיין זאלן קענען מתיר
ווערן פון הייערע מתיר, מען זאל זיך נוצ אנטרעסירן וואס זאגן
אנדערע רבנים, און אזוי וויסן דעם אמת.
צודערש שטעלט זיך נאך א פראגע, צוועגן זענען די מתירים
נישט קיין נוגעים ברבד, און נעמען אין באטראכט הייער וואס
ווערט, און אז אויב מען זאל אסורן זאלן זיין דא האבן
איינעמעל העסער וואס עס איז קלאר, אז באשט כעליגע
פון די מתירים, האבן א הסדר, און האבן זיך מיר געווען ווער
די מתיר קיין בעל נישט געוואלט-תאריירן.

דער עולם פרעגט צו מען מעג זיך פארלאזן אויף יוד'ל גרובער און אויב נישט פארוואס פארלאזט מען זיך אויף אים ביי אנדערע פראדוקטן?

סאטמאר-ווארנט מען זאל זיך נישט וויסענדיג מאכן פון וואס עס זאגט יוד'ל גרובער וועגן די מילך און זיך נישט רעכענען מיט אים, נאר מיטן "התאחדות הרבנים" וואס האט קובע געווען פארקערט פון ווי יוד'ל גרובער האט געוואלט

ווער איז דער בעל מכשיר? פרעגט מען היינט אין בארא פארק און וויליאמסבורג, ביז לעצטענס האט מען געוואוסט אז יוד'ל גרובער ער איז דער בעל מכשיר פון "התאחדות הרבנים" און די אלע זאכן וואס טראגן דעם הכשר, איז יוד'ל גרובער דער ממונה ארץ. דעם רער "התאחדות הרבנים" האט ארעסטירט און יוד'ל גרובער וואס יוד'ל גרובער מיט דאס אן, און יעצט וויל מען פארשטיין וואס איז דא געשעהן, וואס האט געפֿולט יוד'ל גרובער, פארוואס אין אנדערע ענינים איז ער דער קובע, און ווען עס קומט צו די מילך, איז ער מער נישט דער קובע און זיין ווארט איז קיין ווארט נישט.

דארפמען וועגן דעם גוט פארשטיין וואס עס קומט פארן צווישן יוד'ל גרובער מיטן סאטמארער רבי'ן. ביז מיט עטליכע וואכן צוריק איז יוד'ל גרובער געווען כשר ישר, קיינער האט נישט געהאט צו אים קיין טענות, מען האט אים געהאלטן מאר א גוטן בעל מכשיר, און ווער א סך אן סאטמאר האבן וועגן אים געהאט קאמפלימענטן, ביז ער האט נישט מסכים געווען ארומגעבן א בריוו מחיר דין דעם סקול אין מאנא, דא האט אונזעלעכע ווער א שרפע מלחמה צווישן אים מיטן סאטמארער רבי'ן וואס האט מחליט געווען אים ארויסצוארפן פון "התאחדות הרבנים".

דער סאטמארער רבי ווען ער האט די לעצטע וואך ארעסטירט דעם ציונג און וויליאמסבורג האט ער אים געווארנט נישט קומען צום ציונג, ער וויל זיין פנים נישט אנקוקן. יוד'ל גרובער האט גוט פארשטאנען אז ער האט דא א ערנסטן פראבלעם, און דערנאך אלעס געטאן אליין אן סאטמאר.

ווען מען האט מחליט געווען ביי יענעם ציונג אז די מילך איז כשר ישר, האט גרובער מחליט געווען אז ער טאר מער נישט שווייגן, און ער איז ארויס מיט א אפיציעלן בריוו וואס עס איז קעגן דעם התאחדות.

און אויך, האט דער צובר געשטאנען און געפרעגט, וועמען דארפמען פאלגן, יוד'ל גרובער וואס ער איז למעשה דער אפיציר עלער בעל מכשיר, צו די וואס זענען געווען ביי יענעם ציונג און זענען נישט די אפיציעלע בעלי מכשירים פון דעם "התאחדות הרבנים".

ווי עס פארשטייט זיך, אז לידער ביי אנדער חרדים, פאליטיק שפילט ארץ ווען עס רעדט זיך און אונזערע ענינים וואס האבן צוטאג מיט שאלות וואס זענען א דאורייתא, היינט אז דער זאגט סאטמאר, זאגט אטאמאטיש דער צווייטער נאכט, און וועט טרעפן דערצו טויזנט מיט איינס נימוקים.

נישט נאר ער, נאך אנדערע רבנים, און אזא איינער ווי הגאון רבי מנשה קליין איז ארויס מיט ייער א שארפן בריוו וואס ער אטאקירט די מחירים און טענה'ס אז דא רעדט זיך אין א איסור דאורייתא, און עס איז נישטא קיין דרך מחיר צו זיין. ער לאכט אפ די וואס זענען מחיר צוליב הפסד מרובה, און טענה'ט אז וואס נוצן די טענה פון התורה חסד על ממונן של ישראל איז א טענה פון צביעות, ווייל ווען די רבנים וואלטן טאקע אויך געהאלטן, פארוואס שווייגן זיי אויפן פאקט אז חרדישע איין דארפן באצאלן פיר מאל אויפהיל אייך די לעבע וואס מען קויפט ביי גוים פאר א פערטל פרייז. אויב די רבנים וואלטן חס געווען אויף ממונן ישראל, איז דאס ערשטע זאך האבן זיי געדארפט שטורעמען קעגן דעם פאקט, און מיר האבן די קיינאל נישט געהערט.

באקומען כשרע מילך, דער עיקר פראבלעם וואס האט זיך געשטעלט איז וועגן די פראדוקטן, און דא האט מען געווארט ערשן פון די רבנים וואס האבן זיי צו זאגן. דער "התאחדות הרבנים" האט זיך ארעסטירט מיטוואך און מחליט געווען אז עס איז אלעס כשר ישר, און מפרסם געווען אן הודעה אז "אלע ענינים וישבעו", אבער, אין די זעלבע צייט, זענען געווען אנדערע רבנים וואס האבן געקאכט און געזיגט ענינים אז מען טוט א מעשה גורא. דער בעל מכשיר פון "התאחדות הרבנים" יוד'ל גרובער איז געווארן אש להבה, און שנעל מפרסם געווען זינעס א בריוו אוואו ער ווארענט אז ער נעמט נישט קיינע אחריות ארץ קיינע פראדוקטן אפילו וואס עס טראגט דעם הכשר פון "התאחדות הרבנים", ער האט מיט דעם מללה יעדע געווען, אי ער האלט נישט אז עס איז כשר.

ביי העכער, נאר אויך מיט אנדערע אברים, אונזערע וואס מען נעמט ארויס, און אונזערע וואס מען טוט דארטן פארשטערקע זאכן, וואס על פי הלכה באקומט די פרה א דין פון טריפה, און מען טאר איר מילך נישט טרינקען.

ווען מען איז געקומען צוריק, און די פארשידענע בעלי מכשירים האבן געלערנט דעם פראבלעם, איז געווען א נוצלעכע לא פליגי, אז דער מלך איז נישט גוט, און די מילך איז נישט כשר. מען האט גלייך מחליט געווען אייך א יענעם שדר, אז מען שטעלט נאך א משנה, וואס וועט בורק זיין יעדער טרה נאך יעדן אפארטישאן. און אוואו עס איז א שאלה פון טריפה וועט מען ארויס נעמען פון פארעם, און מען וועט נישט נוצן יענע מילך, אויך אז מען וועט די לעצטע וואך האט מען געקענט באקומען ניע מילך אן קיינע פראבלעמען, אבער די הרבנים פארענט וואס עס האט זיך געשטעלט וואס כות מען מיט די אלע קעגן אן ווער א סך פראדוקטן וואס זענען אין די סטארס, אנדערע אונזערע וואס זענען אין די מחסנים ווידעוואוס, דארטן געפינט זיך סחורה פאר מיר ליאנען דאלירן.

די ערשטע מחיר צו זיין זענען געווען די ארץ מיט אנדערע לויט מחירי הייזים היינטיגן, וואס האבן גלייך געמוזטן הערן, זי האבן געטענה'ט אז עס רעדט זיך אין א מחיר מרובה, און דערנאך געמוזטן נאך אנדערע זינענע הירי זיין. די האבן זיך פארלאזן אויף ווער א האלטן הייז פון רבי משה פיינשטיין זצ"ל וואס האט בשעתו פארשטייט אפארטישאן, אבער לויט ווי די מבינים טענה'ן אז אין יענע צייט איז דער פראבלעם געווען ייער א קליינער פון נישט קיין ערנסטער ווייל עס האט נישט געמאכט קיין נאך אן עס האט זיך ארעסטירט. היינט רעדט זיך אין א סך א מירשען אפארטישאן וואס עס לא ימלא אז עס זאל נישט טרירן מאכן, מילא אז איז יענער הייז קיין הייז ווייט, אבער, יענע ליטווישע רבנים האבן געהאלטן אז עס איז עבר השם, און שוין דייטשטאט איז קלאר געווען אז ביי ייער עולם קען מען דאס נוצן.

ביים חמירטן עולם האט זיך דער גיין ווייטער געקאכט, און יעדער האט געהערשט עפעס אנדערש פון זיינע רבנים און דינים. אין סאטמאר האט דער ריין הרב בערער אויטשט געהאט אז עס איז נארנישט און געווען דעם עולם הייטער נוצן די מילך, אין באבוב לעומה דעם האט דער ריין געווארנט מען זאל דעוועריל נישט נוצן די מילך, אויך אין "קצות שטיבל" אין באבאווער בית המדרש איז געבליבן די קאנוע קיינע האט דאס נישט געווען, און אייך אין בעלזא האט דער ריין הרב רמא געווארנט נישט צו נוצן די מילך ביז עס וועט ממזר ווערן וואס דא טוט זיך. אבער למעשה, ווי מיר האבן שוין פריער געשריבן, בון ענדע וואך איז מער קיין פראבלעם נישט געווען ווייל מען האט געקענט

סייווי אריינקומען דייטשטאט און דאן וועט מען זיין. אבער יוד'ל גרובער וואס האט גוט פארשטאנען אז ווען דער רבי וועט זיך וועט ער דארטן נישט קענען זיין, האט געטאן ווי ער פארשטייט.

מאנאט איז מען ארויסגעפארן אין די פארעם'ס און מען האט ארעסטירט און דער פראבלעם איז א סך ענדער פון וואס מען האט געמיינט. דער פראגעס פון די קיינע וואס יענע מאכט די אפיצירשטיין איז א סך א גרעסערער פון וואס עס איז געשטאנען אין יענעם מאנאט, און ווען מען האט זיך אינטרעסירט מיט די דאקטוירים וואווי זיי מאכן דעם אפארטישאן, האט מען ארעסטירט, אז ווי טרעהן דאס אין א שלעכטע וועג, אזא וואס מאכט א נאך אן עס פאליט די בהמה לשחיטה.

דער פראבלעם איז נישט נאר מיט די קיבה וואס מען בינט דאס

אויך, טרינקט מען נישט קיין כשרע מילך.

געווען זענען עטליכע פארמע'ס וואס האבן געטענה'ט אז ביי זיי איז דער פראבלעם נישטא. למשל גאלדמאן וואס "אהבה" פראדוקט דארטן די מילך טענה'ט אז ביי אים האט מען געמאכט נישט מער ווי 11 אפארטישאן אין פארמער אראווי האבן 850 קיהען, אויך אז עס איז לכתחילה קיין פראגע נישטא ווייל עס איז בכל בששים. אבער וועגן די אנדערע פלעצ'ער האט זיך געשטעלט א ערנסטע פראגע וואס מען האט געדארפט וויסן וואס דא טוט זיך, און יוד'ל גרובער האט בקול רעש גרול אויפ'צורופן א מיטינג אין דעם "התאחדות הרבנים" ער האט דאס געטאן על דעת עצמו על אף וואס דער סאטמארער רבי האט געשיקט זיין זון ליפא אים ווארענען בען זאל נישט זיין וועגן דעם, דער רבי וועט

אין ארץ ישראל האט הגאון רבי בנימין מענדלסאהן איינגעפירט מען נוצט נישט קיין מילך פון א פרה וואס מען האט אפארירט

דארטן האט מען געוואלט וויסן וואס עס טוט זיך אין ניו יארק, אטאגא געבן נישט נוצן די פראדוקטן וואס מען ברענגט פון אמעריקע, אבער געקענט וואג אטעמען ווייל אין ארץ ישראל האט מען ב"ה נישט דעם פראבלעם

געווען זענען דאס פסליכע בעלי מכשירים וואס טוהען אין וועם ענין, ווען זיי האבן געהערשט וואס דא טוט זיך, האבן זיי זיך געווארנט צו די בחי דיעם אין ארץ ישראל פרעגן וואס טוהט זי, און געהערשט אז זיי האבן נישט דעם פראבלעם, ווייל דארטן האט מען איינגעפירט אז מען נוצט נישט קיין פרה אויב מען האט געדארפט אויך איר מאכן אן אפארטישאן. די תקנה האט איינגעפירט בשעתו הגאון רבי בנימין מענדלסאהן זצ"ל רב מן קוממיות, און דערנאך קען מען נוצן די מילך אין ארץ ישראל אן קיינע חששות און פערעבלעמען.

גרויס דרוק אויף די רבנים פריינד אויערבאך און אלישיב ארויסגעבן א מסק אז די מילכיגע פראדוקטן אין אמעריקע זענען אסור

א משלחת פון רבנים האט באזוכט די וואך ביי רבנים אין ארץ ישראל דערציילט וועגן דעם פרא' בלעם אז וועט זיין זאלן מפרסם זיין א פסק הלכה ווי זיי האלטן אין דעם ענין

ווען די וואך איז אריין א דעלעגאציע פון חשובים רבנים צו הרב משה ארי' פריינד, און צו די באוואוסטע פוסקים אין ירושלים הגאון רבי שלמה זלמן אייערבער, און הרב יוסף שלום אלישיב און דערציילט וועגן וואס עס טוט זיך מיט די מילך, האבן זיי געהערשט פון זיי גלייך אז לעדעם טאר מען נישט נוצן די מילך, און קיינע פון די פראדוקטן וואס זענען געמאכט געווארן מיט יענע מילך, און אז עס איז נישטא קיין הייז דערצו. די משלחת פון די רבנים האבן געבעטן ביי די רבנים זי זאלן ארויסגעבן א פסק הלכה בבית, און זענען די טעג שוועק צו זיי זאלן זיך אריינמישן אין וואס עס טוט זיך אין אמעריקע, ווייל ביז זעצט פלעגן זיי זיך פירן דאס נישט צו טאן מיין אין א בקרה וועג דאס.

יעצט האט מען זיי פארגעשלאגן אז זיי זאלן נאכט ארויסגעבן א כתב, אז איין אין ארץ ישראל זאלן נישט נוצן קיינע מילכיגע פראדוקטן וואס קומען פון אמעריקע, און שרייבענדיג די שורות איז נישט קלאר וואס די רבנים האבן געענטפערט. הרב פריינד איז געווען מאנאט פארנומען מיטן פארן קיין יבו ארויסגעבען ווינלייט פון די תפיסה ממילא האט מען געדארפט ווארטן און זיך טרעפן מיט אים שפעטער.

זו החדירה את הצבור החרדי למצב מבין, מתירים את השימוש לילדים קטנים אך לא למבוגרים, ואילו אחרים מתמירים אף על הקטנים

אבל לצומת זאת, יהודים שאינם מבינים בנושא כלל, מסתפקים בהנחאות הרבניים, ואילו קונים וזקנו את ההמצאות לא כל חכם ופופקולר, שזה דבר לא יפוער להם לצרות שנחשבים ברבים כי מרובר במיתו בדבריהם.

בזמן מבחינה ההררית, קבעו, כי המוצרים הללו טובים לילדים כבדול, לא לטעון מהם תוצרת שהם ורדלים לה. וצוין, כי מבחינה מהרובית שבשכר צוין שלא לשתות מאכלי חלב, תמכה במהבם, כי באשר לילדים כשאין ברירה אפשרי להשתמש במבדול כחלב, אם כי למבוגרים רק כשמדובר בצורך וטואו לא לפי שהוא יחולס וחילס מותר להשתמש באותו חלב אך לא למבוגר שהוא יחולס.

זו תקבע כי אכן בדקו את הפרה וכי זו היתה טהורה בודאי, אם כי לא שייך כלל לדעת כאשר מדובר בפרה שלא נותחה ובכל זאת היא טריפה

בין ההצעות שנשמעו בשבוע האחרון, היה גם מושג חדש של "חלקי", כי מעתה גם על מצור חלקי יכתבו עליהם יגלאם "שכר" וכן שאין בה כל בעיה של כשרות, ויהי החלק הכר אשר לכלתחילה וללא דריבירה. אך כמה רבנים התנגדו לכך בטענה כי יהיה בכך נשוא לאיטעות אם הצבור.

מה שברור עתה, כי החלק בין מפורז שלא עבר מיוחדים, אשר עברו ויחזרו, שלא נספרי. אך עוד טרם היה כי גם בהמות נאכלו מכולות לפיטום ממזכר כי היו טרופה, או שאינן הלקוחות, ולכן אינן נמכרות בכשר חלק. לכן, לקבוע כי החלק הוא שחלק קשה להוביל. אם לא שכן אפשר להבטיח, כי הכשריו שחלק מפורז לאטורה טרופה.

כמור, העברנו בין ויקר שטר
של אימים, בין אשר העביר מלא שטר
מסוכן וממוסבל, לא ידעו מה מנח
הם אור, מה אפשר לשלוח ובה לא
ואם כן, האם באמת אוכלים שטר ודאי
או רק פסקתו. ואם זה לא מי שיש
להריג, כולו תלחין להריגה את אלו
התוחמתים בלבד מספיק להם, אלא
קונים ואוכלים כל עבירות, אף יחיד
הרוצה לאכול כל שטר, וכשר ודאי,
היחיד אלו יוצלצלו לעשר עור הנה,
קשה, זה לא יכול לאכול בינות
ומוצאים תלחין אחרים, שבה חשש
כי מרוב בייזר שכלמי השבוע שעי

יָצִיחוּ בִּי בְּצִוְיוֹ לֹהֵךְ וְרוֹבֵב
שֶׁחָלַצְנוּ וְנָטַו בִּי מִחֶלֶק מִן הָרִבִּים
זֶה בִּרְיָא דְּרִיחָא קְדִישָׁא זֶה יְדַע
זֶה קֹדֶם בִּירָא מִן יִקְטֹן כְּאוֹר
יִסְכֵּה הַסּוֹתָה הַחֲדָה הַסִּכּוּחַ הַפֶּה
וְשֶׁנֶּחֱסֵה בִּי מִן חֶקְרִי לֵב מְרִיטִים
וּמוֹסִיף לִי חֵלֶם אֲמֵלוּ בְּקִשְׁשׁ לֵב
בְּאֵמֶת בִּירָא וְהָאֵם מִלֵּוּ לְהַשְׁמִיךְ
מִצִּדֵּי הַתְּלִיחַ וְהָאֵם מִלֵּוּ בִּמְצֻעַת הַחֲדָה
בְּשֹׁאֵם וְכֵן מִלֵּוּ אֵל הַחֲדוּחַ הַחֲדָה
בְּשִׁירוֹת מְבֻרָּה לֵב מִן שֶׁל חֲדָה
מִסֵּם מְבֻרָּה שְׁלֵוֹ וְהָאֵם מְסַמְעִין וְהָאֵם
לֵב לִזְכּוֹת מְבֻרָּה לֵב מִלֵּוּ נִשְׁתֵּה אֲחֵרָה
וְהָאֵם מְבֻרָּה אֵל הַחֲדוּחַ וְהָאֵם לֵב
תָּהוֹ מִלֵּוּחַ שִׁכְבֵּר עֲדָה כִּנְעֵם שִׁכּוֹ
לְאוֹר הַחֲדָה וְלִמְרוֹת שִׁכְבֵּר לְאוֹר
אֲשֶׁר הַחֲדָה לֵב מְבֻרָּה לֵב מִלֵּוּ שִׁכְבֵּר
לֵב הַחֲדָה בְּכָל אֵל יִשְׁמֵם וְהָאֵם
הַחֲדָה לֵב מִלֵּוּ חֲדָה וְהָאֵם וְהָאֵם
שִׁנִּי לֵב מִלֵּוּ שִׁנִּי שִׁנִּי שִׁנִּי שִׁנִּי
וְהָאֵם מִלֵּוּ מִלֵּוּ מִלֵּוּ מִלֵּוּ מִלֵּוּ
מִסְמֵם יֵדֵם כֵּל לֵב לֵב לֵב לֵב לֵב
כִּי יִדְבֹּק

[illegible]

אכל, עי' שניצא וגד החתור וקבע
בי המתיחרים הללו גורמים להרס חמור
ביותר. הוא לא אזור מאשר ריב מנשה
הקטן (קליין) גאב"ד אנהואר, ששיגר
מכתב להרס יחזקאל גרובנער שהוא
יורד ועדת הכשרות בעיר דהרשט, שבו
הוא קובע כי מכלול של המנהירים עושים
רוב חמור. מכתביו של הרב קליין הוא

השניה העיקרית הייתה של "החברה הברבנטית" האמריקאית, שצטמצמה בקבוצה של סמנטיקה חתולה חתולה. לשיעור בתיכון שאמרו אותו ותרן קנין בהכיתה וגורבוצ'וב לא שיחקו בה. הקבוצה לא הייתה למעשה "תחתונה" וזה הרבה, וסם קבע אקדמיקר כי זהו הצמצום כשרים, הוא העריך את הצמצום של "הפחד מרובים".

אך מיד עם ההיכרות פסקו זה וזה לדבר אחד עם, כשהיה שאלה וזה אקדמיקר, קובץ כי אל קל לא אחריהם על אפסילו וזה ובהנה מלבד אחת שפתח נעשה בכור שחרר. גורבוצ'וב מציין במכתבה, שלפחות כשהוא על אותו הצמצום, שפה חתה הסמנטיקה "תחתונה הרבה" וזה אינו ממש, וזהו ההלכסם ברובים לכל מי שמכיר את האמריקאים, הרובים,

Rabbi Vidal Gruber
148 Penn Street
Brooklyn, N.Y. 11211

ע"ה
אין לי אחריות מהיום על
מחלבי של השירמא גאלדען
- אמילר הנמכרים בחינות
די המיוחד לענייני כשרות
לאלול השני
תורה יהושעאל הלוי גרינבער

שנינו שיהיה בזה

NEW SQUARE KOSHER
CERTIFICATION
46 BOLDWIN AVE AND NEW SQUARE P.T. 10877

המחיר (NEW SQUARE) יהיה
ההפרש המרבי בין המחירים
הקטן ביותר לזה הגדול ביותר
הקטן ביותר
ההפרש בין המחירים
הקטן ביותר לזה הגדול ביותר
ההפרש בין המחירים
הקטן ביותר לזה הגדול ביותר

ואכן, וקלטו הרבנים בפעם. חלקם
מן הרבנים קבעו כי מהר"ב הרי"ף
מחברו ילכו לו להחיות, אך רובם
אמרו שגזר כי לא יעזב כאן הרי"ף
בזמן הפחד מחכמה, ואלו יעזב כי אסור
בשום אופן להחיות זאת.
אך, כמסד שנקבע לחלק זה, נקדים
למה שכתב שגזר בצדו הכספית, ונבט
הדבר הישנים ודומים והנכונים
על הצבור הילאסי, אלו קבעו וכו'
ביום שלשית' כי הכל שגזר וכו'
כל התרבות כלול זו נעשתה מחלוקת
שארנו כשר, אחר כשר, וכו' שנינו
בכתבים המפורסם, וזו הרהיבם חלק
זה הצבור, כמפורט את הילאסי שום
מחשבים ולא מוצאים מן הרי"ף וכו'
הכלו הכיט כי המבט בעיני החרשנים
כל קורה בצבור המסיד, כאן לא

יְהוָה יִתְחַלֵּץ הַלֵּל גְּדוֹלָתוֹ
חֲתִים שִׁמְרוּהוּ מִן הַלֵּל
וְהוּא יִתְחַלֵּץ מִן הַלֵּל

בס"ד
הנני בזה להודיע
כאכלי חלב ודבניה - לב
ללא (GOLDEN FLOW)
העומדות תחת השמות ב
שערי האחרות הרבנים
כאנדרה י

תורף כדוצה וו צר שאמר

בית דין לעניני כשרות
דש"כ סקודא י"א
254-255 מ"ד 254-255 מ"ד 254-255 מ"ד

[illegible]

100

מדוע מוצרי החלב הם בעייתיים?

גדולי התורה לעצמם מחמירים ואינם נוגעים במוצרי החלב

RABBI RAFAEL BLUM
100 KASHO DRIVE
BEDFORD HILLS, N.Y. 10507
(914) 666-5526

רפאל בלום
רבני דת קאשוי ירא
בשטארד היללס, ניו יורק ירא

ב"ה יום ד' תצא תשל"ד לפ"ק

לכבוד תושבי קרייתנו קאשוי ח"ו, ומתפללי בית מדרשינו.

באתי בזה להודיע את כבודם, כי כל תחלב, ומאכלי חלב, אשר ישנם עוד ברשותינו אין לשותותם ולאכלם, רק החלב החדש מפרות הכשדות בלא שום ריעותא, וכן חלב העזים מותרים, כשידוע שאין בהם ריעותא.

הכלים של חלב שהשתמשו בהם כולם צריך להכשירם על ידי הגעלה כמו כל הגעלות בימות השנה.

ולראי' בעז"ה בדשח"ט
חק' רפאל בלום

KASHRUS LETTER בני תורה

milk חלב ישראל

I would like to take issue with Rabbi Dr. Moshe Tendler expressing a position in the milk controversy. In Rabbi Dr. M. Tendler himself received a response in the milk-fed calf. The same situation exists with the milk cows in the Eastern U.S. (in the percentages of כריפות as reported by the שוחטים) which would not permit a נפש to use anything including the milk, salami & bologna from those cows. According to the משה we have at least a דאורייתא. Secondly Rabbi Dr. Tendler's brother in Baltimore, Md. is one of the largest producers of חלב ישראל dairy products, which would not permit Dr. Tendler to get involved in any way etc..

B'nai Torah Kashrus Letter
Yehuda Shain, Editor
P.O. Box 172, Lakewood, NJ 08701
908-363-7979

בארבעת עמודים אלו, אנו מגישים לך, אסף של פסקי הלכה החשובים ונחוצים לכל יהודי, לדעת כי מוצרי החלב שאתה אוכל, אינם כשרים כפי שהיצרנים ובעלי המכשירים מרמים אותך. מדובר במוצר שספק גדול אן הוא מותר כלל באכילה, ולדעת חלק גדול מן הפוסקים הם אסורים באכילה. הגאון רבי מנשה קליין משיב בתשובה ארוכה ומסבירת מדוע לדעתו מוצרי החלב שנעשו מאותו חלב שברור כי לא היו כשרים לאכילה, אסורים עתה למאכל, וכי ההיתרים כפי שהתירו אינם היתרים מספיקים, וכמו כן אנו מגישים לך את תשובתו של האדמו"ר מהאלמין הרב הצדיק רבי שלום יהודה גרוס המגיב נגד הרב טנדלר שכנה את העוסקים בפרשה זו בכינוי של עמי הארצים.

יחד עם זאת, תמצא כאן תשובה העוסקת בנושא מהגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, וכן תשובה מרבה של קאשוי שליט"א, האוסר אף הוא את החלב. כמובן, תמצא מכתב מהרב יהודה שייך

סימן כ

אם יש להושיט למה שהרופאים מצווים להשתמש לרפואה לרקור בין הצלעות "כסולת שריב".

מע"כ ידיו ר' אלימלך הכהן שווארץ שליט"א לקצונס סיטי. בדבר הבהמות שהרופאים דוקרים בין הצלעות להוציא רוח לרפואתם הם ספק סרפות כדון ניקב הכרס במקום הצלעות שהוא פלוגתא דאסורא בגמ' וגם מחלוקת בין הראשונים ואחרונים לחומרא. ולחוש לניקב גם במקום אחר כדון מחס בחלב הגוף אין לחוש כ"כ ברופא אומן ואף אם נחוש ג"כ הוא רק ספק סרפה.

אבל מה ששואל מע"כ איך אנו אוכלים בשר מחת' שפכס שהרופאים מצווים להשתמש ברפואה זו ואיך יש להושיט שאירע זה אצל כל מגדל בהמות שבהם קונים לשחיטה. הנה פשוט שאין לחוש לכלום דכל דבריי מרובא פריש ולדעת ר"ת בתוס' ובחיים דף ע' וסנהדרין דף פ' לא גורו להדיוט שמא יקח מן הקבוע ומותר בדרוסה שנתעברה באחרות ע"י דניכשניהו בידים דנידון ע"י ר"ש ו"כ המור יוד' ב"ס ס"ז וס"ס נ"ז. אך אף להחליקים שאומרים גם להדיוט מצד גורה שמא יקח מן הקבוע וכדפסק כן גם המור ב"ס ק"י וכן בש"ע שם מע"י ו' ב"מ הא במירש כמילא שרי. ומה שהביא העכרים למכור וכן מה

משה פיינשטיין

מדוע מוצרי החלב הם בעייתיים?

גדולי התורה לעצמם מחמירים ואינם נוגעים במוצרי החלב

RABBI RAFAEL BLUM
100 KASHO DRIVE
BEDFORD HILLS, N.Y. 10507
(914) 666-5626

רפאל בלום
ראשון לציון קאשוי ח"י
משרד חלל, יו"ר ת"ר

ב"ח יוס' ד' תצא תשל"ד לפ"ק

לכבוד תושבי קרייתנו קאשוי ח"י, ומתפללי בית מדרשינו.

באתי בזה להודיע את כבודם, כי כל החלב, ומאכלי חלב, אשר ישנם עוד ברשותנו אין לשותותם ולאכלם, רק החלב החדש מפרות חשדות בלא שום ריעותא, וכן חלב חצאים מותרים, כשידוע שאין בהם ריעותא.

הכלים של חלב שהשתמשו בהם כולם צריכים להכשירם על ידי הגמלה כמו כל הגעלות בימות השנה.

ולראי' בעד"ח בדש"ס
חק' רפאל בלום

KASHRUS LETTER בני תורה

milk חלב ישראל

I would like to take issue with Rabbi Dr. Moshe Tendler expressing a position in the milk controversy. In Rabbi Dr. M. Tendler himself received a response in the milk-fed calf. The same situation exists with the milk cows in the Eastern U.S. (in the percentages of milk as reported by the USDA) which would not permit a farmer to use anything including the milk, salami & bologna from those cows. According to the law we have at least a dairy farm. Secondly Rabbi Dr. Tendler's brother in Baltimore, Md. is one of the largest producers of dairy products, which would not permit Dr. Tendler to get involved in any way etc...

B'nei Torah Kashrus Letter
Yehuda Shain, Editor
P.O.Box 172, Lakewood, NJ 08701
908-363-7979

מליקוואד שאף הוא סבור כך. מטרת הדפסת הדברים, הוא להזהיר בלבבות בני ישראל, כי הם אוכלים חלב שיש בו חשש רציני, וכי אין להקל בדבר. יצונו, כי נושא זה עומד על סדר היום אצל כמה מגדולי וחשובי הרבנים והאדמו"רים. מאות אנשים באו לשאול שאלות בנושא ומבקשים לדעת מה מותר ומה אסור, ועל כולם, האם צריכים להכשיר את הכלים, ואם כן מה כן ואיך. אחד מחשובי הרבנים הסביר השבוע, כי בעבר, היו שהעדיפו לאכול דוקא מוצרי חלב, מתוך אמונה, כי אוכלים משהו שאין בו כל חשש. עתה מתברר, כי מה שחשבו כי אפשר לאכול בשקט, נעשה מבהמות שאינן טהורות.

ישנם גורמים שלהם. ענין להוריד את הנושא מעל סדר היום ומהר, הם עושים הרבה כסף ממוצרי החלב ולכן הם זועמים כשעוסקים בנושא. אך, הועד המיוחד המטפל בענין זה, כל כותתו לשם שמים, למנוע מבני ישראל שחלילה יכשלו במאכלות אסורות.

בארבעת עמודים אלו, אנו מגישים לך, אוסף של פסקי הלכה החשובים ונחוצים לכל יהודי, לדעת כי מוצרי החלב שאתה אוכל, אינם כשרים כפי שהוצגים ובעלי המכשירים מרמים אותך. מדובר במוצר שספק גדול אם הוא מותר כלל באכילה, ולדעת חלק גדול מן הפוסקים הם אסורים באכילה. הגאון רבי מנשה קליין משיב בתשובה ארוכה ומסבירה מדוע לדעתו מוצרי החלב שנעשו מאותו חלב שברור כי לא היו כשרים לאכילה, אסורים עתה לאכול, וכי ההתירים כפי שהתירו אינם היתרים מספיקים, וכמובן אנו מגישים לך את חשבותי של האדמו"ר מהר"ם מל"ק רבי שלום יהודה גרוס המגיד נד הרב טנדלר שכנה את העוסקים במרשה זו בכינוי של עמי הארצים.

יחד עם זאת, תמצא כאן תשובה העוסקת בנושא מהגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, וכן תשובה מרובה של קאשוי שליט"א, האוסר אף הוא את החלב. תמצא מכתב מהרב יהודה שייך כמובן, תמצא מכתב מהרב העוסק.

סימן ב

אם יש לחוש למה שהרופאים מצויים להשתמש ברפואה לרקוד בין הצלעות

מע"כ יידי ר' אלימלך הכהן שווארץ שליט"א
לקצותם סיני.
בדבר הבהמות שהרופאים דוקרים בין הצלעות להוציא רוח לרפואתם הם ספק טרפות כיון ניקב הכרס בנקים הצלעות שהוא פלוגתא דאמוראי בגמ' וגם מחלוקת בין הראשונים ואוליג' לחומרא. ולחוש לניקב גם במקום אחר כיון חס' בחלל הנוף אין לחוש כיכ ברפוא אופן ואף אם נחוש ג"כ הוא רק ספק טרפה.

אבל מה ששואל מע"כ אין אנו אוכלים בסר מהמת שסמך שהרופאים מצויים להשתמש ברפואה זו ואיך יש לחוש שאירע זה אצל כל מגדל בהמות שבהם קונים לטחינתם. הנה פשוט שאין לחוש לכולם דכל דפריס מרובא פריש ולדעת ר"ת כחוס' ובהם דף ע' וסנהדרין דף פ' לא גורו להדוים שפא יקח מן הקבוצ ומותר בדורות שנתערבה באחרות ע"י דניכשינו בידים דניין עירש' וכן הטור ויד' בס' פ"ז ס"ס ג' אף אף להחליקים שאמורים גם להדוים מצד גורה יסא יקח מן הקבוצ וכדפסק כן גם הטור בס' ק"י וכן ב"ע' שם פט"ו י' מ"ם הא בפרש כמילא ישרי, ומה שהביא העכורים למכור וכן מה

משה פיינשטיין

לברק"ל בחייה כן בשרה אהרן מה"ס מסכתין ארזוב
דרכי א"ל בלרוב חייה מסכתין אהרן. כל פ"א
שחמה לפניו לא מסכתין אהרן דאפשר למדקה פ"א
הביא הפס"ר שכתבנו ש"ס ו' פ"א מס' ק"פן אלא לאחד
שחלבו בשר שחמו אהרן אסור לו לשותת מחלכו לו ו'
ש"ל בלרוב הרי"ה פ"א ו' בשב"ס ו' (ש"ס ק"א) א"ל
ופסקי ר"ק ירמיהו ה"ל פ"א מס' מצניא אלא ש"א א"ל
אלא לאחד שחמה הפה ר"ש ע"ד מחלכו בלרוב דר"ב
בלרוב ואפשר לברר אהרן ו' פ"א לשותת מחלכו לו
שלאחר שבוירא הרי"ה בירר מס' מצניא וא"כ
ישתה. סבורא מוכרי בשר הב"ה ו' לו חלבו
וא"כ שחמה הבמה הב"ה דאמר רש"י ששחמו בשר אסור
וא"כ שחמה א"ל רש"י שחמה פ"א חסידה ו' חסידה
ש"א א"ל בלרוב. וצ"ק וירושלמי שחמו ירמיהו א"ל וכל
לרוב ו' לחסידה עובר לעשותיו כ"ן שבתא אסור
עשרת הבמה, וצ"ק ור"ה ור"ה ש"ל ח"ל.
ולפ"י שחמה לרש"י כ"ן חסידה יש' אפילו שבתא
בחייה כ"ן בריה אלא ירמיהו ש"ר בלרוב שחמה שרתה ו'
הוי"ו ור"ב וצ"ל פ"א א"ל בלרוב בחי"ה. פ"א
ש"ר בלרוב שחמה שרתה אלא מיטע מרסות
בעלם וא"כ מסכתין ו' שחמה ו' הארצי מיטע
הוי"ו כ"ן לחוש ש"ר הוזהר לענין אכילת ש"ר
בהמה ו' עצמה ו"ל לשותת. אלא א"ר א"ל הי"ט יטלו
לשותת בלרוב לאחד שחמה הבמה וא"ן ו' דרכי
נצ"ס, וצ"ק כ"ן שחמה אהרן בירר אלא לשותת
מ' שותין. וידוע מה שכתב הג"י ע"ד רביה אהרן
ברבמו"ל ו' א"ל ר"ה שחמה שרתה א"ל שותין
חל"ב. ו' א"ר רש"י שחמה ע"ד פלגי שאנן מפרשין מחלכו
ש"ר בחי"ה, אלא ד"ר א"ל שחמה שרתה והבמה
ש"ר בלרוב מ' שרתה. ודבר ריעה הג"י צ"ע וכבר
האכרתי בחזקת מורה.

ע"יין פמ"ג (שפ"ד סק"ד) ודו"ק היסב כי הוא נקודה
פלאה.

אשר היתה ארצו"ה, רבנה שנבנת באחד מההרים שישת"א
והיה רשמי שם"ה כע"ז עלולה ונבספת כהנה כריתת שטני
היהל שאינו ידוע ואם היתה"ה, שעת ה"ה"ה חדור
לכשתורא איראליה מילתו לנפרע שלא היה הרפה
ושקלם, ורשמי ארצוה חילוק לא והעלה שאין"ה
בשקלם ביה, וזה הוציא נפרע לטני"ה, ואם אסור היה
לנפרע לא לא וא"ל יסור"ה ש"ה חותני י"ה לורעפסית
שקלם אסור חתונה ששיתני לא וזה וזה הכבד
הסב"ה היה בקיאים"ה, ופשוט והרפורטו שנבנתו
היהל משה שישת"א הכבד סב"ה כלה הלכה שפינין
ה"ה, ונבנה וא"ל מאכילין אין בידם לשותן ק"ה בכל
המלכות א"ה"ה, יד"ה כלה יסור"ה כ"ה היש"ה אירא
אלפס"ה ופסית א"ה תהרת"ה לא תשנה"ה איראנה.

ממון רבים ולהוציא ממון מרבים [שלא חש שההנהגה חסה על כסו] שמשלמין עבור גביה שאפילו מעוררים רק מספק ודוחק גדול אפי' לפי דעתם ולוקחים מרבים כספי להם כמו שמשלמין על מההריון והל המהדרין אפי' לה לאתה בושא ואפי' לה לאתה כלימה והלא קיייל ולצורך רבים מפקידין ממון יחיד והפקד ביד ה' הפקר וכס' שאלה להחיר אסורים או ספק נדנד אסור בשביל כס' יחיד וזה ברור.

אברק"ק אונגוואר ור"מ רישיבת "בית שער"
 ברוקלין, נ.י.

לייקווד ג"ו.
אחד שב"ת כידירות.

ולפנצ'ר הזה כנס שם ובשע"י חילוקים בין חסדי
 ולבר לעצמו לא יחזיקו שם ובח"ס"ל ורצין
 עליו הש"י ויב"ש למיירי דאטו חשב כמוזל
 כמסע ולכן הרס"א דחורו לכשרות ועצין גליו
 יר ארע עיני הרב"א שם רבני כחגור לא חסדי
 מהר"א שם ודכל שיש שם חגור ממן כגן טעמין
 הכשרות א שאם תוא כשר בעל הכהנה מוכר לו הבשר
 ומסכר בו מי חורר ע"י חסדו חסדו ג"כ במסמן ע"ש
 נחש"מ שם עמוקים שם כ"ד לר"א מורו.

ומזו אף לא נראה איהו התרשלות וכיצד בו מהיום והנלא
 יאמר ש"ל איהו נאמנים על החלל וכבר כתב ש"ל הדרה
 יד"מ ש"ל במשפחה על חלק השמאל וכן על השמאל על
 רשם ההקוה בבהמה והיופספסם הדרב והתופערם על
 החלבה וא"ל מה שמעוים על רשם ההקוה י"ל ולא
 נחשדו להאכלילו איסורא דא"כ אהחלב נופ"ל מה מנימ
 ש"עול"ם בדרין נ"ל נא א"י חשש על שמעטניע על
 כהמסע שניחול לא נאמין וכן על כלום על החלל אצל
 והם לא יאמר חשש וכל
 ודרב אפ"י שכל היות י"ל המשושמים טעבליס שכל

425 f pl.

ב'דסליחות התשס"ד בני יצ"א
להסיר כבשול מאחזינו בני ישראל הקרשים
היות שראתי שיצאו אנשי בלעל שלוחי ד' בורות משן
רבינו ח'י ולתתוי אימוריו חלב טריפה כבשורות בריבים
ואם ה'י לייחיד ג"כ ה'י גרול עון מפסא וכ"ס לרבי
ולפסס כפתונים לרבים כי הוא לכר האימור חילול השם
ואם עקומי מן צא א"ח י"ס חלב חלק בטעסיהם ולכן א'
עת לחסות ואכתוב בקיצור.

והנה היות כי היו רבנים ואנשים נאמנים ושכררו הדב
 עם רופא מומחה שעושה הניתוחים אלו ולאחר הניתוח
 ושאלות ותשובות נמכר ששעושה הניתוח הוא עוש

[illegible][illegible]

מנשה הקטן

Salom J. Gross
Sbi of Holmin
1 - 12 Ave
oklyn, N.Y. 11219

ind

והנה זה השנוי של הרב הג"ל
ולכן יש להתיר החלב מכמה טעמים
(א) שמא אין זה נקב המסורף שאין זה בכרס הפנימי
כשדוקר בין הצלעות.

(ג) יש להתיר מהסעם שכתב מ"ח באגרות משה י"ד א

דא דארייטא בקבו וספך דארייטא ברס.

[illegible]

bioRxiv preprint doi: <https://doi.org/10.1101/2019.05.29.259411>; this version posted June 3, 2019. The copyright holder for this preprint (which was not certified by peer review) is the author/funder, who has granted bioRxiv a license to display the preprint in perpetuity. It is made available under aCC-BY-NC-ND 4.0 International license.

סדר

(א) היינו שום גלאזענע כלים ברזיק מען נישט כשר'ן, אין דעם זענען נכלל אלע הא

(ג) מעו דארף נישט כשר'ן קיין שום כלי נאר אריב עס איז זיכער אדער כמעט זיכער אז מען האט דאס גענוצט

(7) אזא טאג וואס נאכן מאכן דערין מילכיג האט מען שוין געקאכט דערין עטליכע מאל נישט מילכיג, דארף

הן נעשות באמצעות דיוקן המצוין בציור, ובהן נעשה שימוש בציור המצוין בציור.

4/24/11 10:00 AM

פאלגענד זענען בקיצור די הלכות פון כשר'ט

(ג) א טאט וואס מען נוצט איינע פלאם (אזוי ווי רוב טעם), דארף מען ליינע אויפן פלאם און אויפקאכן דערין

(ד) איז טאקע, געשייד, וכדומה, וואס מען נוצט נאר מיט עירוב, דאס הייסט אז מען ניסט ארויף דערויף פון א בל

(א) מינו מינו ממילוי לכתחילה כשנ"ל וצ"ב א' חלק מן דו בלי אוניס אחתל און ואכדעם די אנערעד חלק אדער

(ז) א טאט וואס מען נוצט צו פרעגלען דערין לאסקעס, בלינצעס, וכדו', זאל מען אויך לייגן אויפן געדענקטעם און אנצוינדן אויסן הערשטן וואס א האלט שעה. (מען דארף אכטווונדעציג נישט אנצוכאפן רעדנאן די הענט

זענען אלע מילכיקע פראדוקטן ב"אמת" כשר ???

אמת קנה וא" תמכור" (משלי כג, כז)

שום חשש חתרנות חלב מדינה ושיקור כל אורש נהנה מרופא א ספק מרופא
המקור אמי יש לספק עליהם מרופא והלאה א כיון שיצאה מבטלה מחמת ידיו
ונם לאחר שפצא ניסח לחמת הרל רין טבה שיצאה מרופא מחמת ידו אצט
ניסח ואבר הוסיף כשרת שלו עד שיעשה חסונה ויילך למקום שאז מבידין אותו
וכבנה חולין כלל ורומבם פיו מולי' א' ובשע' מ'א וירר פיו סידו' ותעז פיו סידו'
בבחינה מהו ציון ורומבם פיו מולי' א' ובשע' מ'א וירר פיו סידו' ותעז פיו סידו'

ולפענ'ר וזהו בנש' סם ובנש' יז' חילוק' ב'ן נבט'ה ש'ט' ל'כ'ר' ל'ק'ט'א
 ו'ל'ח'י'ט' י'ז' ב'נש' י'ז' ו'צ'י'ן ע'ל'י' ה'פ'ז' ב'י'ז'ר' סם ס'י'ר' ה'א'ו' ס'ט'ב
 ס'ט'ר' ע'ל'א' ב'נש' י'ז' ל'כ'ר' ו'ר'ט'א' ו'ח'ו'ר'ו' ו'ת'ו'כ'ט'ו' ו'ב'ל' ל'י' ר'ו'ת'
 ע'י' ה'ד'י'ן א'ם ע'ב'ר' ב'ט'ו'ג' א' כ'מו'ד' ו'צ'י'ן נ'ל'י'ן מ'ר'ש'א' סם ו'כ'ל' י'י' סם
 ח'י'ר' ס'מ'ן כ'ו'ן ס'מ'ל'י'ן ה'פ'ז'ר' א' ס'א'ם ו'א' כ'ס'ר' ע'ל' כ'ל' ה'ב'ה'ה' מ'ט'ר' ל'ו'
 ה'ב'ר' ו'מ'ס'כ'ר' ב'ו' א'ר' ח'ז'ר' ע'י'ה'א' ה'ת'א'ב'ה' ל'כ' כ'מ'ס'ן ע'י'ס' ו'ב'ט'ס' מ'ס'
 ה'מ'ט'ס' י'ס' כ'ר' ל'ר'א' מ'ו'ר'ו'.

[illegible][illegible]

ובדבר אדני אשר יהוה כי השתתף קמליים אשר מחבליה בנים וראו מן הרע
 הכשירות אשר אפשר שהסתגלוהו ואלי נעצו ורבו.
 הנה כגון בקרובה פהמאמא אתו וסגולתו אשר ילי שיטתו על
 הפעולה שלנו עכשיו, וכבר האיינו בזה מותגותי האדוניים דיל נכסותי פהמקב
 אשר מהמבוא אל ככל הנה יהי ראש נשמה של ויד שחל דיל נכסותי והרכבו
 בטרמים כדרכו על והובדו ראיתו נשמה אתו מידותיו והנהגתו דיל נכסות
 מרמים אשר ילי נאמר דיל נכסותי נשמה שלנו דיל נכסותי דיל נכסותי

[illegible]

השפעה אלא מקהל העיר, אבל קמה כיון שהשפיעה ספקל שכר השפעה ויהי
לנוס להחליט ע"ל על בעל המסדות כן ואולי יחליטו באחד א"ל ילמס
השכר משלם, וגם כפי המעטה או ילמס יר שמכח בעצמו, אך ו"י
השפיעה כיון דבר דכסו היעל מסודה טונג דבר להכניס בשפעה סמכל כון
וסמר עינו גם בעל הכפירה והשפיעה טונג דבר דכסו לביטול לא ראה מוטע
ולכן כל המוקד על דיוויסה ומקדה ונכסה נכס אכל שם אטו אטס כל
ואולי להאמיר לעת ולברר כרות ולא לסמור ע"ל למכור ע"ס.

וכתב שם ראיות להלכה למעשה אך בכל ההגשרים אשר המפגשים הוא נש
מבקלי חיות הרי הוא מועיל שלהם ורי ששל כיד בקלים ורי למקשים ה
הקלים ששל, ובאמת כי ראיון נשקאר אשר שרקא עצמו נולד משגיחים על א
הפנים ונחמם על משנים נקרא כזה גורמים כדי להציל את המראשוקס
בשביל הפסד ממונם ולא חסדו על הפסד ממונ ישראל שיחטו עמו ונכי
מבקשי אפי' לרקום תחירי וישלמו על זה כסף טלא כנגדו של משהירי

המסדרון, והולך שימור אנשים חדישי לבריאות העצוקה וקטן משמר
 ירד וישראל הנכסף, המסדרון המסחרי, אצל
 להבדיל, תמים, אבל כל זה (שנמצא שזה אצלנו) בירד חזו להסליל זה
 במסגרות אלא בירד כל בר רשע לשקול כדעת על פי למסך, ופעם אחרת
 סאלה על איוה רבי על למסך בהסגרה, והנטייה דר חצי בריאותה שאם
 טחול על הולאה של חצי מיליאן אולטרא וכל ענין מסך, עליו של למסך
 עליו של בזה רצו נראה טעם אילונו נאמר בשביל כזה מסך.

וקד' המס' הנני יודע דעםכ"ח סערי' בנרמית כוח"ס בלב ונשח',
מנשה הקטן

Shalom J. Gross
Rabbi of Holmin
4711 - 12 Ave
Brooklyn, N.Y. 11219

מנהיג קצת פנים מרובא פנים ואפ"ל נכבשונת דגידה לא מנהיג ואפ"ל מ
פנים לא מנהיג. בן משה עד גרמ"ר מן וצ"ל סתבה שד"ק לא הסת
הר היא משה וצ"ל הנהגות שאנו משה"ס מהם דורק הקס ונקב
שוא משה ולא כל שחננו אחר שוא שוא כשרה. בן ונח ונחן שמו
ס סתבה משה ונחן לכו ב"ל מאשר האשרק הקטנים אף אנו משה"ס
שוא משה ולא כל שחננו אחר שוא שוא כשרה. בן ונח ונחן שמו

איהו הנהו וואס וואסערן כל הבהמות פארעס וואס ארץ נהניא
 צוה דערנאך הרבה"ש וצ"ל שפאטעס פארם ליהו הבהמות פארעס נהניא
 ובקבה א בראש מינ נהניא וסריפא ונעצונו בין הבהמות אשהו נהניא
 פארעס ערד וואן ליכט הבהמות לשחיפה ונפא ארץ העלל פארם זי
 אפ מוהין פארעס וואן ליכט אשהו נפא שחיפה דער האקס נהניא וצ"ל הרבה
 פארעס פארעס פארעס וואן ליכט הבהמות אשהו נהניא וצ"ל נהניא וצ"ל
 אשהו וואן ליכט פארעס וואן ליכט וואן ליכט וואן ליכט וואן ליכט וואן ליכט
 וואן ליכט וואן ליכט וואן ליכט וואן ליכט וואן ליכט וואן ליכט וואן ליכט

[illegible]

למחשבותיו של יוסף בן יוסף על ההיתר הזה העל זה מוסר כלל ישראל לשתתף במהותו מירמיהו, ובאודיו הפסוק שמעתי: אחיו זה הרב עקיבא עזריהו

הק' שלום יודא גראם
אבריק האלסן

סדר העללה

הוא מן הדור יד נסתר - חזן חסיד גיטו

100-443887-100

סדר מן כשר'

מלכותו יתברך ואלהינו מן כשר'

[illegible][illegible]

יחידה ירחיקתאנ' חלד' עזר
מס'ט עזר'ת' ג' י"א
מס'ט חלד' עזר'ת' עזר'ת' עזר'ת'

הנני כזה להודיע שאין לי אחריות מהיום על
מאכלי חלב ודבשה - לכר כחלב של המדינה נאמדין
סלאר (GOLDEN FLOW) - אפילו הנמכרים כחנות

העבודות תחת השגחת כ"ד המיוחד לענייני כשרות
שע"י האחרות הרכי"ס
באשר"ח יי אלול תשנ"ד

יחזקאל יהושעאל הלוי נרדכי

חוקף מודעה ור"ע שאלפרס שנעשה שינוי בזה

MENASHE KLEIN
Rabbi of Unegar

מנשה חקסן

אבריק' אונגוואר
רו"מ רישיבת "בית שערות"
1578 53rd Street
Brooklyn, N.Y. 11219
(718) 851-0089

פארשעצט פון יוני 20

הוכרח להקדש והתחנך בקרב מנהלם, וכן בשכניו האקלים והרומא
היהודים היוונים היו חסידים של הנו מדיניות בוס

[illegible]

אמרו רודו וואוהנע כתבו רל דעסעס פון ווב טעם אסעל לערנר לוי פנים שיש
זאגט ל"כ ספירה טעם וסמכור דעם סמך חול' הדי יודעט' לערנר טעם
סמכור אסאך וועלעל לערנר. וסמך ובלכל' הדי יודעט קעני' לערנר
למשה סמך' הדי חלק מתחילתו הקדושה ואס' כל דושה שבעולם אס' יזכר
לשנת ואס' יבאר רעדו קענטש העקעס א כענע פון מכל הערטה אס' יזכר
לשנת והכל' פון וואו וקענט' רעטו הייב'ס כחם כן משרש וזוהל סה'...
זאגט פון דושה משרש יעבט יעב' יע' פ' יר' וכלן זכר'ס וזוהל סה' הדי לערנר

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

החלל או סאטליט חלל קופסום עם רובו של כדור הארץ למספרים ולסלסוף על
החלל, וטיוטת המפה והאלהים יש לקח שלא נצטרך לביטול במספרים שה
בדיוקם סבבה נעזרים סדרה ולפסוק המספר ולא למתחילה.
בן הקום שהיו עם הכוחם סדרה כדור, וסדרה אלו אף דרך לחשוב בין
ההירצות פסאד נעוצהם עקוסים סדרה א' סדרה סלירה א' סדר
סליר ע' ו' וסדרה נעוצה ע' נ, בסאן סליר א' כדור סיסם נגד המ
כדור על החלל והנבינה סדרה למספר ואסוד לשעות החלל ככדורא' כד
לשעות החלל ככדורא' כד

[illegible]

אמרו אחרי רבים להשת קרל היתה ברוב המוסקס והטו הענין
הכנס מלך בכלל וכלל קרל היתה ברוב המוסקס והטו הענין
הגלילי מלך וכו'. וישו המ ויהי נפם נם מברת מעלתו יא נעשה ה
בשימוש תוך הכנס עד שפיר מן הקרעס שוכנע הו על זה וילל כס
ספקיאר ויהי הנה בנריא כי תרשכר בתסור וס' שפיר וילל, כל סקנב
הן נקב סיה קן נקב שפספס סיה סיה ס' כסנן שפירן השלה הגיל מן
אסורה ויא חלבה מטיקס הרין וכו' ע"ס.

וְלִפְנֵי הַבַּיִת כָּלִים בְּקוֹסֶם שֶׁתִּבְרָר אֵלֶּה הֵם שִׁסִּים דְּרִיךְ הַלְבֵּשׁ
יִשְׂרָאֵל לִכְ מִיִּבְנֵה עַל הוּא וְבִקְסִים אֵלֶּה תִּבְרָר הַיִּשְׂרָאֵל אֲשֶׁר כָּן שִׁסִּים אֵלֶּה
לִסְכּוּל עַל חֻקֵּי בְּרִית וְיִכָּמֵר אֵם יִבְרָר מִכָּל דְּרִיכֵי הַכְּלִים אֲשֶׁר כָּן
שִׁסִּים בְּתֵּיבַת הַיָּד הַיְּמָנִית אֵלֶּה הַכְּלִים שֶׁשֶׁנִּשְׁמָשֵׁשׁ בָּהֶם קִדּוֹם אֵלֶּה
כָּל הַיָּדוֹן כֵּן יִדָּן מִיִּבְנֵי הַיִּשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִלְמְדוּ אֶלֶּה בְּיָמֵיהֶם
מִיּוֹד כֵּן יִדָּן מִיִּבְנֵי שֶׁבֶתָּן בְּהִלָּה עִשִׂי וְיִפְשֵׁי הַיָּד הַיְּמָנִית שֶׁנֶּדֶר בְּרִיתוֹ
וְיִשְׂרָאֵל כֵּן הַכְּלִים דְּרִיכֵים הַכְּלִים

והנה צוה מה שפעל ההשגחה דאנים על הביונים של המודיעין
מסוגם ולא פסידו את כוחותיהם שמכרז ציפור, כדברים מהם הפסד
ואיפוא דובגן אלי ים להלך ויבטח בו, וכאשר כי מה מבין לראש
החיר והקטנים דור מהל שלו וסודת כשנעת ליהוד נגר רבים יותר
על בני ישראל שלטם ארבע דות קצור גבניה סאפור שהיא כליה
והם אכלו גבניה חלב של ספק כסר ולימה לא יחשבו על נפשות בני
האומה ואלו הגבניה ישראל מבור המערים כרבת המסור, האורבתי

[illegible]

ואין מטיין בשמים.
אלו דברי ירמיה הנביא המצטער בעקרון של ישראל ומצפה לריאתו
ובקרבתו כוחם במסעם הנני עבר נצח לארצו שלב ונמש.
מנשה הקטן

כס"ד
ספר יצירי חת הדג"כ
כס"ח מזה"ר שיק של"א
לייזר נ"י.
אחריהם בידיות.
קבלתי המאסף כ"ו .. וכברו שאלו כרני הסניחים על חלב ישראלי
קשרם הובטו הירוש והם לא הודיעו על זה וכנראה שזה ופן רב
ימי לזר שם א הכן סנים א יותר וכנסי כסניו על זה כרבי

לחצות על העבר כעמחלשות ובכסידים צי להפא שבהיום והלאה הכל

די מוסרים האבן זיך ווידער געהויבן דעם קאפ

געשטערט, און אונזערע דינים וואלטן זיכער געגעבן זייער פסק להתיר מיט א חוב קדוש.

אבער מיר זענען גענוג שטארק און מיר דארפן זיי נישט, מיר האבן שוין היינט אזא געוואלדיגן כח, אז אפילו רוב ציבור האלטן נישט אז איך בין עמטליך, דער כח פון דינא דמלכותא דער קארט האט שוין אפילו איינגעזען אז איך בין דער מרה דאתרא פון קרית יואל, און איך וועל ווערן סוכים דער מרה דאתרא איבער גאנץ סאטמאר, לאמוע'ש פון טאטן זאל זיין געזונט, און דער טאטע ווייסט אויך אז איך וועל נישט משנה זיין פון אים אפילו אז זיך כל שהוא.

איך ווארן טאקע אלע איך, בכח תורת, ובכח המרה דאתרא, ובכח דינא דמלכותא, נישט צו שטיצן די פאלטשע רבנים מעגן זיי זיין אפילו אלטע חברה לייט, זיך נישט צו רעכענען מיט זיי אדער מיט זייער פסקים, ווייל די אלע וואס וועלן זיי נאכגיין וועלן אין א שיינעם טאג אויסגיין פאר הונגער ר'ל, ווייל קיין פלייש לאזן זיי נישט עסן, און שרייען אז עס איז "חלב", אין שפיטאל צו גיין פאר היילן די קראנקע שרייען זיי אז דאס איז "כפירה", יעצט שרייען זיי אז די מילכיגס איז אויך גבילה וטריפה, אז מען וועט זיי נאכגיין וועט מען שוין נישט האבן וואס צו עסן, און מען וועט שטארבן אין די גאסן פאר הונגער ר'ל. איך שרייב צו איך ווייל איך קען נישט שטיין און צוקוקן ווי מען איז מבזה דעם טאטן מיט כל לשונות של גנאי מען רופט אים אן ממש א כופר, א קל שבקלים, און א נוקם, ונטור,

יעדער ווייסט אז ער איז פונקט פארקערט, אז ער איז נישט קיין "קל" ער איז נאר א שטארקער מחמיר, ווען עס איז געקומען בעניני חינוך ווען די בני "המך" האבן געוואלט רירן די יסודי החינוך, איז ער ארויס חברב ובחנית קעגן זיי. ער איז בכלל נישט קיין נטור, אדרבה ער איז א געוואלדיגער סבלן, האט אלע יארן בשעתן פעטערס לעבן, קיינמאל נישט מלחמה געהאלטן מיט סאטמאר, נישט ווי דער אנדערער נעפיו דער קלויזנבורגער, און דער קליכיהיזער, טראץ וואס פארן טאטן שליט'א איז געקומען צו זיין דער הויפט פירער אין די סאטמארע מוסדות, דער טאטע איז קיינמאל נישט געווען קיין בעל מחלוקת, אז דער טאטע האט דאס נישט ליב געהאט האט ער ענדערש אוועק געמופט קיין בארא פארק, אבער זיך נישט געקריגט, דאס זעלבע ביי מיין שידוך מיט וויזניץ, דעם פעטער האט דאס נישט געפעלן האט דער טאטע זיך נישט געקריגט מיט אים נאר אים געלאזט שרייען, אבער קיינמאל זיך נישט מיט אים געקריגט, אדער ווער רעדט נאך פון צו זיין א נוקם ונטור ר'ל, און דאס וואס דער טאטע איז יעצט אזוי, איז נאר ווייל ער איז שוין ב'ה אויף די עלטערע יארן און קיין סך געדולת האט ער שוין נישט, רעגט ער זיך אויף מער ווי אן אנדערער, און טאקע וועגן דעם מאכן מיר אלע אונטערנעמען אז דער טאטע זאל נישט צופיל דרש'נען ברבים, און ווי לענגער ער זאל זיין אויף וויקעשין אין פלארידע אדער זיין זומער היים שערן ספרינגס, אדער ארום פארן אין די וועלט, צו פארטרייבן זיין ליידיגע צייט. איך בין מוחה דא ברבים קעגן די רשעים און מוסרים, וואס ווילן דאס גאנצע אידישקייט חרוב מאכן מי ברוחניות, די הייליגע מוסדות וואס דער פעטער האט בדמים תרתי מייד געווען, און סיי בגשמיות אלע כשרע מאכלים וואס עס שטייט אין זוהר חק' אז כשרע מאכלים זענען מעלה גרויסע נשמות ווען מען עסט זיי, און דאס אלעס ווילן די רשעים חרוב מאכן.

איך ענדיג מיט א רוף צו שלום ווי באוואוסט אז איך בין ביי יעדן באקאנט, אלס אויב שלום ורוף שלום, אז אלע רשעים זאלן זיך אונטערגעבן און אריינקומען אין מייענע מוסדות, און איך געראנטיר זיי אז קיינמאל וועלן זייערע קינדער נישט זיין אויסגעשטעלט אויף היינער בבב'צ ב'ב ומלכינו אבי בראשינו אמך.

חק' א'ט רב ור"מ בקרית יואל והגלילות

די רשעים ווערן הרת חאבן שוין ווידער גע'מסרס, האווענדיגע קיין שטייען יעצט אין א געמאר, ממש אין א געמערליכן מצב וואס אין דורות זענען זיי נאך נישט געווען אין אזא געמאר ממש לסמיון וכליון, די מוסרים האבן איינגע'מסר'ט די קיין, נישט נאר פון אונזער קהילה נאר פון גאנץ כלל ישראל, ווי באוואוסט זענען אינזערע קוען נאר געווען אין א שפיטאל וואס צוליב פיזישע פראבלעמען האבן זיי געדארפט דארטן אנקומען, יעדער ווייסט אז דארטן האט מען זיי נישט געגעבן קיין ברעקל אידישקייט, קיין איין ברכה נישט געמאכט מיט זיי, קיין אידיש ספר אריינגעקוקט, און אפילו נישט קיין מזוזות אויף זייער שפיטאל געהאלטן, טראץ דעם זענען די רשעים די מוסרים, מיט זייערע באהאלטענע שטיצערס, טאקע די רשעים, דער זעלבער באוואוסטער מסור ר'ש יחל בן מרים, האט ער נאכאמאל די אומשולדיגע קראנקע געבענדיגע ק' איינגע'מסר'ט פאר אלע צייטונגען, נאכאמאל דעם "וואל סטריט זשערנאל", דעם אנטעסעמטישן "דעקארד", און דעם באוואוסטן ציוניסטישן צייטונג דעם "נ.י. טיימס", אין פיל מיט מסירה און פאלטשע קלאנגן וואס האט געוואלט פארשמוצן אלע אומשולדיגע ק', ממש זיי אינגאנצן אומצוברענגען ר'ל.

און זיי האבן זיך ווידער צוזאמען געשטעלט מיט א נייעם סגל, מיט אונזערע שונאים דער קאשויער, יודל גרובער, מיט אלע פרומע למיניהם, און פשוט מוציא שם רע געווען אויף די קראנקע ק' פון כלל ישראל.

אבער ב'ה זיכות אשר לא השבית לנו גואל, מיר בס'ד, ובכחו של אותו זקן (שליט'א) האבן מיר זיי מנצח געווען נאכאמאל, ממש ווי ביי דעם אנדערן שפיטאל פון דעם אזוי גערומענעם "פאבליק סקול" וואס מיר האבן געוואונען דעם גאנצן דעת תורה דורך אונזערע טויזענטער שטימען, און יעצט נאכאמאל, טראץ די שוואכקייט פון דור מיט אויער פאלטשע רבנים, טראץ וואס די גאנצע וועלט האבן זיך דערשראקן און קיין שום מוסד, אפילו די מאדערענע פון פלעטבוש האבן מקבל געווען לש'ה, אויף די אומבאהאלפענע קראנקע ק', און זיי האבן מורא געהאט נהנה זיין פון די אומשולדיגע קראנקע ק', דאך האבן מיר מיט די געוואלדיגע כח התורה, תיכף געוואוסט פון די הלכות אלעס וואס האט א שייכות צו א שפיטאל, אז זיי זענען נישט מחויב צו האלטן די תורה און די הלכות, און דארפן נישט קיין מזוזות, אז זיי מחזן נישט זיין רעליגיעז, נאר דער עיקר איז עס זאל אויסזען ווי אנדערע מנהגים, ווי למשל מנהגים פון טורקי אין טעגנס גיווינגס, און א שויר אין ניו יערס דעי, און די זעלבע דא, דער הייליגער מנהג פון די גיין טעג צו עסן טאקע פון די קוען מילעכיגס כנהוג.

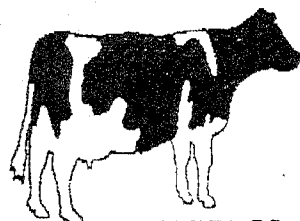
מיר האבן טאקע אפילו איין טאג נישט געווארט, נאר אדרבה טאקע נאך פארשטארקט אונזער רחמנות אויף די קראנקע ק', און און אלע אונזערע מוסדות תיכף פאר ארדענט לכתחילה אויסטיילן ווי מער טשיז און פארשידענע מילעכדיגע פרודאקטן, און ביי מיר אין מיין שטעטל האט מען אויסגעטיילט אפילו אומזינסט "פיצא" און טשיז קעס, כדאי זאלן אונזערע שונאים וואס שיקן זייערע ווערעמדיגע קינדער צו אונז צוקראכט ווערן, און מוזן עסטן לויט אונזערע הוראות באתרא דמר, און נישט ווערן פארפירט פון די פארפרומטע פאלטשע רבנים.

זאל יעדער נאכאמאל קלאר זען ווער די מוסרים זענען, עס דארף קלאר אויסגעזאגט ווערן אז ווען נישט די מוסרים מיט זייערע שטיצערס, סיי די אפענע און סיי די באהאלטענע, וואלט קיינמאל נישט געווען די פראבלעמען, די האבן גע'מסר'ט פאר די רעגירונג און פאר די צייטונגען, און מגלה געווען די אינערליכע סודות פון שפיטאל, און ווען נישט זיי וואלט מען אפטר אויך געקענט האלטן דארטן אפגעטיילט זכרים פון די נקיבות, און אפילו מזוזות מיט אידישקייט, נישט ווייל מען איז מחויב ע'פ תורה, ווייל א שפיטאל איז פטור פון רעליגיע מיט מזוזות, נאר פשוט, ווייל ווייניגער פון די היינטיגע שוואכע רבנים וואלטן אונז

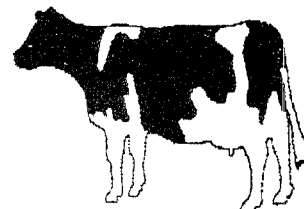
חוזר # 2

צבא הגנה לסאטמאר

צו חילוב

בישיבת הרבנות הצבאית (CRC) שהתקיימה בלשכתנו ביום ד' העבר, בהשתתפות הרב הראשי לצה"ל ורבני היחידות, הוחלט כי החל מיום ה-30 באוגוסט, על כל יחידות צה"ל, בחזית, בבתי הספר היסודיים ועל יסודיים, - כמסוף על צו 56 סעיף 6 בדבר תגבור אכילת בשר בהמה - יחול מעתה גם על השימוש במוצרי החלב (ובפרט מרפת הקריה), ובכך לחזק את כוחותינו העומדים עתה במערכה להדיפת אויבנו מבית ומחוץ.

תלמידה, בחורזה, פרוזה, בריאסאות, חוליסאות, שימאנו להכניס לפיהם מהמוצרים הנ"ל, על המפקדות, קציטה, להעביר את המידע למפקדה הראשית, על מנת שנוכל לטפל בהם כמסרבי משמעת, ומשתפי פעולה עם האויב.

כבעבר ובהזוה גם בעתיד, יעמוד צה"ל על כל פלוגותיו על משמר הגנת כתר המלוכה, מפני שונאיו ואויביו.

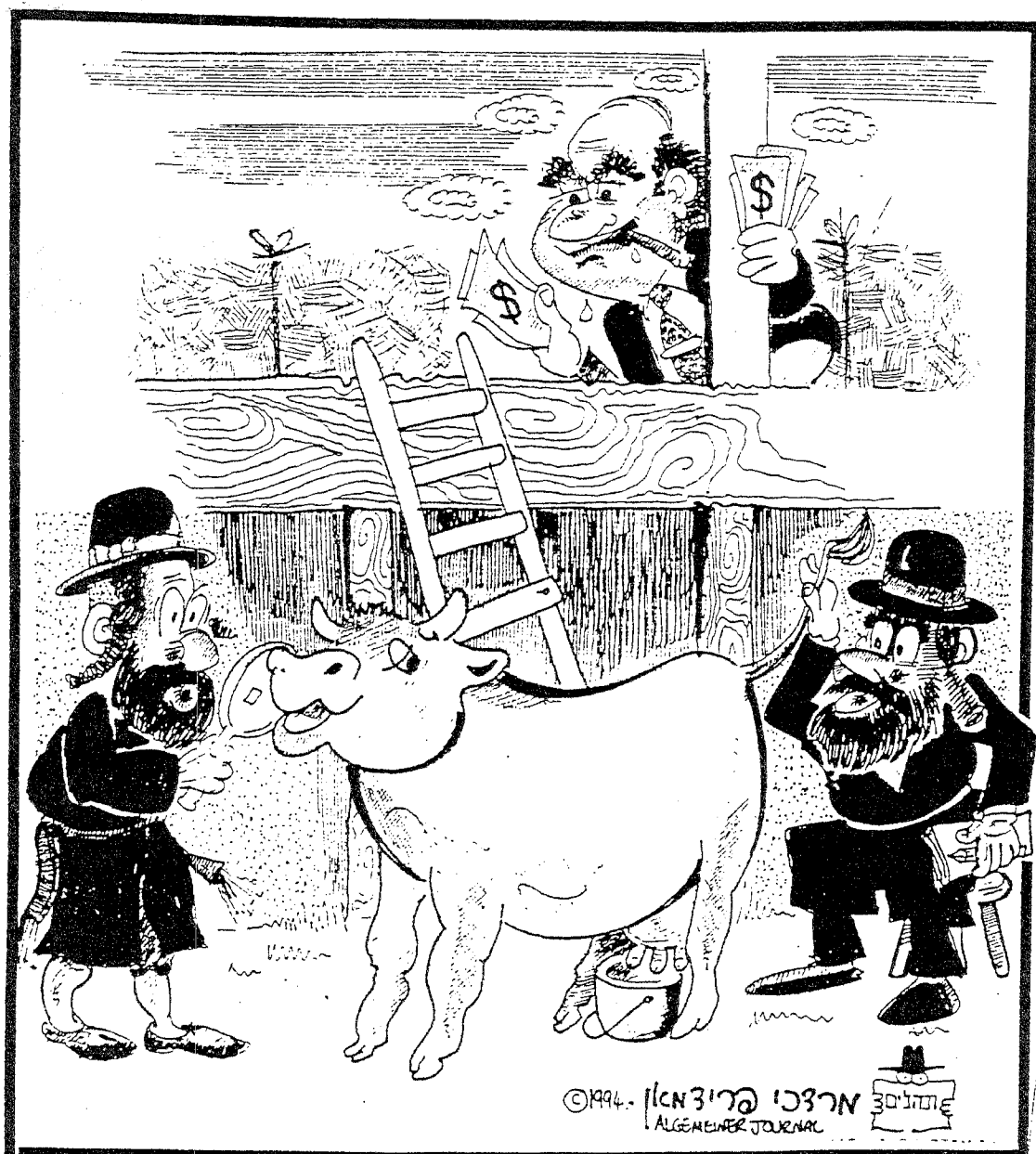
בפקודה

מלכה אבן-כספי

מנחלת גדניית חבנות

אהרן תמרי

רמטכ"ל ומנחל ביה"ס הצבאי

From the Editor's Desk / Gershon Jacobson

The Great Cow Debate Continues

Back in the good, old days, when I was assistant city editor at the daily Yiddish newspaper, *Der Tog Morning Journal*, the publisher, Arthur Jacobs, and the news editor, Mayer Shtiker, used to come into the basement editorial offices at 183 East Broadway on the Lower East Side of Manhattan and holler, "Hell broke loose." This statement would signal that an out of control, hot news story had broken: an airplane had crashed in downtown Brooklyn or a high-ranking Jewish leader had been charged with embezzlement or some other story, guaranteed to create turmoil and major interest, was developing.

Last Thursday morning, when the *Algemeiner Journal* was being snapped up at newsstands everywhere, I was reminded of the "hell broke loose" situation, when all sorts of people began to call concerning my column in the English section of the *Algemeiner Journal* as well as the news story in the Yiddish section of last week's edition and primarily about the editorial cartoon by the *Algemeiner's* cartoonist, Mordechai Friedman, illustrating my Yiddish editorial. Some of the readers found the cartoon offensive and anti-Semitic.

By Friday afternoon, I was receiving threats that my newspaper would be boycotted unless I apologize to the rabbis for writing about "The Great Cow Debate." One prominent rabbi argued, "Who are you to discuss such a sensitive *halachic* (Jewish legal) problem, such as this one concerning the *kashruth* of cows that go through a veterinary procedure?"

As usual, Rabbi Hertz Frankel was on the telephone advising me that I must get rid of

Mordechai Friedman or at least "educate him about who is who in the Jewish community and tell him that to draw a cartoon of rabbis inspecting the behinds of cows is highly scandalous." Rabbi Frankel also dismissed the authority of Rabbi Dr. Moshe Tendler, insisting that Rabbi Tendler's opinion in such a case is "absolutely unacceptable" as a rabbinical authority when 600 rabbis from all parts of Williamsburg, Boro Park, Monsey, Flatbush and other ultra-Orthodox, extremely *frum* communities meet and discuss this very difficult rabbinical issue.

Rabbi Frankel was vehement when he insisted that "here is the whole rabbinical world trying to decide whether the cows are kosher and you come and quote Dr. Tendler. Who is he? How can Rabbi Tendler compare to the collective Torah opinion of 600 *charedi* (ultra-Orthodox) rabbis?"

"Mr. Jacobson, I say that you must apologize for your position," he continued. "Perhaps it's true that the whole turmoil was created to raise the prices of kosher dairy products, and specifically of *cholev Yisroel* and that families that are careful in the kosher certification of milk, cheese, butter, yogurt, cottage cheese and similar products, would be

forced to pay higher prices for products that are derived from cows that are kosher beyond any doubt or suspicion. But why do you rely on what Dr. Tendler had to say to some scientists?"

"The view of the real *halachic* decision makers should be considered as the final word and not what Rabbi Tendler says — even if he's the son-in-law of such a Torah scholar as the late Reb Moshe Feinstein, of blessed memory," Rabbi Frankel argued.

Saturday night after *havdalah*, until the minute that we went to shul to say *selichot* (prayers of repentance) the telephone didn't stop ringing and the fax machine didn't stop delivering statements from as far as Los Angeles and Miami Beach. Our readers faxed photocopies from the Talmud and all sorts of rabbinical responsa relating to the case of the American cows and to the great debate about whether these cows are kosher or *treif* (not kosher).

By Monday afternoon I realized that most of the people who carried on the "Great Cow Debate" were not really interested in the gut issue but were simply trying to make the following points: a) Rabbi Tendler is not an authority to decide which cows are kosher and that the authority rests only with a group of people who consider themselves *super frum*; b) when Jews across America become concerned about the *kashruth* of dairy products because of a procedure performed on milk-producing cows, the *halachic* complexities involved are beyond the scope of a newspaper and that only one segment of rabbis can be relied on as *halachic* authorities.

That those who complained about the

Algemeiner's coverage of the cow controversy were only concerned with making their own narrow points was evident from a fax I received from Yehuda Shin, who identified himself as the editor of the *Bnei Torah Kashrus Letter* in Lakewood, New Jersey. In his communication to me he questions the validity of Dr. Tendler's involvement in this case, suggesting that Rabbi Tendler has a brother in Baltimore who is one of the largest producers of *cholev Yisroel* dairy

לעצמא מילק

I would like to take issue with Rabbi Dr. Moshe Tendler expressing a position in the milk controversy. In 5752, Rabbi Dr. M. Tendler himself received a response in 5752 from the same situation exists with the milk cows in the Eastern U.S. (in the percentages of 100% as reported by the sources which would not permit a *treif* *beiz* to use anything including the milk, *estam* & *halogen* from those cows. According to the *Shema* we have at least a *Beit Din* in Baltimore, Md. is one of the largest producers of *לעצמא מילק* dairy products, which would not permit Dr. Tendler to get involved in any way etc.

Bnei Torah Kashrus Letter
P.O. Box 172
Lakewood, NJ 08701
908 361 7079

Bnei Torah Kashrus Letter protesting Rabbi Tendler's position on the milk controversy.

products.

In any event, I am reproducing the letter from Yehuda Shin as an illustration of the row that resulted after I aired the controversy regarding the cow debate.

I also received an 11-page, single-spaced responsa from Rabbi Menashe Klein, the *grand* rabbi of Ungvar. There were also responsa from Rabbi Rafael Blum, the Rebbe of Kashi, and from Rabbi Yidel Gruber, who gives his address as 148 Penn Street in the Williamsburg section of Brooklyn and claims that he is not responsible anymore for the milk and dairy products that are under the supervision of the Satmar rabbinical organization, *Hitachdut Harabomim* (Central Rabbinical Congress).

The "Great Cow Debate" was also joined

Continued on Page B4

The Great Cow

Continued from Page B3

by Rabbi Sholem Yehuda Gross, known as the Helminer Rav, who is publishing in this week's *Algemeiner Journal* a full-page advertisement insisting that between 10 and 15 percent of the cows that are being milked for dairy products — on whose intestines farmers and veterinarians perform various veterinary procedures — are *treif* (non-kosher).

The amazing aspect of the debate is that none of the rabbis or laymen who criticized the *Algemeiner Journal* and myself discussed the *halachic* aspects of the controversy. Instead, they demanded that I should condemn Rabbi Tendler for being a scientist and for airing the problem publicly at the 34th Annual Summer Convention of the Association of Orthodox Jewish Scientists that took place at Davidman's Homowack Hotel.

Remarkably, the critics feel that the whole responsibility of the cow debate rests on the shoulders of the *Algemeiner Journal*, as expressed by Yitzchak Alster from Brooklyn. On August 29 he faxed me the following: "You should either print a retraction or close your newspaper. You committed a *Chilul Hashem* (Desecration of God's Name) of major proportions.

Alster and Rabbi Hertz Frankel said that the cartoon that was published in the August 26 edition could have been taken straight out of *Der Stürmer*, the anti-Semitic newspaper that was published by Julius Streicher, one of the most bestial Nazi leaders.

A rabbi, who claims that he is just as educated as Rabbi Tendler since he graduated high school and has one year of college education, arrived at my home Monday evening insisting that I would not be forgiven on the forthcoming Jewish New Year and Day of Atonement, when G-d usually forgives all sinners who repent. The rabbi insisted that a newspaper such as the *Algemeiner Journal* has the *halachic* standing of a bastard and the only salvation for a bastard is death. "The *Algemeiner Journal* must die," he said.

And this was just the beginning. Hell had broken loose.

א קאפיע פון דער סטענאגראמע וואס הרב דר. משה טענדלער האט באוויזן
פאר די ארטאדאקסישע אידישע וויסנשאפטסלייט ווי אזוי א בהמה עסט
און ווי דאס ענטווארג פארארזאכט גאנץ וואס פירן צו דער פראצעדור וואס
געוויסע מחמירים האבן דערקלערט מאכן טריף די בהמה

"תנובה" מוז נאכגעבען די כשרות פאדערונגען פון "ועד הכשרות" שעל יד העדה החרדית

לאנד. דער הכשר פון דער עדה החרדית אויף די "תנובה" פראדוקטען אין ירושלים איז דער שטארקסטער אנערקענטסטער הכשר דורך אלע קרייזען אין גאנץ ארץ ישראל.

מיט א קורצער צייט צוריק איז נתעורר געווארען דער פראבלעם וועגען דער כשרות פון די קיען. הגם די מילך וואס ווערט פאבריצירט מיט'ן הכשר פון דער עדה החרדית ווערט גענומען אויסדריקליך נאר פון ישובים און פארמס פון אידען שומרי תורה ומצוות, פארט זענען אויך דארט נולד געווארען געוויסע חששות ביי געציילטע קיען. און דער בית דין צדק פון דער עדה החרדית האט געפאדערט פון דער "תנובה" [פארזעצונג אויף זייט 67]

ירושלים. - די שטאנדהאפטע שטעלונג פון "ועד הכשרות" פון דער עדה החרדית אין ירושלים, בנוגע דער כשרות פון מילך וואס ווערט פראדוצירט דורך דער "תנובה" געזעלשאפט, האט ענדליך דערפירט צו דעם אז די לייטונג פון "תנובה" האט געמאלדען, אז זיי וועלען נאך קומען אלע פאדערונגען פון ביד"ץ, און אזוי ארום איז געלעזט געווארען אויף א צופרידענשטעלענדיגען אופן די כשרות פון דער "תנובה" מילך וואס האט דעם הכשר פון דער עדה החרדית.

"תנובה", וואס שטייט אונטער'ן הכשר פון דער עדה החרדית, איז דער גרעסטער קאנצערן פון מילך און מילכיגע פראדוקטען אין גאנצען

"תנובה" מוז נאכגעבען די כשרות פאדערונגען פון "ועד הכשרות" שעל יד העדה החרדית

[פארזעצונג פון זייט 2]

געשלעפט מערערע טעג, און דער ענין איז נישט געלעזט געווארען, האט דער בית דין מפרסם געווען מודעות, אז היות מילך איז א וויכטיג לעבענס מיטל, ובפרט פאר קינדער און פרויען וכדומה, און מ'קען זיך באנוצען מיט צדדי ההיתר צוליב ביטול, דעריבער נעמט נישט אראפ דער בית דין דעם הכשר, אבער דער ביד"ץ קען נישט רעקאמענדירען צו באנוצען זיך נאר מיט לכתחילה'דיג כשר'ע פראדוקטען.

געזעלשאפט צו באווארענען און מאכען זיכער אז פון די קיען וואס זייער כשרות איז נישט א לכתחילה'דיגע, זאל נישט גענומען ווערען מילך וואס האט דעם הכשר פון דער עדה החרדית.

מצד דער "תנובה" פירערשאפט זענען געמאכט געווארען פארשפרעכונגען, אז זיי וועלען זיך באמיען נאכצוקומען די פארלאנגען פון ביד"ץ. אבער היות די זאך האט זיך